

Hrr na ně!

Středověká humoreska
s přesahem do dnešních dnů

Některé příběhy se píšou s radostí, jiné těžko. Tento příběh je psán s lehkostí a snahou pobavit, i když se za ním skrývá poměrně vážné téma. Všechny postavy jsou smyšlené a jakákoliv podoba se skutečnými událostmi nebo osobami je čistě náhodná...

Věnováno všem, kteří rádi čtou....

Hrad, který měl tu drzost stát

Každý pořádný hrad měl mít tři věci: vysoké hradby, hluboký příkop a pána, který se domníval, že má všechno pod kontrolou.

Hradiště mělo první dvě.

Třetí věc se vyskytovala pouze v králových proslovech.

Pán Jaroslav z Hradiště seděl ve velké síni nad miskou kaše, která podle kuchařky obsahovala ječmen, vodu, sůl a tajnou přísadu. Nikdo přesně nevěděl jakou. Kuchařka tvrdila, že jde o rodinné tajemství. Hradní lékař se domníval, že o pokus o vraždu. A Kašpar, dvorní šašek, byl přesvědčen, že tajnou přísadou je zoufalství.

„Matěji,“ zabručel Jaroslav a šťouchl lžící do hmoty na talíři, „zapiš do kroniky, že se nám podařilo udržet zásoby na další měsíc.“

Kronikář Matěj, který právě pečlivě zapisoval, že se pán Jaroslav ráno probudil, nadechl a následně vydechl, zvedl hlavu.

„Jistě, pane. Mám napsat, že zásoby vydrží celý měsíc?“

„Pokud možno.“

„A pokud nevydrží?“

„Tak to opravíš.“

Matěj spokojeně přikývl. Tohle byla práce, které rozuměl. Pravda byla totiž v kronikářství velmi užitečná věc, pokud člověk věděl, kdy ji použít a kdy ji raději uložit do zamčené truhly.

„Já bych tam napsal něco jiného,“ ozval se Kašpar.

„A co?“ zeptal se Jaroslav.

„Že zásoby vydrží měsíc, pokud přestaneme jíst.“

„To by bylo poněkud pesimistické.“

„Naopak. Velmi optimistické. Kdybychom totiž přestali jíst, zásoby by nám vydržely ještě déle.“

Jaroslav se zamračil a znovu se pokusil nabrat kaši. Lžíce se do ní zabořila, ale nechtěla ven.

„Proklatě!“

Kašpar se naklonil nad stůl.

„Pane, dovolte mi, abych vám pogrataloval.“

„K čemu?“

„Právě jste zajal první nepřátelskou jednotku.“

Jaroslav vytáhl lžíci. Na jejím konci visela šedá hmota, která připomínala malého, nešťastného jezevce.

„Jednoho dne tě nechám pověsit,“ zavrčel.

„To bude těžké, pane. Oběšenec musí mít provaz. A my už jsme minulý týden spálili poslední na opravování střechy.“

Lady Olena, Jaroslavova dcera, se rozesmála tak hlasitě, až se otočil strážný u dveří.

„Otče, možná bychom měli kuchařce přidělit nějaký jiný úkol.“

„Jaký například?“

„Mohla by hlídat hradby.“

„A co když přijde nepřítel?“

„Tak ho nakrmí.“

Kašpar přikývl.

„To by byla naše nejsilnější obranná zbraň. Po prvním soustu by se útočníci dobrovolně vzdali, někteří by dokonce požádali o milost.“

Jaroslav se konečně zasmál. Bylo to krátké, unavené uchechtnutí člověka, který už dlouho nečekal, že by

se věci mohly zlepšit, ale stále ještě se odmítal smířit s tím, že se zhoršují.

Za okny panovalo poklidné ráno. Nad lesy se válela mlha, z nádvoří doléhalo bušení kladiv a z kuchyně občasné výkřiky, které nikdo nepovažoval za nic neobvyklého. Na hradě se žilo obyčejným životem. Platily se daně, opravovaly střechy, hádali se kupci a každý druhý člověk měl pocit, že by měl být za svou práci placen lépe.

Zkrátka mír.

A právě proto si všichni měli začít dělat starosti.

„Pane,“ ozval se Matěj, „mám ještě jednu zprávu.“

„Jestli je o kaši, tak ji nechci slyšet.“

„Není o kaši.“

„Tak mluv.“

Matěj rozložil na stole několik listin.

„Kupci z východu přestali jezdit. Pohraniční vesnice hlásí pohyb ozbrojenců. A jeden mlynář tvrdí, že viděl na cestě dvě stě jezdců.“

„Kolik jich skutečně viděl?“

„To nevím.“

„Tak jak víš, že jich bylo dvě stě?“

„Protože mlynář řekl, že jich bylo nejméně dvě stě.“

„Aha. A kolik jich tedy bylo?“

„To je právě to, co nevím, pane.“

Jaroslav si promnul čelo.

„Matěji, ty jsi kronikář. Neměl bys náhodou vědět, co se děje?“

„Mým úkolem je zaznamenávat, co se děje.“

„A rozdíl mezi tím?“

„Velmi značný, pane. Když něco nevím, mohu to zaznamenat. Když něco nevím a přesto to tvrdím, mohu se stát rádcem.“

Kašpar ukázal na kronikáře lžící.

„Výborně! Konečně jsi pochopil, jak funguje svět.“

Vtom se z hradeb ozvalo zatroubení rohu.

Jednou.

Podruhé.

A potřetí tak naléhavě, že Jaroslav málem převrhl pohár.

„Co to znamená?“ zeptala se Olena.

Do síně vrazil strážný. Byl bledý, zadýchaný a tvářil se, jako by právě spatřil vlastní pohřeb, na němž mu někdo snědl občerstvení.

„Pane! Posel!“

Jaroslav vstal.

„Od koho?“

Strážný polkl.

„Od knížete Vladimíra Velikého.“

V síni se rozhostilo ticho.

Kašpar pomalu položil lžíci.

„Tak to je horší než ta kaše.“

„Co o něm víme?“ zeptal se Jaroslav.

Matěj se okamžitě pustil do listin.

„Kníže Vladimír vládne rozsáhlému území na severovýchodě. Má početnou armádu, bohatou pokladnici a pověst panovníka, který si velmi zakládá na svém historickém dědictví.“

„Což znamená?“ zeptala se Olena.

Kašpar se opřel o židli.

„Že všechno, co kdy viděl, podle něj patřilo jeho dědečkovi.“

„To je nesmysl.“

„Samozřejmě. Ale je to nesmysl, který má vlastní armádu.“

Jaroslav se zadíval k oknu. Na okamžik se zdálo, že si chce vychutnat poslední zbytky klidu. Pak si povzdechl a upravil si kabátec.

„Dobrá. Přiveďte posla.“

Strážný zaváhal.

„Pane, on už čeká na nádvoří.“

„Tak proč jsi ho nepřivedl?“

„Říkal, že je příliš vznešený na to, aby čekal.“

Kašpar vstal.

„V tom případě bych ho nechal čekat ještě chvíli. Ať si na tu vznešenost trochu zvykne.“

„Kašpare!“

„Ano, pane?“

„Mlč.“

„To je rozkaz, který bych rád splnil. Jen se obávám, že by to narušilo chod hradu.“

Jaroslav mávl rukou.

„Přivedte ho.“

A tak do Hradiště vstoupil muž, který měl na sobě tolik lesklé zbroje, že by se v ní daly kontrolovat zuby, a tolik vyznamenání, že by s nimi mohl obložit střechu menší kaple.

Za ním kráčel sluha nesoucí brašnu, další sluha nesoucí jeho přilbu a třetí sluha, jehož jediným zjevným úkolem bylo tvářit se důležitě.

Posel se uklonil. Přesněji řečeno, naklonil hlavu o tak malý úhel, že to mohlo být považováno i za začínající kýchnutí.

„Pozdrav buď Pánu Jaroslavovi z Hradiště.“

„Mluv,“ odpověděl Jaroslav.

Posel se nadechl.

„Můj vznešený pán, kníže Vladimír Veliký, vládce severovýchodních zemí, dědic dávných králů, ochránce správných dějin a strážce historické pravdy...“

„Tak to bude dlouhé,“ zašeptal Kašpar.

Posel pokračoval, jako by ho neslyšel.

„...vám vzkazuje, že tento hrad odjakživa náleží jeho koruně.“

Jaroslav zamrkal.

„Odjakživa?“

„Přesně tak.“

„To je zajímavé. Můj praděd ho postavil.“

Posel se usmál způsobem, jakým se usmívají lidé, kteří právě zjistili, že se s nimi někdo pokouší diskutovat.

„Pak byl váš praděd patrně nesprávně informován.“

„O čem?“

„O tom, komu hrad patří.“

Matěj vyskočil od stolu.

„To je nemožné! Mám zde záznamy staré několik generací. Hrad byl založen rodem krále Jaroslava a nikdy nebyl součástí Vladimírovy říše.“

„Pak jsou vaše záznamy chybné.“

„A podle čeho to soudíte?“

Posel položil ruku na hrušku svého meče.

„Podle kronik mého pána.“

„A kdy byly napsány?“

„V nedávné době.“

„Jak nedávné?“

„Velmi nedávné.“

Matěj se zamyslel.

„To znamená včera?“

„To znamená, že jejich obsah je pravdivý.“

Kašpar se rozesmál.

„Výborně! Takovou kroniku bych potřeboval i já. Zítra do ní napíšu, že jsem nejkrásnější muž království, a pozítří mi budou dívky samy nosit večeři.“

„To by se ovšem musela změnit pravidla kronikářství,“ poznamenal Matěj.

„Ne, příteli. Stačilo by, aby ses stal kronikářem knížete Vladimíra.“

Posel zrudl.

„Dost! Přinesl jsem důkaz.“

Z brašny vytáhl pergamen a slavnostně jej rozvinul na stole.

Byla to mapa.

Jaroslav se na ni podíval. Potom se podíval na posla.
Pak znovu na mapu.

„Tohle má být důkaz?“

„Ano.“

Matěj přistoupil blíž, opatrně zvedl okraj pergamenu a
přičichl k němu.

„Inkoust ještě ani nezaschl.“

„Jde o velmi starou mapu,“ odsekl posel.

Kašpar naklonil hlavu.

„Pak musela zestárnout velmi rychle. Doporučuji ji
poslat do lázní.“

„Ticho!“

Posel zabodl prst do pergamenu.

„Zde vidíte území, které historicky náleží mému
pánovi. Včetně Hradiště, okolních lesů a tří
sousedních panství.“

Jaroslav se předklonil.

„Ale ta panství patří třem jiným šlechticům.“

„Dočasně.“

„A náš hrad?“

„Také dočasně.“

„Co to znamená?“

Posel se narovnal.

„Znamená to, že skutečnost musí být uvedena do souladu s historickými nároky mého pána.“

Kašpar se obrátil k Oleně.

„Vidíš? Celý život jsme to dělali špatně. Místo abychom přizpůsobovali mapu skutečnosti, měli jsme přizpůsobovat skutečnost mapě.“

Olena se usmála.

„A co když skutečnost odmítne spolupracovat?“

Posel pomalu vytáhl meč o několik prstů z pochvy.

„Pak jí bude vysvětleno, jaké jsou její povinnosti.“

Jaroslav vstal. Jeho únava byla rázem pryč.

„Vyřídte svému pánovi, že Hradiště nikomu nepatří jen proto, že si ho zakreslil do pergamenu. Tento hrad stojí na naší půdě a my jej budeme bránit.“

Posel mapu svinul.

„Můj pán nebude potěšen.“

„To mě mrzí.“

„Jeho nespokojenost mívá následky.“

Kašpar si povzdechl.

„To známe. Když jsem byl malý, také jsem měl následky, když jsem snědl celý koláč. Ale nikdy mě kvůli tomu nenapadlo dobýt sousední vesnici.“

Posel se otočil a zamířil ke dveřím.

Na prahu se ještě zastavil.

„Máte poslední možnost podrobit se historické pravdě.“

Jaroslav se podíval na Matěje.

„Zapiš to do kroniky.“

„Co přesně, pane?“

„Že jsme dnes dostali nabídku, která se nedala odmítnout.“

Matěj namočil brk do inkoustu.

„A přijali jste ji?“

„Ne.“

„Mám tedy zapsat, že jsme ji odmítli?“

Kašpar se zazubil.

„Zapiš, že jsme odmítli nabídku míru, který znamená válku. Až to budeš číst za sto let, třeba se tomu někdo zasměje.“

Matěj se zamyslel.

„A když se tomu nikdo nezasměje?“

Kašpar pohlédl k oknu, za nímž se v dálce zvedal prach na cestě.

„Pak to bude znamenat, že se svět příliš nezměnil.“

Venku znovu zazněl roh.

Tentokrát zněl jinak. Nebyl v něm jen strach. Bylo v něm také varování.

Někde za východními lesy se dávala do pohybu armáda.

A v jejím čele jel panovník, který byl přesvědčen, že ho dějiny milují.

Dějiny o tom zatím nevěděly.

Ale brzy se to měly dozvědět.

A měly s tím mít ještě hodně práce.

Kníže, který nikdy neprohrává

Kníže Vladimír Veliký měl rád tři věci: vítězství, vlastní portréty a lidi, kteří mu říkali, že má pravdu.

Všechny tři věci měl ve svém vojenském táboře v hojné míře.

Vítězství visela na stěnách ve formě obrazů, na nichž Vladimír osobně porážel nepřátele, kteří ve skutečnosti nikdy neexistovali. Vlastní portréty visely všude tam, kde se dalo zatlouct hřebík, a na některých místech dokonce i tam, kde se to nedalo. Co se týče lidí, kteří mu přitakávali, těch měl tolik, že se občas báli přikývnout současně, aby se navzájem nepřipravili o pracovní místo.

Jeho vojenský stan byl větší než některé vesnické kostely. Uprostřed stál masivní stůl, na němž ležela obrovská mapa okolních zemí. Na mapě byly barevnými čarami vyznačeny hranice, které se v posledních týdnech několikrát změnily. Nikoliv proto, že by se změnila skutečnost. Pouze proto, že kníže dostával každé ráno nové nápady.

Právě teď stál nad mapou, opíral se oběma rukama o stůl a spokojeně si prohlížel Hradiště.

„Krásný hrad,“ pronesl.

„Nádherný, pane,“ přitakal Sergej, jeho hlavní rádce.

„Pevné hradby.“

„Pevnější, než si zaslouží.“

„Výhodná poloha.“

„Jako by ho postavili přímo pro vás.“

Vladimír se usmál.

„A přesto mi nepatří.“

Sergej na okamžik zaváhal. Byla to nebezpečná věta. Ne snad proto, že by obsahovala nějaké tajemství, ale proto, že se v ní nacházela pravda. A pravda byla u Vladimírova dvora podobně nežádoucí jako blecha v královské posteli.

„Zatím, pane,“ opravil se rychle.

Vladimír zvedl hlavu.

„Cože?“

„Řekl jsem, že vám zatím nepatří.“

„Výborně. Tak jsem to také pochopil.“

Sergej si v duchu oddechl. Přežil další rozhovor.

Kníže se narovnal a přivolal velitele vojska.

„Kde je posel?“

„Už se vrací, pane,“ odpověděl jeden z důstojníků.

„A?“

„A... vrací se.“

Vladimír se na něj zadíval.

„To vidím. Ptám se, zda přinesl odpověď.“

„Ano, pane.“

„Jakou?“

Velitel se podíval na Sergeje. Sergej se podíval na mapu. Mapa se naštěstí nepodívala na nikoho.

„Odmítli se podrobit,“ vypravil ze sebe velitel.

Vladimír chvíli mlčel.

„Odmítli?“

„Ano, pane.“

„Mně?“

„Ano, pane.“

Kníže pomalu obešel stůl. Zastavil se před velitelem a naklonil hlavu na stranu.

„A jak přesně to odmítnutí formulovali?“

„Prý že jim hrad nepatří podle našich nároků.“

„Našich nároků?“ zopakoval Vladimír. „Jakých nároků?“

Velitel zbledl.

„Těch historických, pane.“

„Správně. A kdo určuje, co je historické?“

„Vy, pane.“

„A kdo určuje, co není historické?“

„Vy, pane.“

„A kdo rozhoduje, zda je historické něco, co historické nebylo, ale mělo by být?“

Velitel si začal potit čelo.

„Také vy, pane?“

„Výborně! Vidím, že se začínáš orientovat.“

Vladimír se obrátil k Sergejovi.

„Musíme jim to vysvětlit.“

„Samozřejmě, pane.“

„Zřejmě nepochopili naše argumenty.“

„To se stává, pane. Někteří lidé jsou vůči rozumným argumentům velmi odolní.“

„A co navrhuješ?“

Sergej se na okamžik zamyslel.

„Poslat dalšího posla.“

Vladimír se zamračil.

„K čemu?“

„Abychom jim argumenty vysvětlili důrazněji.“

„Důrazněji?“

„Třeba s doprovodem několika set ozbrojenců.“

Kníže spokojeně přikývl.

„To už zní jako diplomacie.“

Posel dorazil do tábora krátce před polednem. Byl zaprášený, unavený a tvářil se jako člověk, který právě zjistil, že se jeho životní úspory proměnily v cizí dědictví.

Seskočil z koně a poklekl před Vladimírem.

„Pane, přináším zprávy z Hradiště.“

„Vstaň. Doufám, že jsi jim řádně vysvětlil naše nároky.“

„Ano, pane.“

„A pochopili?“

Posel zaváhal.

„Myslím, že ano.“

„Výborně!“

„Akorát je odmítli uznat.“

Vladimírův úsměv pomalu zmizel.

„Jak odmítli?“

„Řekli ne, pane.“

„Co znamená ne?“

Posel se zarazil.

„Že... nesouhlasí.“

„To vím! Ptám se, co tím chtěli říct!“

„Že se nechtějí podrobit.“

„To je neslýchané!“

Vladimír se obrátil k rádcům, jako by očekával, že někdo z nich okamžitě vysvětlí, proč se taková věc nemůže stát.

Sergej nezklamal.

„Pane, domnívám se, že šlo o nedorozumění.“

„Jaké nedorozumění?“

„Mohli si myslet, že se jich ptáte na názor.“

Vladimír se zamyslel.

„A já se jich na názor neptal.“

„Přesně tak, pane.“

„Já jim oznámil skutečnost.“

„Velmi správně, pane.“

„Tak proč se chovají, jako by měli na výběr?“

Sergej se uklonil.

„To je otázka, kterou si kladou všichni rozumní lidé ve vašem okolí.“

„A jaká je odpověď?“

„Protože jsou nerozumní.“

Vladimír se zamyslel a pak se usmál.

„Sergeji, ty mě nikdy nezklaheš.“

„To bych si nedovolil, pane.“

„Vím. Proto tě mám rád.“

Sergej se uklonil ještě hlouběji. Kdyby se uklonil o něco víc, mohl by si prohlédnout vlastní boty zevnitř.

Vladimír se znovu obrátil k poslovi.

„A co ta mapa?“

„Předal jsem ji, pane.“

„Ukázal jsi jim hranice našeho historického území?“

„Ano.“

„A co řekli?“

„Že mapa je nová.“

Vladimír ztuhl.

„Nová?“

„Ano, pane.“

„Jak mohou tvrdit, že je nová?“

Posel si nervózně olízl rty.

„Inkoust prý ještě nezaschl.“

V táboře se rozhostilo ticho.

Jeden z velitelů se náhle začal velmi usilovně zajímat o šev na svém rukávu. Druhý se zahleděl do dálky,

jako by právě spatřil krásnou krajinu. Třetí si zakryl ústa a předstíral kašel.

Vladimír si pomalu sedl.

„Sergeji.“

„Ano, pane?“

„Myslíš, že by někdo mohl zpochybnit naši historickou pravdu jen proto, že jsme ji nedávno sepsali?“

Sergejovi na okamžik vyschlo v ústech.

„Nikdo rozumný, pane.“

„To jsem si myslel.“

„A pokud někdo tvrdí opak, je to důkaz, že se snaží historickou pravdu poškodit.“

„Výborně!“

Kníže vyskočil na nohy.

„Tak to musíme oznámit celému království! Naše historické nároky jsou ohroženy! Nepřítel útočí na naši pravdu!“

„Ale pane,“ odvážil se posel, „zatím na nás nikdo nezaútočil.“

Vladimír se na něj otočil tak prudce, až posel ustoupil o krok.

„A čekáš snad, až zaútočí?“

„Ne, pane.“

„Správně! Skutečně moudrý panovník musí předvídat nebezpečí.“

Sergej horlivě přikývl.

„Právě proto, pane, potřebujeme vojsko.“

„Kolik mužů?“

„Kolik jen dokážeme shromáždit.“

„A kolik máme nyní?“

Sergej se podíval na velitele.

„Tolik, kolik jsme dokázali shromáždit.“

Vladimír spokojeně pokýval hlavou.

„Výborně. Připravte vojsko. Zítra vyrazíme k Hradišti.“

„Zítra?“ zeptal se jeden z velitelů.

„Ano. Proč?“

„Myslel jsem, že nejprve svoláme válečnou radu.“

„K čemu?“

„Abychom se dohodli na plánu.“

Vladimír se zatvářil, jako by velitel právě navrhl, aby se armáda před bojem naučila tančit.

„Plán už máme.“

„Máme, pane?“

„Samozřejmě. Dobudeme hrad.“

„A jak?“

Vladimír se usmál.

„To je úkol pro generály.“

Generálové se na sebe podívali.

V tu chvíli všichni pochopili, že se blíží válka.

A že jejich největším nepřítelem možná nebude hrad Hradiště, nýbrž vlastní panovník.

Téhož večera se v největším stanu konala slavnostní večeře. Kuchaři připravili pečené maso, čerstvý chléb, sýry a víno. Vladimír si potrpěl na dobré jídlo, zvláště když se podávalo v době, kdy jeho vojáci venku jedli suchary.

„Pánové,“ pozvedl pohár, „zítra začíná naše slavná výprava.“

„Na vítězství!“ zvolal Sergej.

„Na vítězství!“ zopakovali ostatní.

„Až dobudeme Hradiště, uspořádáme velkolepou slavnost. Pozveme šlechtu, kupce, kronikáře i zahraniční vyslance.“

„To bude velkolepé, pane,“ přitakal Sergej.

„A kronikáři zaznamenají, že nás obyvatelé hradu vítali s radostí.“

Jeden z mladších důstojníků se nešťastně zakuckal vínem.

Vladimír k němu obrátil pohled.

„Copak je?“

„Nic, pane.“

„Něco tě pobavilo?“

„Ne, pane.“

„Tak proč se směješ?“

„Nesměji se, pane.“

„Výborně. Tak si připij.“

Důstojník zvedl pohár. Ruka se mu třásla tak silně, že polovina vína skončila na stole.

Vladimír se na skvrnu podíval.

„To je krev?“

„Víno, pane!“

„Dobře. Už jsem se obával, že někdo předčasně utrpěl ztráty.“

Sergej se zasmál. Ostatní se zasmáli také, ačkoli nikdo přesně nevěděl proč.

Kníže se spokojeně opřel.

„Všechno je připraveno. Máme vojsko, zásoby, mapy a historické právo.“

„A plán,“ dodal Sergej.

„Samozřejmě. A plán.“

Jeden z generálů si odkašlal.

„Pane, mohu se zeptat na jednu věc?“

„Ptej se.“

„Co uděláme, pokud se hrad nevzdá?“

Vladimír se zarazil.

„Proč by se nevzdával?“

„Protože... protože se už jednou odmítl podrobit.“

„To bylo před válkou.“

„Ano, pane.“

„A zítra bude válka.“

„Ano, pane.“

Vladimír se usmál, jako by právě vyřešil nejsložitější problém své vlády.

„Tak vidíš. Zítra už bude všechno jinak.“

Generál pomalu přikývl.

Nebylo mu jasné, proč by se měl hrad následujícího dne chovat jinak než dnes. Ale čím déle sloužil knížeti Vladimírovi, tím méně se snažil pochopit věci, které pochopit nešly.

Večer skončil přípitkem na vítězství.

Vladimír usnul v přesvědčení, že do týdne bude Hradiště jeho.

Generálové usínali s obavami, že se to nestane.

A Sergej neusnul vůbec.

Ležel na lůžku, díval se do stropu a přemýšlel, zda by se měl konečně odvážit říct svému pánovi pravdu.

Pak si vzpomněl na posledního rádce, který to udělal.

Ten muž dnes spravoval královské stáje.

Tedy pokud se tomu dalo říkat spravování. Ve skutečnosti tam zametal hnůj a vysvětloval koním, že jejich postavení v království je mimořádně důležité.

Sergej se otočil na bok.

„Zítřa,“ zašeptal si do tmy, „se všechno změní.“

Řekl to tak přesvědčivě, že tomu málem uvěřil.

Venku se ozývalo ržání koní, cinkání zbraní a hlasité nadávky vojáků, kteří právě zjistili, že jim někdo přidělil boty o dvě čísla menší.

Armáda se připravovala na pochod.

A na hradě Hradiště zatím Kašpar seděl u kuchyňského ohně, namáčel tvrdý chléb do posledních zbytků kaše a přemýšlel, zda by nebylo rozumnější vzdát se dříve, než nepřítel zjistí, co se tu vaří.

Pak si vzpomněl na Vladimírovu mapu.

Usmál se.

„Ne,“ řekl nahlas. „Ten hrad se nevzdá.“

Odmlčel se a pohlédl na prázdnou misku.

„Ale jestli kuchařka zítra uvaří znovu tohle, možná se vzdám já.“

Plán na sedm dní

Vladimír Veliký měl jednu výjimečnou vlastnost, kterou mu záviděli všichni panovníci okolních zemí.

Nikdy nepochyboval o svém vítězství.

Nepochyboval o něm ani tehdy, když prohrával. Nepochyboval o něm, když jeho vojáci prchali z bojiště. A nepochyboval o něm dokonce ani tehdy, když mu nepřítel poslal zpátky jeho vlastní posla s omluvným dopisem, že si ho spletl s dodávkou palivového dříví.

Vladimír zkrátka věřil, že vítězství je otázkou vůle.

A pokud by náhodou vůle nestačila, měl k dispozici ještě armádu.

Ráno po slavnostní večeři svolal své generály do hlavního stanu. Venku se vojáci připravovali k pochodu, kováři opravovali zbraně a kuchaři se pokoušeli uvařit snídani z potravin, které měly podle zásobovacího důstojníka vydržet ještě nejméně tři měsíce.

Zatímco vojáci dostali řídkou polévku, Vladimír snídal pečené kuře.

„Pánové,“ zahájil poradu a otřel si mastné prsty do ubrousku, „dnes stojíme na prahu historického vítězství.“

Generálové se uklonili.

„Jsem rád, že se shodneme,“ pokračoval kníže.

Jeden z generálů opatrně zvedl hlavu.

„Na čem se shodneme, pane?“

Vladimír se zarazil.

„Na tom, že zvítězíme.“

„Ach ano. Samozřejmě, pane.“

Generál se znovu uklonil a v duchu si poznamenal, že příště bude bezpečnější mlčet.

Vladimír přešel k velkému stolu, na němž ležela mapa Hradiště. Vedle ní stála nádoba s inkoustem, několik brků a džbán vína. Kníže měl rád, když se válečné porady konaly nad mapami. Člověk při nich mohl pohodlně stát, ukazovat prstem na cizí území a tvářit se, že jeho ovládnutí je otázkou několika šipek.

„Tak tedy,“ řekl. „Jak dlouho nám potrvá dobytí hradu?“

První generál vystoupil vpřed.

Byl to muž mohutné postavy, s jizvou přes tvář a hlasem, který dokázal přehlušit i hrom. Za svou vojenskou kariéru velel několika bitvám, třem neúspěšným výpravám a jednomu ústupu, který byl dodnes v oficiálních záznamech veden jako taktický přesun.

„Týden, pane.“

Vladimír spokojeně přikývl.

„Výborně. A proč právě týden?“

Generál se nadechl.

„Protože... protože je to dostatečně dlouhá doba na přípravu útoku, ale zároveň dostatečně krátká na to, aby nepřítel ztratil naději.“

Vladimír se usmál.

„Rozumné.“

Druhý generál se okamžitě přihlásil o slovo.

„Já bych řekl pět dní, pane.“

„Pět dní?“ zopakoval Vladimír.

„Ano. Naši vojáci jsou odhodlaní, naše zbraně jsou připravené a nepřítel nemá šanci.“

„A proč to prvnímu generálovi potrvá sedm dní?“

Druhý generál znejistěl.

„Protože... je opatrnější.“

První generál se na něj zamračil.

„Opatrnost je základem vojenského umění.“

„A rychlost je základem vítězství.“

„Bez opatrnosti nemůže být rychlost.“

„Bez rychlosti je opatrnost jen pomalý ústup.“

Vladimír je chvíli pozoroval.

„Pánové, obdivuji vaši odbornou diskusi. Ale chtěl bych upozornit, že se nehádáme o tom, kdo z vás je lepší vojevůdce. To už jsem rozhodl.“

Oba generálové ztichli.

„Lepší jsem já,“ dodal kníže.

„Samozřejmě, pane,“ řekli oba současně.

Sergej, který seděl po Vladimírově pravici, si spokojeně uhladil rukávy.

„Vaše vojenské instinkty jsou proslulé v celém království.“

„To je pravda,“ přikývl Vladimír. „Pamatuji si, jak jsem před lety předpověděl, že budeme mít dobrou úrodu.“

„A byla výborná, pane.“

„Protože jsem to předpověděl.“

Sergej přikývl.

„Přesně tak.“

Nikdo se neodvážil připomenout, že úrodu tehdy zachránily deště, které trvaly tři týdny, a že Vladimír původně předpovídal sucho.

Kronikářům se o tom samozřejmě nikdo nezmínil.

„A co obránci?“ zeptal se kníže. „Kolik jich vlastně je?“

Třetí generál rozvinul svůj pergamen.

„Podle posledních zpráv několik set mužů, pane.
Možná více.“

„Kolik přesně?“

„To bohužel nevíme.“

„Jak to, že to nevíte?“

„Hradby jsou vysoké, pane. A obránci se pohybují za cimbuřím.“

Vladimír na něj hleděl s výrazem člověka, který právě zjistil, že nepřítel používá zcela nepřijatelnou vojenskou taktiku.

„Takže se schovávají?“

„Ano, pane.“

„Na vlastním hradě?“

„Ano, pane.“

„To je zbabělé.“

Sergej souhlasně přikývl.

„Velmi zbabělé. Skutečně statečný protivník by vyšel ven a postavil se vám na otevřeném poli.“

„Přesně!“

Vladimír udeřil dlaní do stolu.

„Já chci, aby se mi postavili na otevřeném poli!“

„Jistě, pane.“

„Tak jim to přikažte.“

Generálové na sebe pohlédli.

„Máme jim poslat listinu?“ zeptal se jeden.

„Ne. Pošlete jim posla.“

„A co když odmítnou?“

Vladimír se zamračil.

„Proč by odmítali?“

„Protože jsou za hradbami.“

„Tak jim vysvětlete, že hradby jsou zbabělost.“

Sergej se okamžitě chopil brku.

„Výborná myšlenka, pane. Navrhují vydat prohlášení, že odmítání boje na otevřeném poli dokazuje, že se nepřítel bojí našeho vojska.“

„A když na otevřené pole vyjdou?“

Sergej se na chvíli zamyslel.

„Pak prohlásíme, že se nechali vyprovokovat a jednají nerozvázně.“

Vladimír se usmál.

„Vidíte, pánové? Proto mám rád chytré rádce. Každou situaci lze obrátit v náš prospěch.“

Jeden z generálů se naklonil ke svému sousedovi.

„A kdybychom náhodou prohráli?“

Sergej ho zaslechl.

„Pak bychom museli změnit význam slova prohra.“

Generál si povzdechl.

Začínal mít podezření, že v této válce bude nejnebezpečnější nikoliv nepřítel, ale slovník.

Vladimír se znovu sklonil nad mapu.

„Tady postavíme obléhací věže. Tady rozmístíme lučištníky. Tady bude hlavní útok.“

Ukazoval prstem po pergamenu s takovou jistotou, jako by měl v každém z těch míst už dávno připravené vojáky.

„A co příkop?“ zeptal se jeden z velitelů.

„Jaký příkop?“

„Ten kolem hradu, pane.“

„Samozřejmě že vím o příkopu!“

„Jistě, pane.“

„Přes něj přejdeme.“

„A jak?“

Vladimír zvedl hlavu.

„Přes most.“

„Most tam není.“

Kníže ztuhl.

Vojenský stan ztichl. Dokonce i moucha, která kroužila nad miskou s ovocem, jako by pochopila, že právě nastala chvíle, kdy je lepší nevydávat žádné zvuky.

„Jak to myslíš, že tam není most?“ zeptal se Vladimír.

„Zvedací most, pane. Obránci ho mohou vytáhnout.“

„Tak ho spustíme.“

„To nepůjde, pane.“

„Proč?“

„Protože ovládací mechanismus je na jejich straně.“

Vladimír si přejel rukou po čele.

„Tak ho postavíme.“

„Most?“

„Ne, novou říši! Samozřejmě že most!“

„To bude vyžadovat dřevo, čas a řemeslníky.“

„Kolik času?“

„Několik dní.“

Vladimír se obrátil k prvnímu generálovi.

„Říkal jsi, že hrad dobudeme za týden.“

„Ano, pane.“

„A teď mi tvrdíš, že jen stavba mostu potrvá několik dní?“

Generál se narovnal.

„Proto jsem navrhoval sedm dní, pane.“

„A druhý generál pět.“

„Ano, pane.“

Vladimír ukázal na druhého generála.

„Ty! Jak chceš dobýt hrad za pět dní, když nemáš ani most?“

Druhý generál polkl.

„Měl jsem na mysli pět dní od dokončení mostu.“

„To jsi předtím neřekl!“

„Považoval jsem to za samozřejmé, pane.“

„V této armádě není nic samozřejmé!“ zahřměl Vladimír.

Sergej se opatrně naklonil ke knížeti.

„Pane, dovolte mi navrhnout řešení.“

„Poslouchám.“

„Mohli bychom prohlásit, že most už vlastně máme.“

Vladimír se na něj zadíval.

„Ale nemáme ho.“

„Zatím ne, pane.“

„Tak jak můžeme tvrdit, že ho máme?“

Sergej se usmál.

„Protože ho plánujeme postavit. A plán je prvním krokem k uskutečnění.“

Vladimír pomalu přikývl.

„Pokračuj.“

„V oficiální zprávě uvedeme, že naše vojska již ovládají přístupové cesty k hradu. Most označíme za součást připravované infrastruktury. A pokud se někdo zeptá, kdy bude dokončen, sdělíme, že práce pokračují podle plánu.“

„A pokud se zeptá, jakého plánu?“

„To je zbytečná otázka, pane. Důležité je, že plán existuje.“

Vladimír se rozesmál.

„Sergeji, ty jsi poklad!“

Sergej se uklonil.

„Snažím se, pane.“

„Tak to napiš. A nech tam místo pro další vítězství.“

Odpoledne přijel do tábora tesařský mistr, kterého přivedli dva vojáci. Měl široká ramena, šedivé vousy a výraz člověka, jenž se celý život živil poctivou prací a právě zjistil, že se ocitl mezi lidmi, kteří považují poctivost za nedostatek představitivosti.

„Ty jsi stavitel mostů?“ zeptal se Vladimír.

„Ano, pane.“

„Potřebuji most k Hradišti.“

„Rozumím.“

„A potřebuji ho rychle.“

„To záleží na délce, materiálu a podmínkách.“

Vladimír mávl rukou.

„Je to obyčejný příkop.“

„Jak je široký?“

„To nevím.“

„Jak je hluboký?“

„To také nevím.“

„A jak daleko je hrad?“

„Tam.“

Vladimír ukázal na mapu.

Tesař si ji prohlédl.

„Pane, tohle není měřítko.“

„Cože?“

„Mapa není zakreslena v měřítku. Podle ní nemohu určit vzdálenosti.“

Vladimír se zatvářil pohoršeně.

„Jak to myslíš? Vždyť je na ní všechno nakreslené.“

„Ano, pane. Ale neodpovídá to skutečnosti.“

Sergej se zamračil.

„Chceš snad říct, že naše mapa není přesná?“

Tesař pokrčil rameny.

„Říkám, že podle ní most nepostavím.“

„A podle čeho bys ho tedy postavil?“

„Podle skutečného terénu.“

Vladimír se obrátil k Sergejovi.

„Vidíš? Přesně tohle je problém s řemeslníky. Pořád chtějí něco skutečného.“

Sergej přikývl.

„Měli bychom je naučit větší pružnosti.“

Tesař se podrbal na hlavě.

„Já umím postavit most, pane. Ale potřebuji znát místo, kde má stát.“

„Tak se na to místo podívej.“

„To znamená vyrazit k hradu.“

„Samozřejmě.“

„Na dostřel obráncům?“

„Ano.“

Tesař chvíli mlčel.

„A kdo mě bude chránit?“

Vladimír se podíval na generály.

„Máme armádu. Ta tě ochrání.“

Tesař se rozhlédl po stanu, pak se zadíval na mapu a nakonec na knížete.

„Pane, s veškerou úctou, ale jestli mě pošlete pod hradby bez ochrany, budu potřebovat ještě jeden most.“

„Jaký?“

„Takový, po kterém se dostanu pryč.“

Jeden z mladších důstojníků se neubráníl smíchu. Okamžitě se však rozkašlal, když na něj Vladimír pohlédl.

„Ty se mi směješ?“

„Ne, pane!“

„Tak proč se směješ?“

„Vzpomněl jsem si na něco veselého.“

„Na co?“

Důstojník zoufale hledal odpověď.

„Na... na vaše vítězství, pane.“

Vladimír se spokojeně usmál.

„To je správné. Na vítězství se má člověk těšit.“

Tesaře propustili s příkazem, aby připravil plán mostu.

Odešel s pocitem, že právě zažil nejpodivnější rozhovor svého života.

A to ještě nevěděl, že mu následujícího dne přidělí na pomoc dvacet vojáků, kteří nikdy nedrželi v ruce pilu, ale zato měli bohaté zkušenosti s přenášením zpráv o vlastních úspěších.

Večer svolal Vladimír další poradu.

„Pánové, máme plán.“

Generálové se narovnali.

„Most se staví. Vojsko je připravené. Nepřítel je slabý a naše vítězství je blízko.“

Sergej si odkašlal.

„Navrhuji vydat první oficiální prohlášení.“

„Čti.“

Sergej rozvinul pergamen.

„Naše vojska dosáhla významného strategického pokroku v oblasti Hradiště. Přístupové cesty jsou pod naší kontrolou, přípravy k rozhodujícímu útoku pokračují podle plánu a nepřítel se nachází v mimořádně obtížné situaci.“

Vladimír spokojeně přikývl.

„Výborně. A co ztráty?“

„Zatím žádné, pane.“

„To je dobře.“

„Přesněji řečeno, zatím jsme ještě nezaútočili.“

„Tak to tam nepiš.“

Sergej přikývl.

„Samozřejmě.“

„A co reakce obyvatelstva?“

„Zatím nemáme žádné zprávy.“

„Tak napiš, že obyvatelstvo s nadějí očekává naše vítězství.“

„Jistě, pane.“

„A co hrad?“

„Ten stále stojí.“

Vladimír se zamračil.

„To přece nemůžeš napsat.“

„Proč, pane?“

„Protože by to mohlo působit dojmem, že jsme ho ještě nedobyli.“

Sergej chvíli přemýšlel.

„Napišeme tedy, že hrad se nachází v závěrečné fázi svého strategického zhroucení.“

„Výborně!“

Jeden z generálů si opřel čelo o dlaň.

„Ale pane,“ ozval se opatrně, „hrad se ještě ani nezačal hroutit.“

Vladimír se na něj podíval.

„A ty jsi odborník na hroutící se hrady?“

„Ne, pane.“

„Tak jak můžeš vědět, že se nehrouť?“

Generál otevřel ústa. Potom je zase zavřel.

Sergej mu přátelsky poklepal na rameno.

„Vidíš? Právě ses naučil něco důležitého.“

„Co?“

„Že když nevíš, co říct, je lepší neříkat nic.“

„A co když se mě někdo zeptá?“

„Řekni, že situace se vyvíjí.“

„Jak?“

Sergej se usmál.

„To už není tvoje starost.“

Když porada skončila, Vladimír zůstal nad mapou sám.

Dlouho se díval na malý černý čtvereček, který představoval Hradiště.

Byl to jen hrad. Několik věží, kamenné hradby, nádvoří a pár set lidí, kteří si dovolili říct ne nejmnocnějšímu panovníkovi v okolí.

Vladimír měl rozsáhlou říši. Vlastnil města, lesy, pole a řeky. Měl armádu, pokladnici, rádce a kronikáře. Měl všechno, co si mohl přát.

A přesto ho ten malý čtvereček rozčiloval víc než cokoliv jiného na světě.

„Za týden,“ zašeptal. „Do týdne bude po všem.“

Pak vzal brk a do mapy připsal vedle Hradiště drobnou poznámku.

Dobytí: jisté.

Inkoust zaschl rychle.

Na rozdíl od mostu, který ještě nikdo nezačal stavět.

A na rozdíl od vítězství, které zatím existovalo pouze v hlavě jednoho velmi mocného muže.

Na druhé straně lesa seděl Jaroslav z Hradiště u večeře. Kašpar právě obdržel druhou misku kaše a tvářil se, že mu byl udělen trest smrti.

„Otče,“ řekla Olena, „co myslíš, že udělá Vladimír?“

Jaroslav si povzdechl.

„Pokusí se nás dobýt.“

„A když neuspěje?“

„Pokusí se znovu.“

Kašpar zvedl lžíci.

„A když neuspěje ani podruhé?“

„Znovu.“

„A potřetí?“

„Kašpare, prosím tě.“

Šašek se zadíval do misky.

„Jen se ptám. Chci vědět, kolikrát ještě budeme muset jíst tuhle kaši, než nepřítel pochopí, že nemá šanci.“

Olena se rozesmála.

Jaroslav se však nesmál. Díval se z okna směrem k východu, kde se na obzoru začínala objevovat světla nepřátelského tábora.

„Pošlete hlídky na hradby,“ řekl tiše. „Zítra možná začne válka.“

Kašpar si povzdechl, odložil lžici a vstal.

„Dobrá. Já připravím něco jiného.“

„Co?“

„Rozloučím se se svým žaludkem.“

A tak zatímco na jedné straně lesa vznikal plán na sedm dní, na druhé straně se obyvatelé Hradiště připravovali na něco, co mohlo trvat mnohem déle.

Nikdo z nich ještě netušil, že největší bitva se nepovede o hradby.

Povede se o to, kdo bude smět říkat, co se vlastně stalo.

A v takové bitvě měl Vladimír Veliký zatím jednu obrovskou výhodu.

Jeho lidé už předem věděli, kdo zvítězí.

Jen to ještě nikdo neřekl obráncům.

První vítězná porážka

Ráno bylo krásné.

Slunce se líně převalovalo přes obzor, ptáci zpívali a na hradě Hradišti voněla čerstvě upečená placka. Zkrátka den jako stvořený pro mír, přátelství a případně pro pořádnou vojenskou katastrofu.

Právě tu poslední možnost si vybral kníže Vladimír Veliký.

Jeho vojsko dorazilo k hradu krátce po východu slunce. Vojáci byli unavení, koně hladoví a velitelé se tvářili, jako by za celou cestu neudělali jedinou chybu. Což byla pravda. Všechny chyby totiž udělali společně.

„Tak jsme tady!“ prohlásil Vladimír a ukázal na hradby.

„Ano, Vaše Výsosti,“ přitakal Sergej.

„Přesně podle plánu.“

„Samozřejmě.“

„Přijeli jsme rychleji, než jsem očekával.“

„Vaše strategická genialita nezná hranic.“

Vladimír se spokojeně usmál. Potom se rozhlédl.

„A kde je ten most?“

Nastalo ticho.

Před hradem se rozprostíral hluboký příkop. Na jeho druhé straně se zvedaly kamenné hradby, které vypadaly, že už přežily několik generací panovníků, tři morové rány a přinejmenším jednoho architekta.

Most nikde.

„Možná ho vytáhli,“ nadhodil jeden z generálů.

„Mosty se nevytahují,“ odvětil druhý.

„Tady se očividně vytahují,“ namítl první a ukázal na protější břeh.

Vladimír pomalu obrátil pohled k Sergejovi.

„Na mapě byl most.“

Sergej si mapu převzal a dlouze si ji prohlížel.

„To je zvláštní.“

„Zvláštní?“ zahřměl Vladimír. „Nařídil jsem, aby byla mapa přesná!“

„A je přesná, Vaše Výsosti.“

„Tak kde je most?“

Sergej poklepal prstem na pergamen.

„Tady.“

„To vidím!“

„A hrad je tady.“

„To také vidím!“

„Takže mapa je správná. Jen skutečnost se poněkud odchýlila od našeho očekávání.“

Vladimír na něj chvíli zíral. Pak se rozhodl, že v tom musí být nějaký hluboký vojenský smysl.

„Dobrá. Přistoupíme k útoku. Přivezte beranidlo!“

Dva vojáci se rozběhli k zásobovacímu vozu. Za chvíli se vrátili a nesli cosi, co připomínalo dlouhou kládu.

„To je naše beranidlo?“ zeptal se Vladimír.

„Ano, Vaše Výsosti.“

„A kde jsou kola?“

„Kola nebyla součástí objednávky.“

„A kde je ochranná stříška?“

„Také nebyla součástí objednávky.“

„A kdo to objednal?“

Vojáci ukázali na sebe navzájem. Bylo to poprvé za celé tažení, kdy se všichni shodli na jednom názoru: tohle nebude jejich vina.

Vladimír si promnul čelo.

„Dobrá. Přeneseme beranidlo přes příkop.“

„Jak, Vaše Výsosti?“ zeptal se generál.

„Na rukou!“

„Příkop má osm sáhů.“

„Tak na delších rukou!“

V tu chvíli se z hradeb ozval smích.

Na ochozu stál šašek Kašpar, opřený o cimbuří. Vedle něj se objevil kronikář Matěj s pergamenem a brkem.

„Zapiš si, Matěji,“ zavolal Kašpar. „Nepřítel dorazil a okamžitě zahájil obléhání.“

Matěj namočil brk.

„A jak úspěšné?“

„Zatím obléhá sám sebe.“

Vojáci pod hradbami se rozpačitě ošívali. Někteří se dívali na příkop, jiní na kládu a další na oblohu, jako by doufali, že se odtamtud snese hotový most.

Vladimír se rozhodl, že další urážku už nepřipustí.

„Lukostřelci! Připravit!“

Oddíl lukostřelců nastoupil do řady. Každý měl luk, toulec a výraz člověka, který by raději pracoval na vinici.

„Zamířit na hradby!“

Šípy se napnuly.

„Pal!“

Desítky šípů vyletěly vzhůru. Některé dopadly do příkopu, několik se zabodlo do země před hradbami a jeden se odrazil od cimbuří zpátky tak nešťastně, že připravil vlastního střelce o klobouk.

„Výborně!“ vykřikl Vladimír. „Nepřítel je pod palbou!“

„Ale my jsme také,“ poznamenal generál.

„To je vedlejší!“

Z hradu se neozvala jediná odpověď. Obránci se pouze dívali dolů a snažili se nesmát příliš nahlas.

Jaroslav, pán Hradiště, dorazil na hradby v doprovodu své dcery Oleny.

„Co myslíš?“ zeptal se jí.

Olena pozorovala nepřátelské vojsko.

„Myslím, že se nemusíme bát.“

„To je odvážné tvrzení.“

„Otče, oni si přivezli žebříky kratší než naše hradby.“

Jaroslav se podíval dolů. Skutečně. Několik vojáků právě rozkládalo žebříky, které končily dobré dva sáhy pod cimbuřím.

„Možná jsou to žebříky pro menší hrad,“ řekl.

„A možná je jejich kníže menší, než si myslí,“ odpověděla Olena.

Kašpar se chytil za břicho.

„Tohle si nechám vytesat nad postel!“

Na druhé straně příkopu mezitím Vladimír ztrácel trpělivost.

„Chci útok! Okamžitě!“

„Vaše Výsosti,“ opatrně namítl generál, „nemáme most, beranidlo ani dostatečně dlouhé žebříky.“

„Máme odvahu!“

„To je pravda.“

„Máme odhodlání!“

„Ano.“

„A máme nepřítele, který se nám vysmívá!“

„Také pravda.“

Vladimír vytasil meč.

„Tak hrr na ně!“

První řada vojáků se rozběhla. Druhá se rozběhla za ní, protože nikdo nechtěl vypadat zbaběle. Třetí řada se rozběhla také, neboť vojáci vzadu neviděli, co se děje, a předpokládali, že vpředu se musí dít něco důležitého.

A pak přišel příkop.

První vojáci zabrzdlili na poslední chvíli. Druhým se to nepodařilo. Třetí se srazili s prvními a čtvrtí se začali ptát, proč všichni stojí.

Během několika okamžiků vznikla před příkopem hromada mužů, štítů a nadávek.

Jeden voják seděl na druhém a třetí se mu pokoušel vysvětlit, že jeho helma není židle.

Z hradeb se ozval potlesk.

Kašpar se uklonil.

„Dámy a pánové, právě jste viděli nový druh válečné taktiky. Nepřítel se porazí sám a ušetří nám práci.“

Kronikář Matěj horlivě zapisoval.

„Mám napsat, že útok selhal?“

„Ne!“ zvolal Kašpar. „Napiš, že nepřítel využil nečestnou překážku zvanou terén.“

„A co napsat o vojácích nepřítele?“

„Ti prokázali mimořádnou schopnost rychlého shromažďování.“

Matěj chvíli přemýšlel a pak přikývl. V kronikách už četl podivnější věci.

Na bojišti mezitím Vladimír stál jako zkamenělý. Jeho vojsko se právě pokoušelo vstát, posbírat zbraně a předstírat, že se nic nestalo.

„To nebyl útok,“ prohlásil kníže.

„Nebyl?“ zeptal se Sergej.

„Byla to zkouška nepřátelské obrany.“

„Výborně!“

„A obrana se ukázala jako...“

Vladimír se rozhlédl po příkopu, po zmačkaných vojácích a po žebřících, které stále ležely na zemi.

„...velmi nečestná.“

Sergej okamžitě pochopil, že se právě zrodila nová oficiální verze událostí.

„Přesně tak, Vaše Výsosti. Nepřítel se odmítl postavit našemu vojsku v otevřeném poli a zbaběle využil hradby, příkop a skutečnost, že se k němu nedá dostat.“

„To je ono!“ vykřikl Vladimír. „Rozšiřte to mezi vojáky. Ať se všude říká, že jsme zvítězili.“

„Ale Vaše Výsosti,“ ozval se jeden z generálů, „hrad stále stojí.“

„To znamená, že jsme ho zbytečně nezničili.“

„A nepřítel je stále uvnitř.“

„To znamená, že jsme ho donutili zůstat na místě.“

„A my jsme venku.“

„To znamená, že máme lepší výhled.“

Generál sklopil hlavu. Usoudil, že další otázky by mohly ohrozit jeho kariéru, zdraví a případně i hlavu.

Sergej už diktoval písaři prohlášení:

„Naše slavné vojsko dnes úspěšně provedlo první fázi strategického obléhání Hradiště. Nepřítel utrpěl těžkou psychologickou porážku, neboť byl svědkem

naši nezdolné odvahy. Naši vojáci se záměrně stáhli do výchozích pozic, aby umožnili další vítězné operace.“

„A ztráty?“ zeptal se písař.

Sergej se zamyslel.

„Žádné.“

„Ale tři vojáci mají zlomené nohy.“

„To jsou dočasně upravené nohy.“

„Jeden přišel o zub.“

„Získal zkušenost.“

„A velitel beranidla je v příkopu.“

„Získal strategickou pozici.“

Písař psal rychleji. Začínal chápat, že pravda je sice důležitá, ale ne tolik jako správně vyplněný formulář.

Odpoledne se Vladimír rozhodl, že je třeba poslat do světa zprávu o vítězství. Nařídil postavit slavnostní stan, přinesl se stůl, džbán vína a velký pergamen.

„Napište,“ poručil, „že jsme dosáhli historického úspěchu.“

„Jakého přesně?“ zeptal se písař.

Vladimír se zamyslel.

„Prvního.“

„Prvního vítězství?“

„Prvního vítězství nad...“

Kníže pohlédl na hrad.

„Nad vlastními obavami.“

Sergej se rozzářil.

„To je nádherné, Vaše Výsosti. Nikdo nemůže dokázat opak.“

A tak bylo ještě před západem slunce rozesláno do okolních měst slavnostní oznámení, že kníže Vladimír Veliký zahájil obléhání Hradiště a dosáhl prvního významného vítězství.

Na hradě si zprávu přečetl Jaroslav.

„Takže jsme prohráli?“

„Podle jejich prohlášení ano,“ řekla Olena.

„A podle skutečnosti?“

„Podle skutečnosti stále máme hrad.“

Kašpar si vzal od Matěje pergamen, přečetl si jej a zamyšleně pokýval hlavou.

„To je zvláštní. Když člověk vyhraje, musí to dokazovat. Když prohraje, stačí mu mít písáře.“

Matěj zavřel kroniku.

„A co mám tedy zapsat o dnešním dni?“

Kašpar se zadíval na nepřátelský tábor, kde se vojáci právě hádali o poslední sud piva.

„Napiš, že začala válka.“

„A kdo vyhraje?“

Šašek se usmál.

„To se dozvíme, až se všichni kronikáři shodnou.“

Za hradbami se mezitím rozsvěcovaly první ohně. Vladimír plánoval další útok, Sergej připravoval další prohlášení a generálové hledali někoho, kdo by mohl za chybějící most.

Hradiště stálo dál.

A to byl pro knížete Vladimíra Velikého problém, který se nedal vyřešit žádným pergamenem.

Zatím.

Obléhání, které obléhalo hlavně vlastní zásoby

Válka je zvláštní věc.

Když ji člověk vyhlásí, očekává, že nepřítel začne trpět. Když ji začne vést, zjistí, že trpí také jeho vlastní vojáci. A když ji vede opravdu špatně, nakonec trpí především kuchaři, zásobovači a lidé, kteří se musí pokoušet vysvětlit panovníkovi, proč se věci nedějí tak, jak si představoval.

Kníže Vladimír Veliký právě vstupoval do třetí fáze.

„Hradiště vyhladovíme!“ oznámil při ranní poradě.

Generálové mlčeli.

Vladimír si jejich mlčení vyložil jako obdiv.

„Nikdo se nedostane dovnitř. Nikdo se nedostane ven. Až jim dojde jídlo, sami nám otevrou brány.“

„To je výborný plán, Vaše Výsosti,“ řekl Sergej.

„Samozřejmě, že je.“

„Velmi promyšlený.“

„Přirozeně.“

„A co budeme jíst my?“ zeptal se jeden z generálů.

Vladimír se zarazil.

„Jak to myslíte?“

„Naše zásoby vystačí přibližně na tři dny. Pokud budeme jíst střídmě.“

„A co znamená střídmě?“

„Jeden krajíc chleba na vojáka denně.“

„A co maso?“

„Došlo.“

„Sýr?“

„Došel včera.“

„Víno?“

Generál zaváhal.

„Víno...“

„Ano?“

„Víno je zatím pod kontrolou.“

Vladimír se spokojeně opřel.

„Vidíte? Máme situaci pod kontrolou.“

Generál se rozhodl, že vysvětlovat rozdíl mezi kontrolou situace a kontrolou posledního sudu vína by bylo zbytečné.

„A co zásobovací vozy?“ zeptal se Sergej.

„Zpozdily se,“ odpověděl generál.

„O kolik?“

„O dva dny.“

„A kde jsou?“

„To nevíme.“

„Jak můžete nevědět, kde jsou naše zásobovací vozy?“

„Protože je nikdo neviděl.“

„A kdo je měl přivést?“

Generál se podíval do svých poznámek.

„Zásobovací oddíl.“

„A kde je zásobovací oddíl?“

„Pravděpodobně u zásobovacích vozů.“

Vladimír se zhluboka nadechl.

„Sergeji, запиšte si, že zásobování funguje.“

„Jistě, Vaše Výsosti.“

„A napište, že očekáváme další dodávky.“

„Kolik?“

„Velké množství.“

„Kdy?“

„Brzy.“

Sergej se usmál. To byla slova, se kterými se dalo pracovat.

Na hradě Hradišti mezitím panovala překvapivě dobrá nálada.

Pán Jaroslav seděl v hodovní síni, před sebou talíř pečeného masa a pohár piva. Jeho dcera Olena právě přinesla zprávu od hlídky.

„Nepřítel uzavřel všechny přístupové cesty,“ oznámila.

Jaroslav odložil příbor.

„Takže se k nám nedostane nikdo s obchodním zbožím?“

„Přesně tak.“

„Ani kupec s vínem?“

„Ani ten.“

Jaroslav se zamračil.

„To už začíná být vážné.“

Kašpar, který seděl na druhém konci stolu a právě se snažil napíchnout poslední kus masa, zvedl hlavu.

„Já bych se nebál, pane. Horší, jak ta kaše to být nemůže. Nepřítel nás sice obklíčil, ale zatím nám nebrání jíst.“

„Zatím,“ připomněla Olena.

„Až nám dojdou zásoby, začneme jíst nepřátele.“

„A jak se k nim dostaneme?“ zeptal se Jaroslav.

Kašpar se zamyslel.

„To je pravda. Budeme muset počkat, až se sami uvaří.“

Matěj si všechno pečlivě zapisoval.

„Mám zaznamenat, že se hrad připravuje na případný nedostatek potravin?“

„Ne,“ řekl Jaroslav. „Zaznamenej, že jsme se rozhodli jíst rozumně.“

Kašpar ukázal na svůj talíř.

„To je dobře. Já jsem se rozhodl jíst nerozumně už před deseti minutami.“

Hradní zásoby byly naštěstí dostatečné. Ve sklepeních ležely pytle mouky, sudy se soleným masem, zelí, sušené ovoce a tolik cibule, že by dokázala rozplakat i člověka, který nikdy v životě nepoznal lásku.

Obránci tedy neměli důvod k panice.

Zatímco nepřítel před branami vymýšlel, jak je vyhladovět, hradní kuchař připravoval další kotel polévky.

Byla to první vojenská operace toho dne, která probíhala podle plánu.

Třetího dne obléhání začaly v nepřátelském táboře první vážné problémy.

Vojáci dostali k snídani vodu a kousek tvrdého chleba. Chléb byl tak tvrdý, že jeden muž navrhl použít jej místo kamení do katapultu.

„Aspoň bychom měli munici,“ poznamenal.

„A co bychom jedli potom?“ zeptal se jeho druh.

„Nepřítele.“

„Ten je za příkopem.“

„Tak si pospíšíme.“

Nálada v táboře se zhoršovala.

Kuchaři tvrdili, že nemají suroviny. Zásobovači tvrdili, že kuchaři neumějí hospodařit. Velitelé tvrdili, že vojáci příliš jedí. Vojáci tvrdili, že velitelé příliš mluví.

Všichni měli v něčem pravdu.

Vladimír se procházel tábořem a snažil se působit povzbudivě.

„Vojáci!“ zavolal. „Každý z vás se dnes stává součástí velkého historického okamžiku!“

„Dostaneme večeři?“ ozvalo se z řady.

„Samozřejmě!“

„Co bude?“

„Vítězství!“

„To se nedá jíst!“

Vladimír se otočil k Sergejovi.

„Proč jsou tak nespokojení?“

„Jsou dojatí, Vaše Výsosti.“

„Dojatí?“

„Ano. Tak silně prožívají význam naší výpravy, že jim to bere chuť k jídlu.“

„Výborně. Napište to do hlášení.“

Sergej si poznamenal, že vojáci trpí zvýšeným vlasteneckým dojetím.

V tu chvíli kolem nich prošel voják s kusem klobásy.

Vladimír se zastavil.

„Kde jste vzal tu klobásu?“

Voják ztuhl.

„Našel jsem ji, Vaše Výsosti.“

„Kde?“

„V zásobách.“

„Vždyť zásoby jsou prázdné!“

„Tahle byla poslední.“

Vladimír mu klobásu odebral.

„Tohle je důkaz, že zásobování funguje.“

Voják otevřel ústa, ale nic neřekl. Díval se na klobásu v knížečcí ruce s výrazem člověka, který právě pochopil, že některé bitvy nelze vyhrát ani s plným žaludkem.

Vladimír si ukousl.

„Poněkud suchá.“

„Byla určena pro mužstvo,“ odvážil se poznamenat generál.

„Tak vidíte, jak špatně se o ně starají!“

A tím byla otázka zásobování uzavřena.

Alespoň pro toho, kdo měl klobásu.

Čtvrtého dne dorazil do tábora posel.

Byl zaprášený, zpocený a vypadal, že by nejraději odjel zase zpátky.

„Vaše Výsosti! Přivážím zprávy o zásobování!“

Vladimír vyskočil ze židle.

„Konečně! Kolik vozů?“

„Dva.“

„Dva tucty?“

„Dva.“

„Dvacet?“

„Dva, Vaše Výsosti.“

„A co vezou?“

Posel sklopil oči.

„Jeden vůz veze seno. Druhý prázdné sudy.“

Vladimír zbledl.

„Seno?“

„Ano.“

„Pro koho?“

„Pro koně.“

„A sudy?“

„Ty jsou prázdné.“

„To jsem pochopil! Proč jsou prázdné?“

„Protože víno nebylo k dispozici.“

Vladimír udeřil pěstí do stolu.

„To je sabotáž!“

Sergej přikývl.

„Nepochybně.“

„Kdo za tím stojí?“

„To zatím nevíme.“

„Najděte viníka!“

„Jistě.“

„A přiveďte mi ho!“

„Samozřejmě.“

Sergej vyšel ze stanu a okamžitě pověřil pátráním tři písaře. Ti začali sepisovat seznam podezřelých. Na prvním místě se ocitl dodavatel vína, na druhém správce skladu a na třetím člověk, který měl na starosti seznamy podezřelých.

Odpoledne byl zatčen jeden kuchař.

Nikdo nevěděl proč, ale kuchař se bránil tak hlasitě, že to vypadalo důležitě.

Vladimír tím získal pocit, že situaci řeší.

Zásoby tím nezískaly vůbec nic.

Pátého dne se na hradbách objevil bílý prapor.

Vladimír okamžitě svolal generály.

„Konečně! Vzdávají se!“

„Možná chtějí jednat,“ upozornil Sergej.

„To je totéž.“

„Ne vždy, Vaše Výsosti.“

„V tomto případě ano. Připravte slavnostní přijetí.“

K bráně hradu vyrazil posel s bílým praporem. Za chvíli se vrátil s dopisem od Jaroslava.

Vladimír jej otevřel a začal číst.

„Vážený kníže Vladimíre, děkujeme za vaši laskavou péči o bezpečnost našich cest. Díky vašemu obléhání jsme nemuseli platit mýto kupcům, kteří se k nám stejně nedostali. Zároveň vám oznamujeme, že naše spižírny jsou plné a dnes večer podáváme pečenou husu. Pokud byste měli zájem, rádi vám zašleme recept.“

Vladimír přestal číst.

„To je urážka!“

„Velmi rafinovaná,“ souhlasil Sergej.

„Pečená husa!“

„Ano.“

„Zatímco naši vojáci jedí tvrdý chléb!“

„Někteří už ani ten, Vaše Výsosti.“

„A oni mají husu!“

„Zdá se, že ano.“

Vladimír zmačkal dopis.

„Zítra zaútočíme!“

Generálové se na sebe podívali.

„Ale Vaše Výsosti,“ řekl nejstarší z nich, „nemáme dostatek potravin, vojáci jsou unavení a stále nemáme most.“

„Tak zaútočíme bez mostu!“

„A jak se dostaneme přes příkop?“

Vladimír se napřímil.

„To je úkol pro vojáky. Já jsem panovník.“

Sergej obdivně přikývl.

„Rozdělení odpovědnosti na nejvyšší úrovni.“

Generál se rozhodl, že si tuto větu zapamatuje. Jednou se mu mohla hodit, až bude vysvětlovat, proč něco neudělal.

Večer se v knížecím stanu konala porada.

Na stole ležela mapa Hradiště, vedle ní několik svíček a poslední kousek chleba. Vladimír si jej rozdělil na tři části. Jednu snědl, druhou si nechal na později a třetí položil na mapu, aby se pergamen nezvedal.

„Zítra hrad padne,“ oznámil.

„Jak to víte?“ zeptal se generál.

„Protože jsem se rozhodl.“

„A co když nepadne?“

Vladimír se na něj podíval, jako by právě vyslovil něco krajně neslušného.

„Pak padne pozítří.“

„A když ani pozítří?“

„Tak příští týden.“

„A když...“

„Generále, vy máte neobyčejný talent na zbytečné otázky.“

„Děkuji, Vaše Výsosti.“

„To nebyla pochvala.“

„Přesto si jí vážím.“

Sergej se vložil do rozhovoru.

„Navrhují, abychom situaci označili za strategicky stabilní.“

„Co to znamená?“ zeptal se Vladimír.

„Že se nic nemění.“

„Ale vždyť se nic nemění už pět dní!“

„Právě proto, Vaše Výsosti. Stabilita je důkazem úspěchu.“

Vladimír se usmál.

„To se mi líbí. Napište, že obléhání probíhá stabilně.“

Sergej přikývl a zapsal si další větu do oficiálního hlášení.

Venku vojáci usínali na zemi. Někteří snili o jídle, jiní o domově a další o tom, že je někdo konečně vystřídá.

Na hradě se zatím podávala pečená husa.

Kašpar si přidal druhou porci a pohlédl z okna směrem k nepřátelskému táboru.

„Víš, Matěji, co je na válce nejhorší?“

„Smrt?“

„Ne.“

„Utrpení?“

„Také ne.“

„Co tedy?“

Kašpar si otřel ústa.

„Že člověk nikdy neví, kdy přijde večere. A když už přijde, někdo mu ji může zabavit jménem vyššího cíle.“

Matěj zavřel kroniku.

„A co napíšu o dnešním obléhání?“

„Napiš, že nepřítel nás chtěl vyhladovět.“

„A povedlo se mu to?“

Kašpar se podíval na prázdný talíř.

„Ne. Ale jeho vlastní vojsko je na nejlepší cestě.“

Za hradbami se rozhostila tma. V knížecím stanu Vladimír právě usínal s přesvědčením, že má všechno pod kontrolou.

Vojáci měli jiný názor.

Kuchaři měli názor ještě horší.

A zásobovači už začali uvažovat o tom, že by se raději nechali obléhat sami.

Ráno mělo přinést nový útok.

A s ním i další příležitost k vítězství, které se bude muset vysvětlovat velmi dlouho.

Hrdina, který se ztratil cestou k hrdinství

Kníže Vladimír Veliký se toho rána probudil s pocitem, že dějiny na něj čekají.

Byl to příjemný pocit. Dějiny totiž obvykle čekaly někde daleko, zatímco snídaně bývala přímo před ním. Jenže dnes se stalo něco strašného: snídaně nebyla.

„Kde je můj chléb?“ zahřímal.

Sergej, který právě vcházel do stanu, se zastavil ve dveřích.

„Vaše Výsosti, obávám se, že chléb došel.“

„Jak může dojít chléb?“

„Tím, že se sní.“

„To vím také! Ptám se, jak mohl dojít chléb v mém vojsku!“

Sergej se nadechl. V posledních dnech zjistil, že některé otázky nemají odpověď, kterou by bylo bezpečné vyslovit nahlas.

„Zásobování prochází přechodnou fází.“

„Jakou fází?“

„Fází bez chleba.“

Vladimír vstal tak prudce, až převrhl stoličku.

„Dost! Dnes uděláme něco, co přinese rozhodující obrat v celé válce.“

Sergej vytáhl pergamen.

„Mám připravit prohlášení o vítězství?“

„Ne. Připravíme vyjednávání.“

Sergej zamrkal.

„Vyjednávání?“

„Ano. Pošleme na hrad posla. Nabídneme Jaroslavovi čestné podmínky kapitulace. Když odmítne, budeme moci prohlásit, že jsme udělali všechno pro mír.“

„A když přijme?“

Vladimír se zamyslel.

„Pak budeme moci prohlásit, že jsme zvítězili díky diplomacii.“

Sergej se usmál.

„Vaše Výsosti, právě jste objevil způsob, jak vyhrát ještě před bitvou.“

„Já ho objevil už dávno. Jen jsem ho dosud nepotřeboval.“

„Samozřejmě.“

„A teď mi najděte vyjednavče.“

Sergej vyšel ze stanu s úkolem, který se zdál jednoduchý. V celém vojsku přece musel být alespoň jeden muž, který uměl mluvit, zachovávat klid a nevyvolávat při každém slově další válku.

Po hodině hledání našel rytíře Bohuslava z Dolních Louček.

Bohuslav byl muž statné postavy, s mohutným knírem a hlasem, který dokázal přehlušit i bouřku. Měl jen jednu drobnou nevýhodu: kdykoli se ocitl před důležitým rozhodnutím, začal se potit.

A právě teď se potil tak, že by se dal použít jako náhradní zdroj vody pro celé vojsko.

„Já?“ zeptal se, když mu Sergej oznámil úkol. „Mám jít sám do nepřátelského hradu?“

„Ne do nepřátelského hradu. Na diplomatickou misi.“

„A co když mě zajmou?“

„Pak budete diplomatickým zajatcem.“

„A co když mě zabijí?“

„Pak budete mučedníkem diplomacie.“

Bohuslav se zamyslel.

„A co když se mi tam nebude líbit?“

Sergej se na něj dlouze podíval.

„Pak se vrátíte.“

„To zní rozumně.“

„Výborně. Vidím, že jste pro tuto práci jako stvořený.“

Bohuslav dostal bílou vlajku, dopis pro Jaroslava a přesné instrukce, kudy se vydat. Potom nasedl na koně a vyrazil.

Vydržel přibližně deset minut, než se ztratil.

K Hradišti vedly tři cesty.

První byla zablokovaná vojskem. Druhá končila u potoka. Třetí vedla přes les, kolem starého mlýna a potom vzhůru k hradu.

Bohuslav si vybral čtvrtou.

Nebyla na mapě, ale vypadala nejkratší.

„Zkratka,“ prohlásil spokojeně.

Jeho kůň se zastavil před houštím.

„Co je?“

Kůň se ani nepohnul.

„Dál!“

Zvíře otočilo hlavu a podívalo se na svého pána s výrazem, který jasně říkal, že člověk může být rytířem, ale pořád zůstává člověkem, jenž neumí číst mapu.

Bohuslav sesedl a vedl koně pěšky. Po chvíli narazil na rozcestí. Jedna cesta vedla dolů, druhá vzhůru a třetí nikam.

„Kterou?“ zamumlal.

Kůň se vydal dolů.

Bohuslav pokýval hlavou.

„Výborně. Zvířata mají přirozený orientační smysl.“

O dvě hodiny později dorazil k malému statku. Na dvoře štěkal pes a u dveří stála žena s košem brambor.

„Dobrý den,“ pozdravil rytíř. „Prosím vás, kudy se dostanu na hrad Hradiště?“

Žena si ho prohlédla od hlavy k patě.

„Na hrad?“

„Ano.“

„Tudy ne.“

„A kudy tedy?“

„Tudy, odkud jste přišel.“

Bohuslav se ohlédl. Za ním byl les, v němž by se ztratil i zkušený myslivec, kdyby neměl psa, který by mu ukazoval cestu.

„A nemáte nějakou jinou cestu?“

„Mám. Přes kuchyň.“

„Přes kuchyň?“

„Do stodoly. Tam je brána na zadní cestu.“

Bohuslav se rozzářil.

„Výborně! Konečně někdo, kdo rozumí vojenským záležitostem.“

Žena si povzdechla.

„Jestli hledáte hrad, jděte za tím kopcem. A hlavně se neptejte mého muže. Ten vás pošle do vedlejší vesnice.“

Bohuslav poděkoval a pokračoval. Jenže cesta za kopcem vedla k potoku, potok k mlýnu a mlýn k malé osadě pod hradem.

Když konečně spatřil hradby Hradiště, slunce už stálo vysoko na obloze.

„Konečně!“ zvolal.

Pak zjistil, že stojí na opačné straně hradu, než kam měl dorazit.

Před ním se tyčila kamenná zeď. Vedle ní byla malá branka, z níž se linula vůně čerstvého chleba, pečeného masa a něčeho, co připomínalo cibuli smaženou na másle.

Bohuslav zavřel oči a zhluboka se nadechl.

„To je nádhera.“

Jeho žaludek souhlasně zakručel.

„Nejdřív diplomacie,“ řekl si. „Potom oběd.“

V tu chvíli se otevřely dveře a vyšla z nich hradní kuchařka.

„Co tu chcete?“

Bohuslav se narovnal, jak nejlépe dokázal.

„Jsem rytíř Bohuslav z Dolních Louček, vyslanec knížete Vladimíra Velikého. Přišel jsem jednat o míru.“

Kuchařka se na něj podívala.

„Mír nemáme. Ale máme polévku.“

Bohuslav zaváhal.

„To je velmi laskavé.“

„Tak pojďte dovnitř, než vystydne.“

Rytíř se naposledy podíval na bílou vlajku, kterou držel v ruce.

„Diplomacie může chvíli počkat,“ rozhodl.

A vstoupil do kuchyně.

Hradní kuchyně byla prostorná, teplá a plná lidí. Na ohni bublal kotel, na stole ležely bochníky chleba a vedle okna stál soudek piva.

Bohuslav se zastavil.

„To je...“

„Oběd,“ řekla kuchařka.

„Ano. Samozřejmě.“

Dostal misku polévky, krajíc chleba a kus masa. Nejprve jedl opatrně, protože si vzpomněl, že je vyslancem nepřátelského vojska. Potom jedl rychleji, protože si vzpomněl, že už dva dny pořádně nejedl. A nakonec jedl tak, že přestal myslet na to, proč vlastně přijel.

Když mu kuchařka nabídla pivo, málem se rozplakal.

„Je to domácí?“ zeptal se.

„Z našeho sklepa.“

„A máte ho hodně?“

Kuchařka ukázala na sud.

„Několik dalších.“

Bohuslav položil korbel na stůl a dlouze se zamyslel.

„Řekněte mi, paní, jak se vám tady žije?“

„Dobře.“

„Máte dostatek jídla?“

„Máme.“

„Dostatek dřeva?“

„Máme.“

„A dostatek piva?“

Kuchařka se usmála.

„To se pozná až večer.“

Bohuslav přikývl. Byl to moudrý národ, usoudil.

Vtom do kuchyně vstoupil Kašpar. Měl na sobě barevný kabátec, na hlavě čapku s rolničkami a ve tváři výraz člověka, který právě objevil novou příležitost k pobavení.

„Koho to tu máme?“

Kuchařka ukázala na rytíře.

„Vyslance knížete Vladimíra.“

Kašpar se zarazil.

„Vyslance?“

„Ano.“

„A co tu děláš?“

„Obědváš.“

Kašpar si sedl naproti Bohuslavovi.

„To je zajímavé. Naši nepřátelé nás chtějí vyhladovět, a přitom nám posílají lidi, kteří se u nás chodí najíst.“

Bohuslav se zakuckal pivem.

„Já jsem nepřišel kvůli jídlu!“

„To je dobře. Protože kdybyste přišel kvůli jídlu, musel bych se zeptat, proč jste nepřišel dřív.“

„Přišel jsem vyjednávat.“

„O čem?“

„O míru.“

Kašpar se rozhlédl po kuchyni.

„Mír máme. Právě jíme.“

„Myslím mír mezi knížetem Vladimírem a pánem Jaroslavem.“

„Aha. Tak to je jiný druh míru. Ten se obvykle podává bez přílohy.“

Bohuslav si povzdechl.

„Můj kníže požaduje, aby hrad uznal jeho právo na zdejší území.“

Kašpar se naklonil blíž.

„A co za to nabízí?“

„Čestné podmínky.“

„To je co?“

„Bezpečí, ochranu a možnost zachovat si část majetku.“

Kašpar přikývl.

„Takže když se vzdáme, budeme mít méně majetku a budeme chráněni před člověkem, který nás napadl.“

Bohuslav otevřel ústa, ale žádná slova z nich nevyšla.

„Když to tak řeknete...”

„Já to tak říkám.“

Kašpar se opřel a spokojeně si nalil pivo.

„Víte co? Zůstaňte ještě na oběd. Možná vymyslíme lepší podmínky.“

Bohuslav se podíval na svou prázdnou misku.

„To by bylo velmi laskavé.“

„A potom vás odvedeme za pánem Jaroslavem.“

„To by bylo ještě laskavější.“

„Samozřejmě. Jsme pohostinný hrad.“

Kašpar se na chvíli odmlčel.

„Jen jednu věc bych vám doporučil.“

„Jakou?“

„Až se vrátíte ke svému knížeti, neříkejte mu, že máme plné sklepy.“

Bohuslav zbledl.

„Proč?“

„Protože by se mohl rozhodnout, že nás vyhladoví ještě usilovněji.“

Když Bohuslava konečně přivedli do hodovní síně, Jaroslav seděl u stolu s Olenou a kronikářem Matějem.

„Tak vy jste vyslanec knížete Vladimíra?“ zeptal se Jaroslav.

„Ano, pane.“

„A kde jste byl celé dopoledne?“

Bohuslav zaváhal.

„Ztratil jsem se.“

Jaroslav pozvedl obočí.

„Na cestě k hradu?“

„Ano.“

„A jak jste se sem dostal?“

Bohuslav pohlédl ke kuchyni.

„Přes polévku.“

Olena se rozesmála. Jaroslav se pokusil zachovat vážnou tvář, ale po chvíli se rozesmál také.

„Dobrá. Co mi váš kníže vzkazuje?“

Bohuslav vytáhl dopis a přečetl připravené prohlášení o čestných podmínkách kapitulace. Když skončil, nastalo ticho.

„A to je všechno?“ zeptal se Jaroslav.

„Ano, pane.“

„Váš kníže nás napadl, obléhá náš hrad a nyní nám nabízí, že nám dovolí ponechat si část toho, co nám patří?“

„Když to tak řeknete...“

„Tak jak jinak to mám říct?“

Bohuslav sklopil hlavu.

„Já jsem jen posel.“

Jaroslav si povzdechl. Na rozdíl od Vladimíra měl tu nepříjemnou vlastnost, že dokázal rozlišit mezi člověkem, který rozhoduje, a člověkem, který pouze nosí zprávy.

„Řekněte svému knížeti, že Hradiště se nevzdá. Jsme ochotni jednat o míru, ale nikoli o tom, zda smíme vlastnit svůj vlastní hrad.“

Bohuslav přikývl.

„Vyřídím to přesně.“

Kašpar, který se mezitím objevil ve dveřích, se usmál.

„A ještě mu vyřídte, že má skvělé vojsko.“

Bohuslav se zarazil.

„Opravdu?“

„Jistě. Poslal nám vyslance, který se ztratil cestou k hradu, strávil půl dne v kuchyni a teď se mu nechce zpátky.“

„Mně se chce!“ ohradil se Bohuslav.

„Tak to je překvapivé.“

Jaroslav se zasmál a nechal vyslance propustit. Před odchodem dostal Bohuslav ještě bochník chleba, kousek sýra a malý soudek piva.

„To je pro mě?“ zeptal se dojatě.

„Pro vás a pro vaše muže,“ odpověděl Jaroslav.

Bohuslav sevřel dar v náručí.

„Pane, nikdy na to nezapomenu.“

Kašpar mu poklepal na rameno.

„To doufám. A kdybyste se cestou zase ztratil, držte se vůně.“

Bohuslav dorazil do nepřátelského tábora až večer.

Kníže Vladimír ho očekával ve stanu. Před ním stál Sergej, dva generálové a písař připravený zaznamenat historický okamžik.

„Tak co?“ vyštěkl Vladimír. „Přijali naše podmínky?“

Bohuslav položil na stůl prázdný dopis, bochník chleba a soudek piva.

Vladimír se na něj podíval.

„Co to má znamenat?“

„Pán Jaroslav odmítá kapitulovat.“

„A to jídlo?“

„Dostal jsem ho jako dar.“

„Dar? Od nepřítele?“

„Ano, Vaše Výsosti.“

„A vy jste ho přijal?“

Bohuslav se narovnal.

„Nechtěl jsem urazit jejich pohostinnost.“

Vladimír chvíli mlčel.

„Takže jste jedl jejich jídlo, pil jejich pivo a ještě jste jim přinesl můj dopis?“

„Ano, Vaše Výsosti.“

„A vy tomu říkáte diplomatická mise?“

Bohuslav přemýšlel.

„Myslím, že jsme navázali první kontakty.“

Sergej si rychle zakryl ústa, aby nebylo vidět, že se usmívá.

Vladimír se otočil k oknu.

„To je neuvěřitelné. Já vás poslal vyjednávat o kapitulaci a vy se vrátíte jako jejich host!“

„Musím říct, že jsou velmi pohostinní.“

„Mlčte!“

Bohuslav zmlkl.

Vladimír začal přecházet po stanu.

„Tohle se nesmí dostat ven. Nikdo se nesmí dozvědět, že náš vyslanec jedl u nepřítele.“

Sergej okamžitě pochopil, co má dělat.

„Navrhuji vydat prohlášení, že se jednalo o strategickou degustaci nepřátelských zásob.“

„Cože?“

„Naši odborníci ochutnali nepřátelské potraviny, aby zjistili, jak dlouho může hrad odolávat obléhání.“

Vladimír se zastavil.

„A co zjistili?“

Sergej pohlédl na soudek piva.

„Že nepřítel má velmi dobré zásoby.“

„To nemůžeme napsat!“

„Samozřejmě ne. Napíšeme, že jeho zásoby jsou podrobeny důkladnému průzkumu.“

Vladimír se spokojeně usmál.

„Sergeji, vy jste jediný člověk v mém vojsku, který dokáže proměnit pohromu v úspěch.“

„Děkuji, Vaše Výsosti.“

„A Bohuslave...“

Rytíř sebou trhl.

„Ano, pane?“

„Od této chvíle už nikam nechodíte sám.“

„Rozumím.“

„A už nikdy nejíte u nepřítele.“

„Rozumím.“

„A už nikdy nepřijímáte jeho dary.“

Bohuslav pohlédl na soudek piva.

„A co s tímto darem?“

Vladimír se na něj podíval.

„To je státní záležitost. Předáte ho mně.“

Bohuslav soudek zvedl a podal ho knížeti.

Vladimír si nalil plný korbek, ochutnal a na okamžik zavřel oči.

„Hm.“

Sergej čekal.

„Vaše Výsosti?“

Vladimír se napil znovu.

„Tohle je opravdu dobré pivo.“

Bohuslav se usmál.

„Říkal jsem vám, že jsou pohostinní.“

„Mlčte, rytíři.“

Ale kníže už soudek neodložil.

Téhož večera si Matěj na hradě Hradišti zapsal do kroniky:

„Dnes dorazil k našemu hradu vyslanec nepřátelského knížete. Jeho poselství bylo odmítnuto, avšak vyslanec byl přijat s náležitou pohostinností. Odnesl si s sebou chléb, sýr a pivo. Není známo, zda si odnesl také nějaké diplomatické zkušenosti.“

Kašpar se nad zápisem zamyslel.

„Dopiš tam ještě jednu věc.“

„Jakou?“

„Že jsme dnes vyhráli první bitvu, ve které se nikdo nemusel ani zranit.“

Matěj přikývl.

„A co vyhrál nepřítel?“

Kašpar pohlédl směrem k nepřátelskému táboru.

„Prázdný soudek. Ale znám knížete Vladimíra. Do zítřka z něj udělá vítěznou trofej.“

A skutečně.

Druhého rána stálo před knížecím stanem několik písarů a jeden malíř. Na jejich pokyn byl prázdný

soudek postaven na vyvýšené místo, ozdoben stuhami a opatřen nápisem:

TROFEJ Z PRVNÍHO DIPLOMATICKÉHO VÍTĚZSTVÍ.

Vladimír se na něj díval s hrdostí.

„Ať to vidí celé vojsko.“

Sergej přikývl.

„Jistě, Vaše Výsosti.“

„A napište do hlášení, že jsme nepříteli připravili o jeho nejcennější zásoby.“

Sergej se na okamžik zarazil.

„Ale soudek nám darovali.“

Vladimír se usmál.

„Právě proto. Nepřítel se vzdal své nejcennější zásoby dobrovolně. To je přece ještě větší vítězství.“

Sergej sklonil hlavu a začal psát.

Na hradě Hradišti mezitím Kašpar pozoroval, jak se v nepřátelském táboře vztyčuje prapor nad prázdným soudkem.

„Matěji,“ řekl, „myslím, že začínám chápat, jak se píšou dějiny.“

„Jak?“

Kašpar ukázal na tábor.

„Stačí mít dost velký stan, hodně pergamenu a někoho, kdo ti nebude odporovat.“

Pak se otočil k hradu.

„A teď pojd'. Jestli dnes zase pečou husu, nechci přijít pozdě.“

Válka pokračovala.

Kníže Vladimír měl novou trofej, jeho vojsko stále nemělo dost jídla a hrad Hradiště měl stále plné sklepy.

A někde mezi těmito třemi skutečnostmi se pomalu rodila otázka, kterou si zatím nikdo netroufal vyslovit nahlas:

Co když největší překážkou vítězství není nepřítel, ale vlastní velitel?

Tajný plán a veřejná ostuda

Kníže Vladimír Veliký měl problém.

Nebyl to příkop, který odděloval jeho vojsko od hradu Hradiště. Nebyl to ani nedostatek jídla, nespokojenost vojáků nebo skutečnost, že jeho poslední vojenské vítězství spočívalo v ukořistění prázdného soudku.

Jeho skutečným problémem bylo, že už několik dní nedokázal přijít na nic, co by mohlo vypadat jako skutečné vítězství.

A to bylo pro muže, který se považoval za největšího vojevůdce své doby, naprosto nepřijatelné.

„Sergeji!“ zavolal jednoho rána.

Poradce se objevil tak rychle, že to vypadalo, jako by čekal za dveřmi.

„Vaše Výsosti?“

„Chci tajný plán.“

„Jak tajný?“

„Velmi tajný.“

„Aby o něm nikdo nevěděl?“

„Přesně tak!“

Sergej vytáhl pergamen a brk.

„Výborně. Komu ho mám rozeslat?“

Vladimír se na něj podíval.

„Vy jste se snad zbláznil? Nikomu! To je přece tajný plán!“

„Samozřejmě, Vaše Výsosti. Jen jsem chtěl zajistit, aby o jeho existenci věděli všichni příslušní velitelé.“

„Když o něm budou vědět všichni, nebude tajný!“

Sergej uznale pokýval hlavou.

„Vaše strategické myšlení mě nepřestává udivovat.“

„Tak poslouchejte. Necháme vykopat tunel pod hradbami. Naši muži se dostanou dovnitř, otevřou bránu a vojsko vtrhne do hradu. Jaroslav bude zajat a do večera bude po válce.“

Sergej si zapisoval.

„To je skutečně geniální.“

„Já vím.“

„A kdo bude tunel kopat?“

Vladimír se zarazil.

„Přece vojáci.“

„Jistě. Jenže většina našich vojáků nikdy nekopala tunel.“

„Tak se to naučí.“

„A co když narazí na skálu?“

„Budou kopat jinde.“

„A co když narazí na vodu?“

„Budou kopat výš.“

„A co když...“

„Sergeji!“

Poradce sklonil hlavu.

„Omlouvám se. Jen jsem chtěl prozkoumat všechny možnosti.“

„To je vaše práce. Moje práce je rozhodnout, že se to povede.“

Vladimír se opřel do křesla.

„Najděte mi nejlepšího stavitele tunelů v celém vojsku.“

Sergej vyšel ze stanu a začal pátrat.

Po dvou hodinách našel muže jménem Vavřinec, který tvrdil, že umí postavit cokoli, pokud mu někdo dodá dostatek materiálu, peněz a času.

„Umíte vykopat tunel pod hradem?“ zeptal se Sergej.

„Samozřejmě.“

„Už jste to někdy dělal?“

„Ne.“

„A jak víte, že to umíte?“

Vavřinec se zamyslel.

„Protože jsem ještě nikdy žádný tunel nezkusil vykopat. Takže jsem zatím žádný nepokazil.“

Sergej se usmál.

Našel svého muže.

Vavřinec si prohlédl hrad Hradiště, jeho hradby, příkop i okolní krajinu.

Potom si klekl do trávy, položil na zem pergamen a začal kreslit.

Kreslil dlouho. Tak dlouho, že kolem něj vystřídali stráž dva vojáci a jeden z nich mezitím usnul.

Když konečně vstal, ukázal Vladimírovi svůj plán.

„Tady vykopeme vstup. Potom povedeme tunel pod zemí, až se dostaneme pod hradby. Tam vybudujeme výstup a naši muži vniknou dovnitř.“

Vladimír si prohlédl nákres.

„A jak poznáme, že jsme pod hradbami?“

„Podle výpočtů.“

„Jakých výpočtů?“

„Těchto.“

Vavřinec ukázal na několik čísel, která byla napsána tak drobným písmem, že je nedokázal přečíst ani jejich autor.

„A jsou správné?“

„Předpokládám, že ano.“

„Předpokládáte?“

„Každý výpočet je předpoklad, dokud se neověří v praxi.“

Vladimír se podíval na Sergeje.

„To zní odborně.“

„Velmi odborně, Vaše Výsosti.“

„Tak začněte kopat!“

Ještě téhož dne nastoupilo dvacet vojáků s krumpáči a lopatami. Vavřinec jim ukázal místo, kde mají začít, a vysvětlil jim, že práce bude náročná, ale výsledek bude stát za to.

„Jak dlouho to potrvá?“ zeptal se jeden voják.

„Tři dny.“

„A co když to nestihneme?“

„Tak čtyři.“

„A co když ani čtyři?“

Vavřinec se zamyslel.

„Pak budeme mít větší tunel.“

Vojáci se na sebe podívali.

Rozkaz je rozkaz.

Začali kopat.

První den se jim podařilo vytvořit díru, do které by se vešel jeden člověk, pokud by se nadechl a rozhodl se, že už se nikdy nebude potřebovat otočit.

Druhý den se tunel prodloužil o několik sáhů.

Třetí den narazili na kámen.

Čtvrtý den kámen stále držel.

Pátý den se Vavřinec rozhodl, že kámen obejdou.

Šestý den zjistili, že se při obcházení kamene vrátili téměř na místo, kde začali.

Sedmý den se nikdo neodvážil zeptat, jak daleko jsou od hradu.

Vojáci totiž pochopili, že odpověď by mohla být nebezpečná.

Když Vladimír přišel zkontrolovat stavbu, našel před vstupem do tunelu hromadu hlíny, několik rozbitých nástrojů a Vavřince, který si prohlížel vlastní plán.

„Jak pokračujeme?“ zeptal se kníže.

„Výborně, Vaše Výsosti.“

„Jak daleko jsme?“

„Velmi daleko.“

„Od hradu?“

Vavřinec se odmlčel.

„Od původního bodu.“

Vladimír se zamračil.

„Co tím chcete říct?“

„Že jsme urazili značnou vzdálenost.“

„Kam?“

„To právě ověřujeme.“

Sergej rychle zasáhl.

„Vaše Výsosti, to je běžná součást podzemních operací. Tunel musí být nejprve bezpečný, teprve potom může být účelný.“

Vladimír se uklidnil.

„Takže postupujeme podle plánu.“

„Přesně tak.“

„A kdy budeme pod hradem?“

Vavřínek se podíval na své výpočty.

„To záleží na tom, kde hrad skutečně stojí.“

Vladimír zrudl.

„Kde stojí? Vidíte ho přímo před sebou!“

„Ano, Vaše Výsosti. Jenže pod zemí je všechno trochu jiné.“

Kníže chvíli mlčel.

„Chci výsledky. Do zítřejšího večera musí být tunel hotový.“

„To není možné,“ namítl Vavřinec.

„Proč?“

„Protože jsme ještě nedosáhli ani poloviny plánované délky.“

„Tak budete kopat rychleji!“

Vavřinec se uklonil.

„Jak poroučíte.“

Když kníže odešel, otočil se stavitel k vojákům.

„Slyšeli jste. Budeme kopat rychleji.“

„Ale kam?“ zeptal se jeden z nich.

Vavřinec se podíval do tunelu.

„To se právě pokusíme zjistit.“

Na hradě Hradišti si zatím hlídky všimly zvláštního jevu.

Země na jednom místě za vnějšími hradbami občas nepatrně zavibrovala. Potom se ozvalo tlumené bouchnutí a zase nastalo ticho.

„To je zemětřesení?“ zeptal se jeden strážný.

„Ne,“ odpověděl druhý. „Zemětřesení by bylo organizovanější.“

Zpráva se dostala k Jaroslavovi.

„Myslíte, že kopou tunel?“ zeptala se Olena.

„Je to možné,“ odpověděl její otec.

„Tak bychom měli zjistit, kde.“

Jaroslav svolal několik mužů a nechal prozkoumat okolí hradu. Brzy našli čerstvě převrácenou hlínu, stopy po krumpáčích a jeden zapomenutý vojenský kabát.

Kašpar si kabát prohlédl.

„Takže nepřítel chce proniknout pod zemí.“

„Ano,“ řekl Jaroslav.

„To je odvážné.“

„Proč?“

„Protože když se člověk ztratí na povrchu, může se alespoň zeptat na cestu. Pod zemí se může zeptat leda žížaly.“

Matěj si poznamenal další větu do kroniky.

Olena navrhla, aby obránci nechali nepřítelů pokračovat a sledovali, kam tunel povede.

„A co když se dostanou pod hrad?“ zeptal se Jaroslav.

Kašpar pokrčil rameny.

„Pak jim nabídneme ubytování ve sklepení.“

„Kašpare!“

„Co je? Když už si dávají tolik práce, bylo by nezdvořilé je nepřivítat.“

Jaroslav se nakonec rozhodl, že zatím nezasáhnou.
Nechají nepříteli kopat a uvidí, jak se situace vyvine.

Bylo to rozhodnutí, které mělo později ušetřit
obráncům spoustu práce.

A především spoustu smíchu.

Osmého dne se Vavřinec konečně domníval, že tunel
dosáhl cíle.

„Jsme blízko,“ oznámil vojákům.

„Jak blízko?“ zeptal se jeden z nich.

„Velmi blízko.“

„K hradu?“

„K něčemu.“

Vojáci začali kopat opatrněji. Hlína byla měkčí a ze
stropu se občas sypaly drobné kamínky. Vavřinec si
přiložil ucho ke stěně.

„Slyším hlasy.“

„To jsou obránci?“ zašeptal voják.

„Možná.“

„A co když nás uslyší?“

„Tak budeme muset být potichu.“

V tu chvíli se ozvalo hlasité:

„KDO MI ZASE VZAL BOTY?“

Všichni ztuhli.

Ten hlas znali.

Patřil knížeti Vladimírovi.

Vavřinec pomalu otočil hlavu k vojákům.

„To je zvláštní.“

„Co je zvláštní?“ zašeptal jeden.

„Myslel jsem, že jsme pod hradem.“

„A nejsme?“

Vavřinec se podíval na plán.

Potom na strop.

Potom znovu na plán.

„Obávám se, že jsme udělali drobnou odchylku.“

„Jakou odchylku?“

„Podstatnou.“

Vojáci začali ustupovat.

V tu chvíli se strop nad jejich hlavama zachvěl a z horní části tunelu se sesypala hlína. Jeden z vojáků vykřikl, druhý zaklel a třetí pustil krumpáč.

Země povolila.

A všichni se s rachotem nechali zavalit hlínou do prostoru, který byl sice pod zemí, ale rozhodně neležel pod hradem.

Ležel přímo pod knížecím stanem.

Vladimír právě seděl na stoličce, když se podlaha propadla. Stůl se převrátil, mapa odletěla do vzduchu, svícen se skutálel do kouta a kníže zmizel v oblaku prachu.

Když se prach usadil, z otvoru v zemi se ozvalo zasténání.

„Je někdo živý?“

Byl to Vavřinec.

Vladimír se pomalu zvedl z hlíny.

„Co... jste... to... udělali?“

Vavřinec si oprášil rukávy.

„Vaše Výsosti, mám pro vás dobrou zprávu.“

Kníže na něj zíral.

„Dobrou zprávu?“

„Tunel je hotový.“

„A špatná zpráva?“

Vavřinec se rozhlédl po stanu, jehož podlaha nyní připomínala vstup do podzemního království.

„Je na špatném místě.“

Nastalo ticho.

Pak Vladimír vykřikl tak hlasitě, že se lekli i koně u zásobovacího vozu.

„STRÁŽE!“

Do stanu vběhli vojáci. Zastavili se před dírou v podlaze a zírali na knížete, stavitele a několik mužů pokrytých hlínou.

„Vaše Výsosti,“ ozval se velitel stráže, „co se stalo?“

Vladimír ukázal na Vavřince.

„Tenhle muž měl vykopat tunel pod hradem!“

„Ano, Vaše Výsosti,“ řekl Vavřinec.

„A místo toho vykopat tunel pod mým stanem!“

„Technicky vzato jsme se dostali pod vaše velitelství.“

„TO NENÍ VÝHODA!“

Vavřinec sklopil hlavu.

„Záleží na úhlu pohledu.“

Vladimír se chytil za čelo.

„Odvedte ho!“

Stráže uchopily stavitele za paže.

„Kam mě vedete?“ zeptal se Vavřinec.

„Do vězení.“

„A bude tam světlo?“

„Ne.“

„Tak tam mohu pokračovat v kopání?“

Velitel stráže ho bez dalšího slova odvedl pryč.

Vladimír zůstal stát nad dírou. Dlouho se díval do temnoty pod sebou.

Potom se otočil k Sergejovi, který právě dorazil.

„Nikdo se o tom nesmí dozvědět.“

Sergej se rozhlédl po rozbitém stanu, převráceném stole a hromadě hlíny.

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

„Rozumíte? Nikdo!“

„Rozumím.“

„A co napíšete do hlášení?“

Sergej se zamyslel.

„Že naše podzemní jednotky úspěšně pronikly do strategického prostoru vlastního velení.“

Vladimír zavřel oči.

„A co to znamená?“

„Že jsme ověřili bezpečnost našeho tábora zevnitř.“

Kníže chvíli mlčel.

„Sergeji, vy jste génius.“

„Děkuji, Vaše Výsosti.“

„A já jsem obklopen samými idioty.“

Sergej se rozhodl, že na tuto poznámku nebude reagovat.

Byla to jeho nejrozumnější strategická volba za posledních osm dní.

Ještě téhož večera dorazil do nepřátelského tábora posel z Hradiště.

Přinesl malý pergamen, na němž bylo napsáno:

„Vážený kníže Vladimíre, všimli jsme si, že vaše vojsko provádí rozsáhlé podzemní práce. Pokud byste potřebovali pomoc s orientací, rádi vám zapůjčíme našeho zahradníka. Ten se neztratí ani ve vlastním sklepe.“

Pod textem byl nakreslen malý krumpáč.

Vladimír dopis roztrhal.

„Jak se to dozvěděli?“

Sergej se podíval na hradby, odkud se ozýval smích.

„Možná mají dobré zvědy.“

„Nebo někoho podplatili!“

„To je možné.“

„Nebo mají špeha v našem vojsku!“

„Také možné.“

„Nebo...“

Vladimír se odmlčel.

„Nebo je někdo viděl, jak se propadáme pod stanem.“

Sergej opatrně přikývl.

„I to je jedna z možností.“

Kníže se posadil na zbytek stoličky.

„Zítra svolám radu.“

„A co budeme řešit?“

Vladimír se zadíval do prázdna.

„Jak vyhrát válku.“

Sergej si připravil nový pergamen.

„Výborně. Navrhuji začít tím, že přestaneme kopat.“

„To je nesmysl!“

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

„Musíme pokračovat. Jen jinak.“

„Jak jinak?“

Vladimír se narovnal.

„Tentokrát vykopeme tunel na správném místě.“

Sergej přikývl.

„A jak poznáme, že je to správné místo?“

Kníže se na něj podíval.

„To je přesně důvod, proč máme odborníky.“

Zvenčí se ozval smích.

Na hradbách Hradiště Kašpar právě vyprávěl obráncům, jak nepřátelský kníže objevil nový způsob, jak se dostat pod vlastní velení.

„A co myslíte, že udělá zítra?“ zeptal se Matěj.

Kašpar si upravil čapku.

„To nevím. Ale navrhuji, abychom si pro jistotu připravili další večeři.“

„Proč?“

„Protože kdyby se náhodou znovu ztratil, mohl by přijít na oběd.“

Matěj se zasmál a zapsal poslední větu do kroniky:

„Nepřítel se pokusil proniknout pod hrad, avšak dosáhl pouze vlastního stanu. Zda šlo o vojenský

úspěch, nebo stavební omyl, zůstává předmětem odborných debat.“

A tak skončil další den obléhání Hradiště.

Hrad stál.

Vojsko hladovělo.

Kníže zuřil.

A pod jeho stanem zela díra, která se stala největším vojenským úspěchem jeho dosavadního tažení.

Alespoň podle oficiálního hlášení.

Rada moudrých, která nevěděla vůbec nic

Kníže Vladimír Veliký dospěl k přesvědčení, že jeho vojenské tažení trpí jediným nedostatkem.

Chybí mu odborníci.

Pravda, měl generály, kteří nedokázali překonat příkop, stavitele, kteří kopali pod vlastní stan, zásobovače, kteří přivázeli prázdné sudy, a poradce, který dokázal každou pohromu přejmenovat na úspěch. Ale to všechno byli lidé, které si vybral sám. A člověk přece nemůže očekávat, že se jeho vlastní výběr bude mýlit.

Proto se rozhodl svolat Velkou radu moudrých.

„Chci ty nejlepší mozky v celém knížectví!“ prohlásil.

Sergej si připravil pergamen.

„Jaké odborníky máme pozvat?“

„Vojenské strategy, stavitele, hospodářské poradce, znalce práva, odborníky na zásobování a také někoho, kdo rozumí počasí.“

„Pocasí?“ podivil se Sergej.

„Samozřejmě. Vždycky se něco pokazí kvůli počasí.“

„Ale poslední tunel se propadl pod váš stan.“

„A co myslíte, že způsobilo sesuv hlíny?“

„Stavitelova chyba.“

Vladimír se zamračil.

„Sergeji, vy jste někdy až nepříjemně připoután ke skutečnosti.“

Poradce sklopil hlavu.

„Omlouvám se, Vaše Výsosti.“

„Ať jsou všichni zítra ráno tady. Chci slyšet plán, který nám zajistí vítězství.“

Sergej přikývl.

„A pokud takový plán nikdo nepředloží?“

Vladimír se zamyslel.

„Pak budeme muset najít někoho, kdo za to může.“

To byla první věc, na které se oba shodli.

A zároveň jediná, která měla být následujícího dne skutečně splněna.

Ráno se před knížecím stanem sešlo sedm odborníků.

Prvním byl generál Bohdan, který tvrdil, že válku lze vyhrát pouze útokem.

Druhým byl mistr Vavřinec, stavitel tunelů, jenž se po posledním neúspěchu vrátil z vězení s novým plánem a výrazem člověka, který se rozhodl, že za nic nemůže.

Třetím byl správce zásob Prokop, který tvrdil, že vojsko má dost jídla, pokud se přestane jíst.

Čtvrtým byl učenec Severín, jenž studoval staré válečné kroniky a věřil, že každou bitvu lze vyhrát, pokud se správně pochopí minulost.

Pátým byl právník Ctibor, který dokázal vysvětlit, proč má kníže právo na všechno, co si právě přeje.

Šestým byl hvězdopracec Radovan, jenž určoval nejlepší čas k útoku podle postavení planet.

Sedmým byl meteorolog Dobromil, muž, který celý život pozoroval mraky a nyní dostal příležitost vysvětlit, proč vojsko nedokáže dobýt hrad.

Všichni se posadili kolem stolu.

Vladimír vstoupil do stanu, počkal, až se všichni ukloní, a slavnostně pronesl:

„Pánové, naše situace je výborná.“

Generál Bohdan se rozhlédl po stanu, jehož podlaha byla stále provizorně zakrytá prkny.

„Výborná, Vaše Výsosti?“

„Ano.“

„Nemáme most.“

„Most není nezbytný.“

„Nemáme dost jídla.“

„Hlad posiluje odhodlání.“

„A náš poslední tunel skončil pod vaším stanem.“

Vladimír se na něj zamračil.

„To byla zkušební operace.“

Mistr Vavřínek se okamžitě přihlásil o slovo.

„A velmi úspěšná!“

Všichni se na něj otočili.

„Jak úspěšná?“ zeptal se Vladimír.

„Prokázala, že podzemní práce jsou technicky proveditelné.“

„Ale tunel vedl jinam.“

„Právě proto jsme získali cenné poznatky o směru.“

Severín si začal něco zapisovat.

„To je zajímavé. Ve starých kronikách se podobný případ nevyskytuje.“

„Protože nikdo jiný nebyl tak odvážný,“ prohlásil Sergej.

Vladimír spokojeně přikývl.

„Vidíte? Už teď máme výsledky.“

Generál Bohdan se postavil a rozvinul mapu.

„Navrhuji přímý útok. Vojáci se seřadí před hradem, lukostřelci zahájí palbu a pěchota vyrazí k bráně.“

„Přes příkop?“ zeptal se Vladimír.

„Ano.“

„Jak?“

Bohdan se podíval na mapu.

„To musíme ještě vyřešit.“

„Takže nemáte most.“

„Nemám, Vaše Výsosti.“

„A žebříky?“

„Některé jsou krátké.“

„Beranidlo?“

„Je stále bez kol.“

Vladimír pomalu zavřel oči.

„Takže váš plán spočívá v tom, že zaútočíme na hrad, ke kterému se nedokážeme dostat.“

„Přesně tak, Vaše Výsosti.“

„A proč bychom to měli dělat?“

Generál se narovnal.

„Protože útok je nejlepší obranou.“

Vladimír se zamyslel.

„To zní dobře.“

Sergej přikývl.

„Velmi dobře.“

„Takže budeme útočit?“

„Doporučuji nejprve doplnit zásoby,“ dodal Prokop.

„A postavit most,“ řekl Vavřinec.

„A vybrat vhodný den podle hvězd,“ ozval se Radovan.

„A ověřit právní oprávněnost útoku,“ připojil Ctibor.

„A zjistit, zda nebude pršet,“ dodal Dobromil.

Bohdan se posadil.

Jeho plán byl jednomyslně odmítnut ještě předtím, než se o něm stačilo hlasovat.

Vladimír se obrátil na dalšího odborníka.

„Dobrá. Kdo má lepší návrh?“

Mistr Vavřínek se zvedl tak rychle, až převrhl židli.

„Navrhuji pokračovat v podzemních pracích.

Tentokrát však povedeme tunel jiným směrem.“

„Jakým?“ zeptal se Vladimír.

„Tím správným.“

„A jak poznáte, který je správný?“

„Nechám si poradit od zkušenějších kopáčů.“

„Kde je najdete?“

„Zatím nevím.“

„A kdy bude tunel hotový?“

„To závisí na podloží.“

„A když narazíte na skálu?“

„Obejdeme ji.“

„A když na vodu?“

„Odvedeme ji.“

„A když se znovu dostanete pod můj stan?“

Vavřinec se odmlčel.

„Tentokrát bych doporučil, aby se váš stan přestěhoval.“

Nastalo ticho.

Vladimír se podíval na Sergeje.

„Co na to říkáte?“

Sergej přemýšlel.

„Je to plán s velkým potenciálem.“

„V čem?“

„V možnosti dalšího plánování.“

Vladimír se zamračil.

„Odmítám.“

Vavřinec se posadil.

Jeho plán byl druhým jednomyslně odmítnutým návrhem.

Správce zásob Prokop vstal a rozložil na stůl několik tabulek.

„Navrhuji pokračovat v obléhání. Pokud uzavřeme všechny cesty, hradní zásoby jednoho dne dojdou.“

„A naše?“ zeptal se Vladimír.

„Ty už došly.“

„Takže?“

„Musíme zajistit nové.“

„Odkud?“

„Od dodavatelů.“

„A kde jsou dodavatelé?“

„Někteří doma, někteří na cestě a jeden ve vězení.“

„Proč je ve vězení?“

„Protože přivezl prázdné sudy.“

Vladimír si promnul čelo.

„A jak dlouho vydržíme bez jídla?“

Prokop si prohlédl tabulky.

„To záleží na tom, kolik vojáků bude jíst.“

„Všichni přece!“

„Pak kratší dobu.“

„A když budou jíst jen každý druhý den?“

„Vydržíme déle.“

„A když budou jíst každý třetí den?“

„Ještě déle.“

Vladimír se usmál.

„Výborně! Zavedte nový vojenský řád. Vojáci budou jíst každý třetí den.“

Prokop zaváhal.

„Vaše Výsosti, obávám se, že to může vyvolat nespokojenost.“

„Nespokojenost?“

„Hladoví lidé bývají někdy nepříjemní.“

„Tak jim vysvětlete, že hlad je součástí vítězství.“

Sergej si poznamenal další větu do hlášení.

„Vojenské zásobování přechází na úsporný režim, který výrazně prodlužuje strategickou výdrž mužstva.“

Nikdo se neodvážil zeptat, jak dlouho takto mužstvo vydrží.

Prokop se posadil.

Třetí plán byl odmítnut, ale jeho hlavní myšlenka byla okamžitě přijata jako rozkaz.

Právník Ctibor si upravil plášť a vytáhl tlustou knihu.

„Vaše Výsosti, domnívám se, že dosavadní problémy vznikají z nesprávného pochopení právního základu celé operace.“

„Vysvětlete.“

„Pokud máme na hrad právní nárok, pak je hrad v jistém smyslu již náš.“

Vladimír se rozzářil.

„Pokračujte.“

„A pokud je již náš, nemusíme jej dobývat.“

„Výborně!“

„Stačí, když prohlásíme, že jeho současné obsazení je pouze přechodným nedorozuměním.“

„A co když Jaroslav odmítne?“

„Pak porušuje naše právo.“

„A co když nás jeho vojáci napadnou?“

„Pak porušují naše právo ještě výrazněji.“

Vladimír se spokojeně opřel.

„To je přesně to, co potřebujeme. Vítězství bez boje.“

Sergej se naklonil k právníkovi.

„A můžeme prohlásit, že hrad již padl?“

Ctibor chvíli přemýšlel.

„Z právního hlediska můžeme prohlásit téměř cokoli. Otázkou je, zda to bude mít nějaký praktický dopad.“

„Například?“

„Například zda nám někdo otevře bránu.“

Vladimír se zamračil.

„Takže ani právo nám nepomůže?“

„Právo vám může pomoci, Vaše Výsosti. Jen nedokáže samo otevřít dveře.“

Vladimír ukázal na dveře stanu.

„Tak proč ho vůbec máme?“

Ctibor zavřel knihu.

„Abychom věděli, kdo je odpovědný, když se dveře neotevřou.“

Sergej uznale přikývl.

„To je velmi užitečné.“

Čtvrtý plán byl odmítnut.

Právní stanovisko však bylo přijato a ještě téhož dne se stalo součástí oficiálního hlášení.

Hvězdopravec Radovan se postavil doprostřed stanu.

„Vaše Výsosti, dosud jsme se příliš spoléhali na pozemské prostředky. Přitom odpověď máme přímo nad hlavou.“

Vladimír se podíval na strop.

„Tam?“

„Na obloze.“

„A co tam vidíte?“

Radovan vytáhl astroláb a dlouze se díval do jeho stupnic.

„Mars stojí v nepříznivém postavení vůči Saturnu.“

„Co to znamená?“

„Že dnešní útok by nebyl vhodný.“

„A zítra?“

„Ještě méně vhodný.“

„Pozítří?“

Radovan se zamračil.

„Velmi nepříznivý.“

Vladimír ztrácel trpělivost.

„A kdy bude vhodný?“

Radovan otočil astrolábem.

„Za přibližně šest týdnů.“

„ŠEST TÝDNŮ?“

„Hvězdy nelze uspěchat.“

„Ale moje vojsko nemá jídlo!“

„Pak by bylo vhodné, aby hvězdy ukázaly cestu k zásobám.“

„To je vaše práce!“

„Já pozoruji hvězdy, Vaše Výsosti. Neřídím sklady.“

Vladimír ukázal na dveře.

„Ven!“

Radovan odešel s důstojností člověka, který věděl, že za několik týdnů bude moci prohlásit, že měl pravdu.

Pátý plán byl odmítnut.

A obloha nad Hradištěm zůstala naprosto lhostejná.

Nakonec vstal Dobromil.

Byl to tichý muž s šedivými vlasy, který se po celou dobu díval z okna na oblohu.

„Vaše Výsosti, domnívám se, že všechny dosavadní neúspěchy mají společnou příčinu.“

Vladimír se naklonil dopředu.

„Jakou?“

„Počasí.“

Nastalo ticho.

„Pokračujte,“ vyzval ho kníže.

„První útok se nepodařil, protože terén byl příliš vlhký.“

„Bylo sucho.“

„Právě. Země byla tvrdá a vojáci nemohli bezpečně zastavit před příkopem.“

Vladimír přikývl.

„A tunel?“

„Vlhkost půdy způsobila nepředvídatelné změny podloží.“

Vavřínek se ošil.

„To nebyla vlhkost. To byl špatný výpočet.“

Dobromil se na něj podíval.

„A proč byl výpočet špatný?“

„Protože jsem nevěděl, kde jsme.“

„A proč jste to nevěděl?“

„Protože...“

„Kvůli počasí,“ dokončil Dobromil.

Vavřinec zavřel ústa.

Dobromil pokračoval.

„Vojáci jsou unavení kvůli chladným nocím. Zásoby se kazí kvůli teplým dnům. Koně jsou neklidní kvůli větru. A nepřítel má dost jídla, protože jeho hrad leží na místě s příznivým mikroklimatem.“

Vladimír zůstal sedět s otevřenými ústy.

„Takže za všechno může počasí?“

„Z meteorologického hlediska lze většinu událostí vysvětlit atmosférickými podmínkami.“

„A co můžeme dělat?“

Dobromil se zamyslel.

„Doporučuji vyčkat na lepší počasí.“

Vladimír se obrátil k Sergejovi.

„To je ono! Konečně plán, který dává smysl!“

Sergej přikývl.

„A navíc je velmi obtížné za něj někoho potrestat.“

Dobromil se uklonil.

Jeho plán byl přijat.

Nikdo si nevšiml, že vlastně nenavrhl vůbec nic.

Vladimír se postavil a rozhlédl se po všech přítomných.

„Pánové, dnešní rada byla velmi přínosná.“

Generál Bohdan vypadal, jako by chtěl něco namítnout, ale Sergej mu nenápadně položil ruku na rameno.

„Dozvěděli jsme se, že přímý útok není možný, tunel je nebezpečný, zásoby jsou omezené, právní situace složitá, hvězdy nepřejí a počasí je nepříznivé.“

Všichni přikývli.

„Proto jsem dospěl k jedinému rozumnému rozhodnutí.“

Vladimír dramaticky pozvedl ruku.

„Budeme pokračovat v obléhání, dokud se podmínky nezlepší.“

„Výborně!“ zvolal Sergej.

„A každý z vás připraví do zítřka podrobnou zprávu o tom, jak jeho obor přispěje k vítězství.“

Odborníci se začali zvedat.

„Ještě okamžik,“ řekl Vladimír.

Všichni znovu usedli.

„Chci, aby bylo oficiálně zaznamenáno, že jsme po důkladném odborném posouzení přijali jednomyslné rozhodnutí.“

Severín se přihlásil o slovo.

„Vaše Výsosti, nebylo to jednomyslné. Několik návrhů bylo odmítnuto.“

„Ale konečné rozhodnutí je jednomyslné.“

„Protože jste ho učinil sám.“

Vladimír se zamračil.

„A vy s ním nesouhlasíte?“

Severín se rozhlédl po místnosti.

Všichni ostatní se najednou začali velmi intenzivně zajímat o vlastní boty.

„Souhlasím, Vaše Výsosti.“

„Výborně. Zapište to, Sergeji.“

Poradce vzal brk a sepsal oficiální závěr:

„Velká rada moudrých po důkladném rozboru situace dospěla k jednomyslnému závěru, že vojenské tažení probíhá podle strategického plánu. Veškeré obtíže jsou způsobeny nepříznivými vnějšími podmínkami, především počasím, terénem a nedostatečnou spoluprací nepřítele.“

Vladimír si zprávu přečetl.

„Výborně. Přesně takhle jsem to chtěl.“

„Jsem rád, že jsem mohl pomoci.“

„A nyní můžete odejít.“

Sedm odborníků se uklonilo a opustilo stan.

Každý z nich si odnášel přesvědčení, že svou práci odvedl dobře. Generál předložil plán útoku, stavitel obhájil tunel, správce zásob vysvětlil hlad, právník potvrdil knížecí nároky, hvězdopravec ochránil vojsko před nepříznivými planetami, učenec zaznamenal

události a meteorolog získal důkaz, že počasí může za všechno.

Všichni byli spokojeni.

Jen vojáci stále neměli co jíst.

Večer se na hradě Hradišti konala menší slavnost.

Jaroslav se dozvěděl o Velké radě moudrých od zvěda, který zaslechl část rozhovoru v nepřátelském táboře.

„Takže se rozhodli pokračovat v obléhání,“ shrnul.

„Ano,“ odpověděla Olena.

„A co plánujíte?“

„Čekat na lepší počasí.“

Jaroslav se podíval z okna. Obloha byla jasná, vzduch klidný a nad lesem se zvedal měsíc.

„A jak dlouho budou čekat?“

Kašpar si nalil pohár vína.

„Dokud jim počasí nedá svolení k vítězství.“

„A co když se počasí nezlepší?“

„Pak bude mít kníže důkaz, že ho nepřítel porazil pomocí přírodních sil.“

Matěj si všechno zapisoval.

„To je ale nesmysl.“

Kašpar se na něj usmál.

„Matěji, nesmysl je jen pravda, kterou ještě nikdo
nevydal v oficiálním prohlášení.“

Olena se zasmála.

Jaroslav zvedl pohár.

„Na zdraví všech moudrých mužů, kteří nám dávají
čas připravit se na jejich další plán.“

„A na počasí!“ dodal Kašpar.

„Proč na počasí?“

„Protože podle všeho je to jediný protivník, kterého se
naš kníže ještě nepokusil zatknout.“

Všichni se rozesmáli.

Na druhé straně údolí se zatím Vladimír díval na
oblohu.

„Sergeji?“

„Ano, Vaše Výsosti?“

„Myslíte, že bude zítra pršet?“

Sergej vzhlédl k jasným hvězdám.

„To nedokážu říct.“

„Tak zjistěte, kdo za to odpovídá.“

Sergej si povzdechl.

„Jistě, Vaše Výsosti.“

A tak byla ještě téhož večera zahájena příprava nové vojenské operace.

Tentokrát proti počasí.

Protože hrad Hradiště se stále odmítal vzdát a nepřítel se ukázal jako mimořádně odolný.

A počasí?

To by přece mohl být soupeř, kterého lze konečně porazit.

Válka proti větru a dalším nepřátelům

Kníže Vladimír Veliký měl odjakživa rád pořádek.

V jeho představách měl každý člověk své místo, každá věc svůj účel a každá událost měla probíhat přesně tak, jak si ji naplánoval. Když se někdo opozdil, byl nespolehlivý. Když někdo nesouhlasil, byl hlupák. A když se něco pokazilo, byla to sabotáž.

Jenže poslední dobou se mu do života pletly síly, které nebylo možné jednoduše poslat do vězení.

Například počasí.

„Sergeji!“ zavolal jednoho rána.

Poradce vstoupil do stanu s výrazem člověka, který už předem věděl, že dnešní den nebude dobrý.

„Ano, Vaše Výsosti?“

„Jaké je počasí?“

„Slunečné.“

„A vítr?“

„Mírný.“

Vladimír se zamračil.

„Mírný?“

„Ano.“

„Z jakého směru?“

Sergej se podíval ven.

„Od západu.“

„A proč fouká od západu?“

Poradce chvíli mlčel.

„Protože... tam zřejmě vzniká tlakový rozdíl.“

„Nesmysl! Vítr fouká, protože mu to někdo dovolí.“

Sergej se rozhodl neupozorňovat na to, že vítr nemá žádného velitele, žádné zásobování a podle všeho ani nejmenší úctu ke knížecím rozkazům.

„Vaše Výsosti, co navrhuje?“

Vladimír se postavil, přistoupil k mapě a položil na ni prst.

„Jestli nám vítr kazí obléhání, musíme ho zastavit.“

Sergej zamrkal.

„Zastavit vítr?“

„Přesně tak.“

„A jak?“

Vladimír se usmál.

„Postavíme plachtu.“

Nastalo ticho.

„Velkou plachtu,“ dodal kníže.

Sergej se opatrně nadechl.

„Jak velkou?“

„Tak velkou, aby zachytila vítr a odvedla ho jinam.“

„Kam jinam?“

Vladimír se zamyslel.

„To je otázka pro odborníky.“

A tak bylo ještě téhož rána vydáno nařízení, které mělo vstoupit do dějin vojenského umění.

Rozkaz číslo čtyřicet sedm: Zajistit, aby vítr přestal narušovat průběh obléhání.

Nikdo se neodvážil zeptat, jak přesně se to má provést.

Už totiž věděli, že otázky jsou nebezpečnější než samotný vítr.

Na stavbu plachty byl povolán mistr Vavřinec.

Ten se právě zotavoval z pobytu ve vězení, kde měl dostatek času přemýšlet o svých profesních možnostech. Rozhodl se, že příště bude stavět něco jednoduššího. Například most. Nebo obyčejnou lavici.

Když se dozvěděl o novém úkolu, dlouze se zadíval na knížete.

„Plachtu, Vaše Výsosti?“

„Ano.“

„Na loď?“

„Ne.“

„Na stan?“

„Ne.“

„Tak na co?“

Vladimír ukázal k obloze.

„Na vítr.“

Vavřinec mlčel.

Byl to muž, který už jednou vykopal tunel pod vlastním velitelem. Zažil mnoho věcí, ale poprvé měl pocit, že jeho povolání ztratilo veškerý smysl.

„Jak si to představujete?“ zeptal se nakonec.

„Postavíte dvě vysoké věže, mezi ně natáhnete plachtu a vítr se od ní odrazí.“

„A kam se odrazí?“

„Pryč.“

„Kam pryč?“

„To už není moje starost.“

Vavřinec se podíval na Sergeje. Ten nenápadně pokrčil rameny.

„Rozkaz je rozkaz,“ řekl poradce.

„A materiál?“ zeptal se stavitel.

„Použijte, co máte.“

„A pokud to nebude stačit?“

„Tak sežeňte další.“

„A pokud nebude ani další?“

Vladimír se na něj podíval.

„Mistře Vavřínče, vy máte zvláštní talent hledat problémy tam, kde ostatní vidí příležitosti.“

Vavřinec sklopil hlavu.

„Děkuji, Vaše Výsosti.“

„To nebyla pochvala.“

„Přesto si jí vážím.“

Ještě téhož dne se do práce pustilo čtyřicet vojáků. Někteří přinesli plátno, jiní lana a další dřevěné trámy. Jeden oddíl měl vykopat jámy pro sloupy, druhý připravoval konstrukci a třetí dostal za úkol hlídat, aby nikdo nepřišel s otázkou, k čemu to vlastně bude.

Práce pokračovaly až do večera.

Když byla plachta konečně napnutá mezi dvěma vysokými věžemi, vypadala impozantně.

Byla tak velká, že by zakryla menší statek, tři povozy a jednoho průměrně vysokého šlechtice s jeho osobními ambicemi.

Vladimír se na ni podíval a spokojeně přikývl.

„Výborně. Zítra vítr porazíme.“

Vavřinec se podíval na oblohu.

„A co když bude foukat z druhé strany?“

Vladimír se usmál.

„Pak postavíme další plachtu.“

Stavitel si v duchu slíbil, že jakmile válka skončí, odejde do kláštera. Tam se alespoň staví zdi, které nikdo nepožaduje otočit proti větru.

Následujícího rána se před plachtou shromáždili generálové, vojáci, zásobovači i několik zvědavců, kteří se chtěli přesvědčit, zda kníže skutečně hodlá bojovat s počasím.

Vladimír vystoupil na dřevěnou plošinu.

„Vojáci! Dnes učiníme krok, který změní způsob vedení válek navždy!“

Jeden z mužů v zadní řadě zašeptal:

„Já bych byl raději, kdyby změnil způsob vedení obědů.“

Jeho soused ho okamžitě napomenul.

„Mlč. Ještě nám zakáže jíst kvůli větru.“

Vladimír pokračoval:

„Doposud se vojska přizpůsobovala počasí. Od dnešního dne se počasí přizpůsobí nám!“

Sergej přistoupil k písáři.

„Zapište to. To je důležitá věta.“

„A co když to nebude fungovat?“ zašeptal písář.

„To bude fungovat. Musí. Vždyť to řekl sám Vladimír Veliký.“

Kníže zvedl ruku.

„Mistře Vavřinci! Ukažte nám sílu našeho nového zařízení!“

Vavřinec se uklonil a dal znamení vojákům, aby uvolnili napínací lana.

Plachta se zachvěla.

Vítr do ní narazil.

Plátno se napjalo, lana zavržala a celá konstrukce se lehce naklonila.

Vladimír se usmál.

„Vidíte? Vítr ustupuje!“

V tu chvíli se ozval hlasitý praskot.

Jedna z podpěr povolila.

Druhá se začala ohýbat.

Plachta se vychýlila na stranu a prudce se napjala jako obrovská plachta na lodi, která právě zjistila, že má příliš mnoho plachet a příliš málo lodi.

„Držte to!“ zařval Vavřinec.

Vojáci se vrhli k lanům.

Vítr zesílil.

Plachta se nafoukla.

A potom se celá konstrukce dala do pohybu.

Nejdříve pomalu, pak rychleji.

Jedna věž se zřítila, druhá se převrátila a plachta se utrhla z lan. S hlasitým třeskem se vznesla nad tábor a začala se hnát vzduchem.

Vojáci se rozutekli.

Jeden zalehl pod vůz, druhý skočil do příkopu a třetí se pokusil schovat za koně, který byl z celé situace nejméně nadšený.

Plachta se vznesla nad stany, přelétla přes zásobovací vůz a zachytila se o vrchol knížecího stanu.

Vladimír právě otevíral ústa, aby vydal rozkaz, když se nad ním všechno zatmělo.

Plátno ho obalilo od hlavy až k patám.

Na okamžik zmizel z dohledu.

Pak se ozvalo:

„SERGEJ!“

Poradce se rozběhl.

„Ano, Vaše Výsosti!“

„CO SE DĚJE?“

„Vítr mění směr!“

„TO VIDÍM!“

„Plachta funguje!“

„JAK FUNGUJE?“

Sergej se podíval na obrovské plátno, které právě vláčelo knížete po zemi.

„Zachytila vítr!“

„TAK HO PUSŤTE!“

Několik vojáků popadlo okraje plachty. Jiní se chytili lan. Všichni táhli opačnými směry a křičeli, jako by na jejich společném úsilí závisel osud světa.

Což podle Vladimíra nepochybně závisel.

Po několika minutách se podařilo plachtu uvolnit.

Kníže ležel na zádech uprostřed blátivé louže, s plátnem přes obličej a s výrazem muže, který právě

pochopil, že počasí nemá žádný respekt k jeho postavení.

Sergej mu pomohl vstát.

„Vaše Výsosti, jste v pořádku?“

Vladimír si sundal plátno z hlavy.

„Ne.“

„Rozumím.“

„Ať se nikdo neopovází smát!“

Zpoza jednoho vozu se ozvalo zakašlání.

Bylo velmi podobné potlačovanému smíchu.

Vladimír se otočil.

„KDO TO BYL?“

Všichni se náhle začali zajímat o stav svých bot.

Kolem poledne se vítr utišil.

Plachta ležela roztrhaná na zemi, jedna věž byla na kusy a druhá se opírala o zásobovací vůz. Několik stanů se zřítilo, dva sudy se rozkutálely do údolí a jeden kůň se rozhodl, že vojenská kariéra není pro něj.

Vladimír seděl na stoličce a poslouchal hlášení o škodách.

„Takže jsme přišli o plachtu?“ zeptal se.

„Ano, Vaše Výsosti,“ odpověděl Vavřinec.

„O dvě věže?“

„Ano.“

„O několik stanů?“

„Ano.“

„A o zásoby?“

„Část se poškodila.“

Vladimír si promnul čelo.

„A co jsme získali?“

Vavřinec chvíli mlčel.

„Zkušenosti.“

Kníže se na něj podíval tak, že stavitel okamžitě pochopil, že slovo zkušenosti je v tuto chvíli velmi nebezpečné.

„Jaké zkušenosti?“

„Zjistili jsme, že vítr nelze zastavit plachtou.“

„To jsem věděl!“

„Pak jsme si to alespoň ověřili.“

Vladimír se zvedl.

„Od této chvíle je zakázáno používat slovo zkušenosti v mé přítomnosti.“

„Rozumím.“

„A slovo ověřit.“

„Rozumím.“

„A slovo plachta.“

Vavřinec se zarazil.

„Jak mám potom označovat...“

„Mlčte!“

Stavitel sklonil hlavu.

Sergej se pokusil zachránit situaci.

„Vaše Výsosti, přesto se domnívám, že operace přinesla významné výsledky.“

Vladimír se otočil.

„Jaké?“

„Podařilo se nám zjistit, že vítr je velmi silný.“

„To jsem věděl!“

„Ano, ale nyní to víme s jistotou.“

Kníže zavřel oči.

„Sergeji, někdy si myslím, že jste jediný člověk, který dokáže zničit mou náladu a současně mi tvrdit, že je všechno v pořádku.“

Poradce se uklonil.

„To je má největší přednost, Vaše Výsosti.“

Vladimír neměl sílu odpovědět.

Na hradbách Hradiště sledovali obránci celé představení s neskrývaným pobavením.

Jaroslav stál vedle Oleny a pozoroval, jak nepřátelští vojáci sbírají zbytky plachty.

„Myslíš, že se pokusí postavit další?“ zeptala se Olena.

„Nepochybně,“ odpověděl Jaroslav.

Kašpar se opíral o cimbuří a smál se tak, že se mu třásly rolničky na čapce.

„Tohle je nejlepší obléhání, jaké jsem kdy zažil.“

„A kolik obléhání jsi zažil?“ zeptal se Matěj.

„To není důležité. Jsem odborník na výsledky.“

Matěj otevřel kroniku.

„Co mám zapsat?“

Kašpar se zamyslel.

„Že nepřítel dnes podnikl odvážný útok na vítr.“

„A výsledek?“

„Vítr zvítězil.“

„To je všechno?“

„Ne. Vítr neztratil jediného muže, nepřišel o žádné zásoby a ani jednou nemusel vydat oficiální prohlášení.“

Matěj se rozesmál.

Jaroslav se díval na nepřátelský tábor a pomalu vrtěl hlavou.

„Začínám mít pocit, že náš hrad je v bezpečí nikoli díky našim hradbám, ale díky jejich neschopnosti.“

Olena přikývla.

„To je možné.“

„A přesto bychom neměli nic podceňovat. Jednoho dne může Vladimír přijít s plánem, který bude skutečně fungovat.“

Kašpar se na něj podíval.

„Pak bychom měli doufat, že mu ho někdo vysvětlí.“

Večer svolal Vladimír písaře.

„Sepište zprávu o dnešní operaci.“

Písař si připravil pergamen.

„Jaký byl výsledek, Vaše Výsosti?“

„Výsledek byl úspěšný.“

Písař se podíval na roztrhanou plachtu, zhroucené věže a vojáky, kteří se snažili postavit nový stan.

„Úspěšný?“

„Samozřejmě.“

„A jak jej mám popsat?“

Vladimír se posadil, chvíli přemýšlel a potom začal diktovat.

„Naše vojsko dnes uskutečnilo průlomovou operaci zaměřenou na ovládnutí nepříznivých povětrnostních podmínek. Pomocí rozsáhlého technického zařízení se podařilo zachytit a usměrnit proudění vzduchu.“

Písař psal.

„Pokračujte, Vaše Výsosti.“

„Zařízení následně splnilo svůj účel tím, že se přesunulo do jiné části tábora, čímž ověřilo mobilitu konstrukce.“

Písař přestal psát.

„Mobilitu?“

„Ano.“

„Ale plachta se utrhla.“

„A přesunula se.“

„Bez našeho souhlasu.“

Vladimír se na něj podíval.

„To je právě důkaz, že její pohyb nebyl omezen našimi představami.“

Písař znovu sklonil hlavu.

„Rozumím.“

Vladimír pokračoval:

„V důsledku operace jsme získali cenné poznatky o nepřátelských silách, které nelze podplatit, zastrašit ani porazit přímým útokem. Naše vojsko je nyní připraveno čelit větru s vyšší mírou odborného porozumění.“

Sergej uznale přikývl.

„Velmi působivé, Vaše Výsosti.“

„A závěr?“

Písař čekal.

Vladimír se napřímil.

„Naše vojsko zvítězilo nad větrem tím, že jej přinutilo odhalit svou skutečnou sílu.“

Písař dopsal poslední slovo.

„A ztráty?“

„Žádné.“

Písař se podíval na zničené stany.

„A škody?“

„Dočasné.“

„A plachta?“

Vladimír vstal.

„Toto slovo už nikdy nevyslovujte.“

Písař rychle zavřel pergamen.

„Rozumím, Vaše Výsosti.“

Ještě téhož večera bylo oficiální prohlášení rozesláno do okolních měst. Zpráva tvrdila, že kníže Vladimír Veliký podnikl úspěšnou operaci proti nepříznivým povětrnostním podmínkám a získal důležité poznatky pro budoucí vojenské tažení.

Nikdo se neptal, proč má jeho vojsko méně stanů než předchozího dne.

Nikdo se neptal, proč vojáci spí pod širým nebem.

A nikdo se neptal, proč se z knížecího stanu ozývá každou chvíli hlasité klení.

Lidé totiž věděli, že některé otázky nemají smysl.

Pozdě v noci seděl Vladimír u stolu a díval se na mapu Hradiště.

Hrad stále stál.

Jeho vojsko stále nemělo dostatek jídla.

Tunel vedl jinam.

Plachta zmizela.

A vítr si foukal, jak se mu zachtělo.

Kníže sevřel pěsti.

„Sergeji.“

Poradce, který už téměř usínal na lavici, okamžitě vyskočil.

„Ano, Vaše Výsosti?“

„Zítra uděláme něco jiného.“

„Co navrhujete?“

Vladimír se pomalu usmál.

„Přestaneme bojovat s přírodou.“

Sergej si viditelně oddechl.

„To je rozumné rozhodnutí.“

„Místo toho použijeme přírodu proti nepříteli.“

Poradce znovu ztuhl.

„Jak, Vaše Výsosti?“

Vladimír ukázal na mapu, kde se pod hradem vinula řeka.

„Voda.“

Sergej dlouze zavřel oči.

„Voda?“

„Ano. Pokud vítr nedokážeme ovládnout, ovládneme řeku. Odvedeme její tok tak, aby zaplavila hradní

příkop. Obránci přijdou o obranu, jejich zásoby navlnou a nakonec nám sami otevřou bránu.“

Sergej mlčel.

Potom se opatrně zeptal:

„A jak odvedeme řeku?“

Vladimír se spokojeně opřel.

„To je práce pro odborníky.“

Sergej se podíval na strop.

Počasí bylo klidné.

Vítr utichl.

Hvězdy svítily.

A někde v dálce tekla řeka, která zatím neměla nejmenší tušení, že se právě stala dalším nepřítelem knížete Vladimíra Velikého.

Kníže zhasl svíci.

„Zítra zvítězíme.“

Sergej přikývl.

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

A potichu dodal:

„Pokud nám to voda dovolí.“

Řeka, která odmítla spolupracovat

Další ráno se kníže Vladimír Veliký probudil s pocitem, že dnešní den bude konečně patřit k těm historickým.

Ne snad proto, že by se v jeho vojenském tažení něco změnilo k lepšímu. Hrad Hradiště stále stál, obránci se stále smáli a jeho vojsko stále řešilo, zda je možné uvařit polévku z vody, v níž se předtím vařila stará podrážka. Vladimír však přišel na nový plán.

A tentokrát byl přesvědčen, že nemůže selhat.

Vždyť voda je přece voda.

Nemá vlastní vůli, nevyjednává, nepíše urážlivé dopisy a nemá žádného Jaroslava, který by ji přesvědčoval, aby se nepoddávala. Voda prostě teče. A když jí člověk postaví do cesty překážku, musí téct jinudy.

Tak jednoduché to bylo.

Alespoň v knížecí hlavě.

„Sergeji!“ zavolal.

Poradce vešel do stanu. V ruce držel hrnek s bylinným odvarem, který měl údajně uklidňovat nervy. V posledních dnech jej pil v takovém množství, že se

začínal obávat, zda se z něj nestane první člověk v dějinách, který se uklidní až k úplné lhostejnosti.

„Ano, Vaše Výsosti?“

„Dnes porazíme řeku.“

Sergej se zastavil.

„Řeku?“

„Přesně tak.“

„Myslíte tu řeku, která teče pod hradem?“

„Kolik řek tady máme?“

„Jednu.“

„Tak proč se ptáte?“

Sergej se nadechl, ale rozhodl se, že dnešní den zahájí bez zbytečných otázek.

„Jak si to představujete?“

Vladimír rozvinul mapu.

„Podíváme se, kudy řeka teče, vykopeme nový kanál a odvedeme ji k hradu. Příkop se naplní vodou, obránci budou mít problém s pohybem a my budeme mít otevřenou cestu k vítězství.“

„A když se příkop naplní až příliš?“

„Pak voda přestane téct.“

Sergej na něj pohlédl.

„Proč by přestala?“

„Protože bude plný.“

Poradce si promnul spánky.

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

„Vidím, že jste konečně pochopil.“

Sergej nepochopil vůbec nic. Ale už dávno zjistil, že některé rozhovory lze přežít pouze tehdy, když člověk předstírá porozumění.

Kníže svolal všechny odborníky, které měl k dispozici.

Dorazil generál Bohdan, stavitel Vavřinec, zásobovací důstojník Prokop, právník Ctibor, astrolog Radovan a meteorolog Dobromil. Poslední dva přišli společně, protože se cestou pohádali o tom, zda dnešní mraky představují nepříznivé znamení, nebo jen obyčejnou oblačnost.

„Pánové,“ zahájil Vladimír, „dnes změníme tok dějin.“

„To už jsme slyšeli,“ poznamenal Bohdan.

V místnosti nastalo ticho.

Generál si uvědomil, že to řekl nahlas.

„Chtěl jsem říct, že se na tuto čest těšíme.“

„Dobře,“ pokračoval kníže. „Odvedeme řeku.“

Vavřínek se naklonil nad mapu.

„Kudy?“

Vladimír položil prst na místo, kde řeka obtékala hrad.

„Tady.“

„To je skála.“

„Tak ji obejdeme.“

„Ale na druhé straně je kopec.“

„Tak ho prokopeme.“

„A za kopcem je další řeka.“

„Výborně. Budeme mít dvě.“

Vavřínek se narovnal a dlouze se podíval na knížete.

„Vaše Výsosti, voda neteče podle toho, kam ukážeme prstem.“

„To je přesně ten druh poráženeckého myšlení, který nás brzdí.“

„Voda teče z vyššího místa na nižší.“

„Tak ji přimějeme téct do kopce.“

Vavřinec zavřel oči.

„To by vyžadovalo čerpadla.“

„Máme čerpadla?“

„Ne.“

„Tak je vyrobte.“

„Z čeho?“

„Z materiálu.“

Stavitel si v duchu představil, jak by vypadal svět, kdyby se všechny problémy daly vyřešit jediným slovem. Pravděpodobně by byl mnohem jednodušší. A všichni stavitelé by byli nezaměstnaní.

„Vaše Výsosti,“ ozval se Prokop, „na podobnou operaci budeme potřebovat stovky dělníků, nářadí, dřevo, kámen a zásoby.“

„Kolik zásob?“

„To závisí na délce prací.“

„Práce musí být krátké.“

„Pak budeme potřebovat více dělníků.“

„Kolik?“

„Více.“

Vladimír se zamračil.

„Prokope, vy jste zásobovací důstojník. Vaším úkolem je zajistit zásoby, nikoli vysvětlovat, proč je nemáme.“

„Rozumím, Vaše Výsosti.“

„Takže?“

„Zásoby zajistím.“

„Výborně.“

Prokop sklopil hlavu. Neměl ponětí, kde zásoby vezme. Ale pokud by to řekl, byl by obviněn z nedostatku iniciativy. A iniciativu bylo v knížecím táboře možné projevit pouze tehdy, když vedla k výsledku, který už si kníže předem vymyslel.

Práce začaly ještě téhož dopoledne.

Vojáci dostali lopaty, krumpáče a rozkaz vykopat kanál, který měl přivést vodu z řeky až k hradnímu příkopu.

Problém nastal téměř okamžitě.

Nikdo totiž přesně nevěděl, jak hluboký má kanál být, kudy má vést a jak zabránit tomu, aby voda odtekla jinam.

Vavřinec navrhl nejprve zaměřit terén.

Generál Bohdan prohlásil, že zaměřování je zbytečné zdržování.

Prokop upozornil, že dělníci potřebují jídlo.

Vladimír nařídil, aby se všichni soustředili na výsledek.

A tak se kopalo.

První skupina vykopala příkop směrem k řece. Druhá skupina začala kopat od hradu. Třetí skupina dostala pokyn vytvořit spojovací kanál, ale protože jí nikdo neřekl, kde přesně mají obě předchozí skupiny skončit, vykopala vlastní příkop mezi nimi.

Večer vznikla v krajině síť jam a rýh, která připomínala spíše obrovský talíř s rozvařenými nudlemi než promyšlené vodní dílo.

Vladimír se přišel podívat na pokrok.

„Jak pokračujeme?“

Vavřinec ukázal na zem.

„Máme tři kanály.“

„Výborně. A voda?“

„Zatím žádná.“

„Proč?“

„Protože kanály nejsou propojené.“

Vladimír se zamračil.

„Tak je propojte.“

„K tomu potřebujeme vědět, kudy má voda téct.“

„To jsem vám už řekl. K hradu.“

„Ano, ale terén...“

„Terén není výmluva!“

Vavřinec se podíval na kopec, který stál mezi řekou a hradem.

„Ne, Vaše Výsosti. Je to jenom kopec.“

„Tak ho odstraňte.“

Vavřinec si začal přát, aby se narodil jako pastevec. Ovce sice neposlouchaly, ale alespoň po něm nechtěly, aby přemístil celé pohoří.

Druhého dne se podařilo propojit jeden z kanálů s řekou.

Byla to událost tak významná, že Vladimír nařídil slavnostní shromáždění.

„Vojáci! Dnes zahajujeme novou etapu obléhání! Voda se stane naším spojencem!“

Několik mužů zatleskalo.

Ostatní se raději dívali na řeku.

Vavřínek stál u hlavního kanálu a čekal na rozkaz. Když jej dostal, vojáci odstranili provizorní hráz.

Voda se dala do pohybu.

Nejdříve pomalu prosakovala mezi kameny. Potom začala proudit rychleji. V kanálu se objevila kalná hladina a vojáci nadšeně volali, že plán funguje.

Vladimír zvedl ruce.

„Vidíte! Příroda se podřizuje lidské vůli!“

V tu chvíli se voda dostala k prvnímu rozcestí.

Podle plánu měla pokračovat směrem k hradu.

Jenže kanál byl vykopaný špatným směrem a terén se mírně svažoval k táboru.

Voda zahnula.

Ne k Hradišti, ale k nepřátelskému vojsku.

Přesněji řečeno k jeho vlastnímu vojsku.

První proud se vlil do příkopu, který měli vojáci vykopaný pro odvodnění stanů. Odtud pokračoval pod zásobovací vůz, pod několik stanů a nakonec přímo do místa, kde ležely poslední pytle s moukou.

„Zastavte vodu!“ zařval Vavřinec.

Vojáci se vrhli k hrázi.

Jenže voda už byla v pohybu a nejevila nejmenší zájem o to, že se knížecí plán právě dostal do nesnází.

Jeden voják se pokusil kanál ucpat kabátem.

Druhý přinesl pytel písku.

Třetí se postavil do proudu s lopatou a zvolal:

„Dál neprojdeš!“

Voda mu obtékala kolem bot.

„Já ti říkám, že dál neprojdeš!“

Voda mu vystoupala ke kolenům.

Voják se ohlédl na kamarády.

„Myslím, že mě neposlouchá!“

„Tak jí to řekni hlasitěji!“ zavolal kdosi.

Voják zakřičel na řeku, že jedná proti zájmům knížectví.

Řeka pokračovala dál.

Nakonec muž usoudil, že diplomacie selhala, a utekl na suché místo.

Největší škody utrpělo zásobování.

Voda pronikla do skladu, kde byly uloženy poslední pytle mouky, několik soudků obilí a bedna sušeného masa, kterou Prokop pečlivě schovával pro případ nejvyšší nouze.

Nyní nastala nejvyšší nouze.

Bedna plavala po vodě.

Pytle mouky se proměnily v těžké, mazlavé hroudy.

A sušené maso, které mělo vydržet celé týdny, získalo barvu a vůni, jež připomínaly něco, co by člověk raději nepopsal ani v lékařské zprávě.

Prokop stál uprostřed zkázy a držel si hlavu.

„To je katastrofa.“

„Nesmysl,“ prohlásil Vladimír, který vše napjatě sledoval. „Voda přece měla zlepšit naše zásobování.“

„Měla zaplavit hradní příkop.“

„A proč ho nezaplavila?“

„Protože teče sem.“

Vladimír se podíval na proud, který se líně valil mezi stany.

„A kdo jí to dovolil?“

Prokop otevřel ústa, ale nedokázal odpovědět.

Kdo mohl dát vodě povolení?

Kdo měl vyplnit žádost?

Kdo měl být zodpovědný za to, že řeka ignorovala strategický plán?

Vladimír se obrátil k Vavřincovi.

„Mistře, vysvětlete mi, jak se mohlo stát, že voda teče jinam, než jsme chtěli.“

„Protože kanál je příliš nízko na straně tábora.“

„Tak ho zvedněte.“

„Zvednout kanál?“

„Ano.“

„To znamená přemístit zeminu, vytvořit násep a...“

„Tak to udělejte!“

Vavřinec se podíval na hromady mokré hlíny, na rozbahněné cesty a na vojáky, kteří se snažili zachránit zásoby.

„Vaše Výsosti, jestli budeme zvedat kanál, voda se může rozlít jinam.“

Vladimír se napřímil.

„Vy mi chcete říct, že voda může téct jinam než do kanálu?“

„Ano.“

„I když je kanál vykopaný?“

„Ano.“

„I když jsme jí to nařídili?“

„Ano.“

Kníže zbledl.

„To je vzpoura.“

Na hradbách Hradiště se zatím shromáždila téměř celá posádka.

Obránci sledovali, jak se v nepřátelském táboře objevují nové potoky, jak vojáci přenášejí zásoby na vyvýšená místa a jak se jeden stan pomalu sesouvá do bahna.

Kašpar se opíral o cimbuří a měl slzy v očích.

„Přísahám, že pokud se někdy stanu králem, vyhlásím Vladimíra za svého hlavního vojenského poradce.“

„Proč?“ zeptala se Olena.

„Protože s takovým poradcem by mě žádný nepřítel nikdy nemohl porazit. Stačilo by mu nechat mě na pokoji.“

Jaroslav se zasmál.

„Měli bychom jim poslat nějakou pomoc.“

„Pomoc?“ podivil se Matěj.

„Ano. Několik prázdných sudů, aby měli kam přelévat vodu.“

Kašpar se uklonil.

„A možná také návod, jak poznat, kterým směrem teče kopec.“

„Kopeć neteče,“ namítl Matěj.

„Tak vidíš. Už teď víš víc než jejich velitelství.“

Jaroslav však zůstal chvíli vážný.

„Smějeme se jim, ale jejich neschopnost nás nesmí ukolébat. Kdyby se jednou náhodou rozhodli udělat něco správně, mohli by nám způsobit potíže.“

Olena se podívala na tábor.

„Otče, pokud se rozhodnou udělat něco správně, budou se muset nejprve poradit.“

Jaroslav přikývl.

„To je pravda. Máme tedy ještě nějaký čas.“

Odpoledne byla voda konečně odvedena zpět do původního koryta.

Nebylo to zásluhou vojenského umění. Vojáci jednoduše prokopali jinou rýhu, kterou voda sama ochotně využila. Bohužel se při tom ukázalo, že část tábora leží v přirozené prohlubni, takže několik stanů zůstalo stát v bahně.

Vladimír svolal poradu.

„Pánové, dnešní události nás poučily o jedné věci.“

Všichni mlčeli.

„Příroda je nespolehlivá.“

Sergej opatrně přikývl.

„Velmi nespolehlivá, Vaše Výsosti.“

„Vítr fouká, kam chce. Voda teče, kam chce. Déšť padá, kdy chce. A slunce svítí, i když bychom potřebovali tmu.“

Meteorolog Dobromil se odvážil promluvit.

„Vaše Výsosti, právě proto se počasí obvykle nedá ovládat.“

Vladimír se k němu pomalu otočil.

„Chcete mi snad říct, že jsme bezmocní?“

„Ne, Vaše Výsosti. Jen bych doporučil přizpůsobit plány podmínkám.“

„To zní jako kapitulace.“

„Je to spíše...“

„Rozkaz číslo padesát dva!“ přerušil ho Vladimír.

Písař okamžitě vytáhl pergamen.

„Od této chvíle se zakazuje označovat přírodní jevy za nepředvídatelné. Všechny přírodní jevy jsou povinny respektovat strategické potřeby našeho vojska. Každé porušení tohoto nařízení bude považováno za nepřátelský čin.“

Písař se zastavil.

„Vaše Výsosti, komu máme rozkaz doručit?“

Vladimír se zamyslel.

„Řekám, větru a mrakům.“

„A jak jim jej doručíme?“

„To je vaše práce.“

Písař sklonil hlavu a zapsal poslední větu.

Později se přiznal, že za celý život nenapsal nic, čemu by věřil méně.

Večer seděl Vladimír ve svém stanu, který nyní stál na malém kopečku, protože všichni už pochopili, že je lepší postavit knížete tam, kam voda neteče.

Na stole ležela mapa.

Hrad Hradiště na ní vypadal stále stejně nedobytně.

„Sergeji,“ řekl kníže.

„Ano, Vaše Výsosti?“

„Zítra se zaměříme na něco, co můžeme skutečně ovlivnit.“

Sergej se opatrně usmál.

„Na co?“

„Na lidi.“

„To je výborný nápad.“

„Lidé mají slabosti. Touhy. Strach. A hlavně potřebu jíst.“

Sergejovi se vrátila naděje.

„Chcete přerušit zásobování hradu?“

„Ne. To už jsme zkoušeli a málem jsme zemřeli hlady sami.“

„Tak co tedy?“

Vladimír se naklonil přes stůl.

„Pošleme jim nabídku.“

„Nabídku?“

„Ano. Velkorysou, rozumnou, a tak výhodnou, že ji nemohou odmítnout.“

Sergej si dovolil malý úsměv.

„A co jim nabídneme?“

Vladimír se pohodlně opřel.

„Mír.“

Poradce zůstal stát bez hnutí.

„Mír, Vaše Výsosti?“

„Ano. Oni nám otevřou bránu, uznají mou vládu a já jim slíbím, že jejich hrad nebude zničen.“

„A když odmítnou?“

Kníže se zamyslel.

„Pak jim nabídneme ještě výhodnější mír.“

„A když odmítnou i ten?“

Vladimír se zamračil.

„Sergeji, proč vždycky předpokládáte, že lidé budou odmítat naše skvělé nabídky?“

„Protože dosud odmítli všechny.“

Kníže chvíli mlčel.

„Pak je zjevně musíme formulovat lépe.“

Vzal brk a začal psát.

Za oknem šuměla řeka, která se vrátila do svého koryta. Vítr se znovu zvedal a jemně pohyboval plátnem na stanu.

Vladimír vzhlédl.

„Ať si fouká,“ zamumlal. „Zítra budeme jednat s lidmi.“

Sergej se uklonil.

„To je mnohem bezpečnější, Vaše Výsosti.“

A oba se na okamžik cítili lépe.

Netušili, že na hradě Hradiště už Jaroslav s Olenou připravují odpověď. A že Kašpar, který měl za sebou dlouhý den plný smíchu, právě navrhl, aby knížeti poslali vlastní nabídku míru.

Nabídku tak velkorysou, že by ji odmítl i člověk, který se celý život snažil vyhnout válce.

A tak skončil další den obléhání.

Hrad stále stál.

Řeka si tekla po svém.

Vítr foukal, kam chtěl.

A kníže Vladimír Veliký byl přesvědčen, že konečně našel způsob, jak zvítězit.

Stačilo jen přesvědčit druhou stranu, že jeho porážka je vlastně výhodná.

Což, jak se mělo brzy ukázat, nebylo o nic snazší než přimět řeku, aby tekla do kopce.

Mír za každou cenu

Kníže Vladimír Veliký strávil celou noc přípravou mírové nabídky.

Nebyla to snadná práce. Mír byl totiž podle jeho názoru záležitostí, kterou bylo třeba pečlivě naplánovat, správně pojmenovat a především zařídit tak, aby z něj měl člověk co největší užitek.

A protože Vladimír považoval za užitek především to, když ostatní dělali, co jim řekl, vycházelo mu z toho, že ideální mír je takový, při kterém se protivník vzdá, zaplatí náklady na válku, a ještě poděkuje za příležitost.

„Sergeji,“ zavolal krátce po rozednění, „přečtěte mi návrh.“

Poradce rozvinul pergamen.

„Vaše Výsost, Vladimír Veliký, kníže všech knížat, ochránce pořádku, vítěz nad větrem a dočasně neúspěšný přítel řek, nabízí hradu Hradišti možnost ukončit zbytečné krveprolití.“

„Zadržte!“ vykřikl Vladimír. „Co znamená *dočasně neúspěšný přítel řek*?“

„Původně tam bylo vítěz nad řekou, ale po včerejší události jsem považoval za vhodné formulaci upravit.“

„Vhodné by bylo napsat vítěz nad řekou, která se odmítla podřídit.“

Sergej si poznamenal opravu.

„Pokračujte.“

„Podmínky míru jsou následující: Hrad Hradiště okamžitě otevře brány, uzná Vaši Výsost za svého právoplatného pána, odevzdá všechny zbraně, poskytne vojsku zásoby na cestu a uhradí náklady na obléhání.“

Vladimír spokojeně přikývl.

„Velkorysé.“

„Dále se zavazuje, že nebude zpochybňovat Vaše historická práva, nebude se vysmívat Vaším vojenským rozhodnutím a nebude šířit nepravdivé informace o událostech s větrem a řekou.“

„Výborně. A co jim nabízíme my?“

Sergej se podíval do pergamenu.

„Že hrad nebude zničen.“

„Vidíte? To je přece obrovská výhoda!“

„Jistě, Vaše Výsosti.“

„A napište, že v případě odmítnutí bude hrad zničen.“

Sergej zvedl obočí.

„Ale tím bychom zrušili naši nabídku míru.“

„Nesmysl. Nabídka zůstane platná. Jen jim vysvětlíme, co se stane, když ji nepřijmou.“

„To je tedy mír s podmínkou.“

„Každý rozumný mír má podmínku.“

Sergej si povzdechl.

„A jakou podmínku má válka?“

Vladimír se na něj podíval.

„Válka žádnou podmínku nemá. Válka je důkazem, že mír nefungoval.“

Sergej si v duchu přál, aby jednou pracoval pro někoho, kdo by dokázal dokončit alespoň jednu myšlenku, aniž by při tom způsobil další tři problémy.

Když byla nabídka hotová, vybral Vladimír posla.

Musel to být člověk důvěryhodný, statečný a dostatečně výřečný, aby dokázal přesvědčit obránce o výhodách kapitulace.

Volba nakonec padla na mladého panoše jménem Matouš.

„Proč právě já?“ zeptal se Matouš.

„Protože jste mladý,“ odpověděl Vladimír.

„A co to má společného s mírem?“

„Mladí lidé jsou plní nadějí. Vy budete nadějí naší nabídky.“

Matouš přikývl, přestože mu to nedávalo žádný smysl.

Dostal bílou vlajku, pergamen a přísný zákaz urazit protivníka.

„A pokud urazí oni mě?“ zeptal se.

„To je něco jiného. Vy jste posel. Oni jsou nepřátelé.“

„Rozumím.“

„A ještě jedna věc. Pokud vám nabídku odmítnou, nesmíte se vrátit s prázdnou.“

„Co mám přinést zpátky?“

„Souhlas.“

Matouš se rozhodl, že se na nic dalšího ptát nebude. Vyjel k hradu s bílou vlajkou a doufal, že se jeho první diplomatická mise nestane zároveň jeho poslední.

Na hradbách ho spatřili téměř okamžitě.

„Posel!“ zvolal strážný.

Kašpar, který právě snídal chléb tak tvrdý, že by se s ním daly bourat hradby, vzhlédl.

„Výborně. Možná nám přiváží novou várku nepřátelských výmluv.“

Jaroslav nařídil otevřít malou branku a posla vpustit dovnitř. Matouš sesedl z koně, oprášil si plášť a uklonil se.

„Přináším mírovou nabídku od knížete Vladimíra Velikého.“

„To zní slibně,“ řekl Jaroslav.

Kašpar se naklonil k Oleně.

„Když někdo, kdo tě obléhá, přinese mírovou nabídku, obvykle to znamená, že mu došly zásoby, trpělivost nebo obojí.“

„Nebo rozum,“ dodala Olena.

„To by vysvětlovalo hodně.“

Matouše zavedli do velkého sálu. Na stole ležela mísa jablek, džbán vody a talíř s čerstvým chlebem.

Posel se na jídlo podíval s takovou vděčností, že si toho všiml i Kašpar.

„Jedl jste dnes ráno?“

„Ano.“

„A co?“

„Kousek chleba.“

Kašpar ukázal na tvrdý bochník, který držel v ruce.

„Tak to jsme na tom podobně.“

Matouš si odkašlal a rozvinul pergamen.

„Kníže Vladimír Veliký nabízí hradu Hradišti možnost ukončit zbytečné krveprolití.“

„To je od něj šlechetné,“ řekl Jaroslav. „A co požaduje?“

Matouš začal číst.

S každou další podmínkou se Jaroslavova tvář stávala vážnější, Olena se stále více usmívala a Kašpar si postupně přestával zapisovat poznámky, protože mu docházel pergamen.

Když posel dočetl, nastalo ticho.

„Takže,“ shrnul Jaroslav, „máme otevřít brány, odevzdat zbraně, uznat Vladimíra za pána, zaplatit jeho válku a slíbit, že se mu nebudeme smát.“

„Ano, pane.“

„A on nám na oplátku slibuje, že nás nezničí.“

„Přesně tak.“

Kašpar si položil ruku na srdce.

„Takovou velkorysost jsem nezažil od chvíle, kdy mi výběrčí daní dovolil zaplatit pokutu až následující den.“

Olena vzala pergamen a znovu si přečetla poslední řádek.

„A co znamená, že nesmíme šířit nepravdivé informace o událostech s větrem a řekou?“

Matouš zrudl.

„To je součást oficiálního znění.“

„Takže nesmíme říkat, že vítr odnesl knížecí stan?“

„To by záleželo na formulaci.“

„A nesmíme říkat, že řeka zaplavila jeho vlastní tábor?“

Matouš sklopil oči.

„Ani to by nebylo vhodné.“

Kašpar se rozesmál.

„Mladíku, vy jste posel, nebo pojízdná cenzura?“

„Já jen plním rozkazy.“

„To dělá každý. Rozdíl je v tom, jestli při tom ještě používá hlavu.“

Jaroslav zvedl ruku, aby Kašpara uklidnil.

„Naše odpověď bude písemná. Prosím, vyřídte knížeti, že si jeho nabídky vážíme.“

Matouš viditelně ožil.

„Takže přijímáte?“

„Řekl jsem, že si nabídky vážíme.“

„A přijímáte ji?“

„Ne.“

Matoušovi poklesla ramena.

„Ale kníže mi přikázal přinést souhlas.“

„Pak vám doporučuji, abyste mu přinesl pravdu. Je to sice méně pohodlné, ale obvykle se s ní dá pracovat.“

Zatímco Jaroslav připravoval odpověď, Kašpar se rozhodl, že diplomacie potřebuje trochu čerstvého vzduchu.

„Pane,“ obrátil se k Jaroslavovi, „dovolte mi navrhnout vlastní mírové podmínky.“

„Povídej.“

Kašpar si odkašlal a začal diktovat:

„Za prvé: Kníže Vladimír okamžitě ukončí obléhání Hradiště.“

Jaroslav přikývl.

„Za druhé: Omluví se řece za pokus změnit její tok bez předchozího projednání.“

Olena se rozesmála.

„Za třetí: Vojsku bude umožněn bezpečný odchod, pokud se zaváže, že už nebude stavět plachty proti větru, kopat kanály bez plánu ani obviňovat počasí z vlastních chyb.“

„A za čtvrté?“ zeptal se Jaroslav.

Kašpar se zamyslel.

„Za čtvrté se kníže zaváže, že v případě dalšího vojenského neúspěchu nebude vyhlašovat vítězství, dokud si nebude jistý, že skutečně zvítězil.“

V sále se rozhostilo ticho.

„To je nejtvrdší podmínka ze všech,“ řekla Olena.

„Já vím. Proto ji považuji za nezbytnou.“

Jaroslav se usmál.

„Dobře. Sepíšeme to.“

Matěj, který si celou dobu zapisoval průběh jednání do kroniky, zvedl hlavu.

„Mám to zaznamenat jako oficiální návrh?“

„Ano.“

„A mám uvést, že jej připravil dvorní šašek?“

Kašpar se narovnal.

„Uvedte, že jej připravil jediný člověk na obou stranách, který se nezbláznil.“

„To bude do kroniky poněkud neobvyklé.“

„Právě proto to bude historicky přesné.“

Matouš se vrátil do Vladimírova tábora ještě před polednem.

Kníže ho očekával před stanem, obklopen generálem Bohdanem a Sergejem.

„Tak co?“ zeptal se kníže. „Přijali naši velkorysou nabídku?“

Matouš sesedl z koně.

„Ne, Vaše Výsosti.“

Vladimír zůstal nehybně stát.

„Cože?“

„Odmítl.“

„To není možné.“

„Je mi líto, Vaše Výsosti.“

„Četli jste jim nabídku?“

„Ano.“

„Celou?“

„Ano.“

„I tu část o tom, že jejich hrad nebude zničen?“

„Ano.“

„A přesto odmítl?“

„Ano.“

Kníže se obrátil k Sergejovi.

„Proč?“

Sergej si pečlivě vybral slova.

„Možná proto, že nabídka obsahovala požadavky, které považují za nepřijatelné.“

Vladimír se zatvářil, jako by poradce právě navrhl, že by se měli vzdát.

„Takže odmítli mír, protože jsem jim nabídl příliš mnoho?“

„Spíše proto, že jste jim nabídl příliš málo na oplátku za příliš mnoho požadavků.“

„To je totéž.“

„Není, Vaše Výsosti.“

„Sergeji!“

„Ano, Vaše Výsosti. Je to totéž.“

Kníže přešel před stanem sem a tam.

„Co tedy chtějí?“

Matouš mu podal druhý pergamen.

„Předložili vlastní podmínky.“

Vladimír si je přečetl.

U omluvy řece se zarazil.

U zákazu kopat kanály bez plánu se zamračil.

U podmínky, že nebude smět vyhlášovat vítězství bez skutečného vítězství, zbledl.

„To je urážka!“

„Je to jejich návrh, Vaše Výsosti,“ řekl Matouš.

„Je to výsměch!“

„To také říkal Kašpar.“

Vladimír se otočil.

„Kdo je Kašpar?“

„Dvorní šašek.“

„Takže mi podmínky diktuje šašek?“

Sergej se odvážil odpovědět.

„Podle všeho ano.“

Vladimír zmačkal pergamen.

„To je neslýchané! Odmítají mou nabídku a ještě mi posílají podmínky, které připravil šašek!“

„Možná by stálo za to zvážit jejich obsah,“ řekl opatrně Sergej.

„Zvážit? Já nejsem kupec na trhu! Jsem kníže!“

„Samozřejmě.“

„Já rozhoduji o míru!“

„Ano.“

„A rozhodl jsem, že mír bude!“

Sergej se na okamžik zarazil.

„Ale oni ho odmítli.“

Vladimír se na něj podíval.

„Pak jim musíme vysvětlit, že jej přijali.“

Ještě téhož odpoledne vydal Vladimír slavnostní prohlášení.

Písař se posadil ke stolu a připravil nový pergamen.

„Pište,“ nařídil kníže. „Vzhledem k tomu, že naše velkorysá mírová nabídka byla doručena a druhá strana měla možnost se s ní seznámit, považujeme jednání za úspěšně dokončené.“

Písař se zarazil.

„Vaše Výsosti, ale oni nabídku odmítli.“

„To je jejich názor.“

„A co tedy máme napsat o míru?“

„Že byl dosažen.“

„Ale nebyl.“

Vladimír se pomalu otočil.

„Písaři, vy jste placen za psaní, ne za posuzování skutečnosti.“

Písař sklopil hlavu.

„Rozumím.“

A tak vzniklo oficiální prohlášení:

Dnešního dne bylo úspěšně dosaženo významného pokroku na cestě k míru. Kníže Vladimír Veliký předložil protivníkovi mimořádně výhodné podmínky, čímž prokázal svou převahu nejen na bojišti, ale i v oblasti diplomacie. Skutečnost, že druhá strana nabídku formálně odmítla, nemění nic na tom, že její obsah byl přijat na úrovni historického významu.

Sergej si text přečetl.

„Vaše Výsosti, myslíte, že tomu někdo uvěří?“

„Samozřejmě.“

„A co když si přečtou také odpověď z Hradiště?“

„Pak jim vysvětlíme, že jde o nepřátelskou propagandu.“

„A když se budou ptát, proč tedy válka pokračuje?“

Vladimír se usmál.

„Protože mír ještě nebyl dostatečně pochopen.“

Sergej už neměl sílu odpovídat.

Krátce před večerem přinesl další posel z Hradiště nový pergamen.

Tentokrát byl dopis stručný.

Jaroslav v něm poděkoval Vladimírovi za nabídku, odmítl jeho podmínky a vyjádřil ochotu jednat o skutečném míru, pokud budou obě strany připraveny na vzájemné ústupky.

Na konci byla připojena poznámka od Kašpara:

Případně můžeme začít tím, že si přestaneme lhát o tom, kdo právě vyhrává.

Vladimír přečetl poslední větu třikrát.

„To je provokace.“

„Ano, Vaše Výsosti,“ řekl Sergej.

„Chtějí mě zesměšnit.“

„To se jim daří i bez zvláštního úsilí,“ pomyslel si poradce, ale nahlas neřekl nic.

Vladimír odložil dopis.

„Dobrá. Když nechtějí mír, dostanou válku.“

„A jaký bude náš další plán?“

Kníže se zadíval na mapu.

Dlouho mlčel.

Potom se jeho tvář rozzářila.

„Víme, že hrad má bránu.“

Sergej přikývl.

„Ano, Vaše Výsosti.“

„A víme, že brána slouží k tomu, aby se dalo vstoupit dovnitř.“

„Také ano.“

Vladimír udeřil pěstí do stolu.

„Takže zaútočíme na bránu!“

Generál Bohdan se narovnal.

„To je skutečně odvážná myšlenka, Vaše Výsosti.“

Sergej zavřel oči.

Po všech kanálech, větrech, mapách, odborných radách a mírových nabídkách se konečně vrátili k tomu, co mohl navrhnout každý průměrný velitel hned první den.

Útok na bránu.

Vladimír se spokojeně usmál.

„Pánové, tentokrát nás nic nezastaví.“

Za stanem zafoukal vítr.

Kníže se prudce otočil.

„Ať nikdo neříká, že jsem je nevaroval!“ vykřikl.

Matěj, který stál opodál a zapisoval si každé slovo, pozvedl brk.

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

A napsal si to dvakrát.

Protože věděl, že některé věci jsou příliš důležité na to, aby se zapomněly.

A některé příliš směšné na to, aby se vynechaly.

Brána, která měla vydržet

Kníže Vladimír Veliký se rozhodl, že nadešel čas přestat ztrácet čas.

Bylo to rozhodnutí odvážné, neboť posledních několik dní nedělal téměř nic jiného, než ztrácel čas, ale tentokrát k tomu přistoupil s takovou vážností, že se všichni kolem něj začali obávat nejhoršího.

„Generále Bohdane!“ zahřměl.

„Zde, Vaše Výsosti!“

„Jak dlouho nám bude trvat dobýt hradní bránu?“

Bohdan se zamyslel. Byl to zkušený voják, který za svůj život viděl mnoho bitev, několik obléhání a dokonce jednou i polního kuchaře, jenž dokázal připálit vodu. Přesto ho knížecí otázky dokázaly pokaždé překvapit.

„Záleží na síle brány, kvalitě našeho beranidla a připravenosti obránců.“

Vladimír přimhouřil oči.

„A nemůžeme to udělat bez těchto zbytečných závislostí?“

„Bez čeho, Vaše Výsosti?“

„Bez síly brány, bez kvality beranidla a bez obránců.“

Generál chvíli přemýšlel, zda kníže skutečně očekává odpověď, nebo pouze zkouší, kolik hlouposti lze vměstnat do jedné věty.

„Můžeme se pokusit bránu přesvědčit, aby se otevřela sama.“

Vladimír spokojeně přikývl.

„Výborně. Konečně někdo uvažuje strategicky.“

Bohdan okamžitě pochopil, že právě udělal chybu.

„Ale předpokládám, že pro jistotu připravíme také beranidlo,“ dodal rychle.

„Samozřejmě. Nechci, aby se brána cítila pod tlakem.“

Stavitel Vavřinec dostal za úkol zkonstruovat obléhací beranidlo, které mělo být nejmohutnější v dějinách knížectví.

„Jak velké ho chcete?“ zeptal se.

„Obrovské.“

„Jak dlouhé?“

„Dlouhé.“

„Jak těžké?“

„Těžké.“

Vavřinec si povzdechl.

„Vaše Výsosti, potřebuji konkrétní rozměry.“

Vladimír se zamyslel a rozpažil ruce.

„Takové, aby se ho bála každá brána.“

„Brány se obvykle nebojí.“

„Pak je naučte strachu.“

Vavřinec odešel ze stanu s pocitem, že jeho řemeslo dosáhlo hranic, za nimiž už začíná černá magie.

Stavba začala okamžitě. Vojáci pokáceli několik stromů, přinesli silné trámy a vyrobili mohutnou dřevěnou konstrukci. Na její přední část připevnili těžké železné kování a nad ni zavěsili obrovskou kládu, kterou mělo vojsko rozhoupávat proti bráně.

Vavřinec se snažil dohlížet na každý detail.

Jenže kníže chodil kolem staveniště tak často, že práce postupovala pomaleji než při běžném obléhání.

„Proč je to tak malé?“ zeptal se Vladimír.

„Není to malé, Vaše Výsosti. Má to dvanáct loktů.“

„A brána má kolik?“

„Přibližně osm.“

„Takže je beranidlo větší než brána?“

„Ano.“

„Výborně. To dokazuje naši převahu.“

„Technicky vzato potřebujeme, aby se beranidlo vešlo do průjezdu.“

Vladimír se zarazil.

„Proč?“

„Protože ho musíme dostat k bráně.“

Kníže se zatvářil pohoršeně.

„Vavřínče, vy stále uvažujete pouze o překážkách. Já chci výsledky.“

Stavitel sklonil hlavu a v duchu se rozhodl, že až válka skončí, přestěhuje se někam, kde se největší vojenskou operací stane oprava stodoly.

K beranidlu přibyla také obléhací věž.

Vladimír totiž usoudil, že pokud bude brána odolávat, mohou vojáci překonat hradby. A pokud budou odolávat i hradby, bude třeba vymyslet něco dalšího.

V jeho představách se vítězství skládalo z nekonečné řady možností, které všechny vedly k témuž výsledku: k tomu, že měl pravdu.

Vavřinec předložil návrh věže se třemi patry, žebříky a sklopným můstkem.

„Výška dvacet loktů,“ vysvětloval. „Stabilní podvozek, zesílené spoje a dostatek prostoru pro muže.“

„Málo,“ řekl Vladimír.

„Málo čeho?“

„Výšky.“

„Ale hradby mají přibližně patnáct loktů.“

„Tak naše věž bude mít třicet.“

Vavřinec si promnul čelo.

„Vyšší věž bude méně stabilní.“

„Pak ji udělejte stabilnější.“

„To znamená širší základnu.“

„Tak ji rozšiřte.“

„Pak se nevejde na cestu mezi lesem a potokem.“

„Tak zasypete potok.“

„A když se rozbahní cesta?“

„Tak ji vysušte.“

„A jak?“

Vladimír mávl rukou.

„Vavřínče, vy jste stavitel. Já nemohu znát všechny technické podrobnosti.“

To byla pravda. Kníže neznal technické podrobnosti žádné stavby, kterou kdy nařídil. Vynikal však ve schopnosti přesně vědět, jak má výsledek vypadat, aniž by měl sebemenší představu, jak ho dosáhnout.

O tři dny později stála v táboře obléhací věž.

Byla vysoká, široká a tak těžká, že ji nebylo možné dostat na cestu vedoucí k hradu.

Vavřinec před ní stál s rukama v bok.

„Říkal jsem to.“

Vladimír se podíval na věž.

„Je nádherná.“

„Nedostaneme ji k hradbám.“

„Ale nádherná je.“

„Ano, Vaše Výsosti.“

„Tak ji zatím postavíme na výstavu.“

Generál Bohdan si odkašlal.

„A k čemu nám bude výstava obléhacích strojů?“

Vladimír se usmál.

„Ukážeme nepříteli, co všechno jsme schopni postavit.“

Bohdan se podíval na věž, na beranidlo a na bahnitou cestu.

„Toho se budou jistě bát.“

„Přesně tak.“

Generál už se neodvažoval dodat, že největší strach mají pravděpodobně vojáci, kteří budou muset věž rozebrat a postavit znovu.

Na Hradišti mezitím nebyl důvod k zahálce.

Jaroslav svolal poradu obránců. Olena přinesla zprávy od zvědů a Matěj rozložil na stole mapu okolí.

Kašpar dorazil jako poslední. V jedné ruce držel jablko, v druhé malý dřevěný model obléhací věže.

„Omlouvám se za zpoždění,“ oznámil. „Musel jsem zjistit, co nepřítel chystá.“

„A zjistil jsi to?“ zeptal se Jaroslav.

Kašpar položil model na stůl.

„Ano. Chystají se nás ohromit dřevem.“

Olena se naklonila nad model.

„To je jejich obléhací věž?“

„Podle zvěďů ano.“

„Je poměrně vysoká.“

„Také poměrně široká.“

„A vejde se na cestu?“

„Ne.“

Jaroslav se pousmál.

„Jak to víš?“

Kašpar ukázal na model.

„Protože jsem si nechal od zvěda vysvětlit, jak je široká cesta. Pak jsem se podíval na jejich věž a usoudil, že ji stavěl člověk, který věří, že se svět přizpůsobí jeho plánům.“

„To je docela přesné,“ poznamenala Olena.

„Děkuji. Mám s tím bohaté zkušenosti. Mnoho lidí mi například tvrdí, že když budu méně jíst, budu mít méně starostí. Zatím se však ukázalo, že mám pouze méně jídla.“

Jaroslav se zasmál, ale potom zvážněl.

„Nesmíme podcenit ani jejich neschopnost. I špatně připravený útok může být nebezpečný.“

„Souhlasím,“ řekla Olena. „Proto bychom měli připravit obranu tak, abychom využili jejich slabin.“

Kašpar se zamyslel.

„Jejich nejslabší místo je kníže.“

„To víme.“

„Ne, myslím to doslova. Kdykoli přijde na bojiště, všichni přestanou přemýšlet a začnou plnit jeho rozkazy. Kdybychom ho přiměli vydat tři různé rozkazy současně, jejich vojsko by se pravděpodobně rozdělilo na čtyři skupiny a pátá by šla hledat oběd.“

Matěj si to zapsal.

„To by mohlo fungovat.“

„Samozřejmě,“ řekl Kašpar. „Není nic nebezpečnějšího než vojsko, které přesně ví, co má dělat. Proto musíme zařídit, aby to jejich nevědělo.“

Vladimír stanovil útok na čtvrtek.

Vybral tento den na radu astrologa Radovana, který prohlásil, že hvězdy jsou mimořádně příznivé.

Meteorolog Dobromil však upozornil, že se očekává déšť.

„Co říkají hvězdy na déšť?“ zeptal se Vladimír.

„Hvězdy o počasí nic konkrétního neříkají,“ odpověděl Radovan.

„Tak proč je máme?“

Astrolog se rozhodl, že na tuto otázku neodpoví.

Dobromil si dovolil další poznámku.

„Po dešti bude cesta rozbahněná. Těžké stroje se mohou zabořit.“

Vladimír se usmál.

„Výborně. Nepřítel bude očekávat, že kvůli počasí útok odložíme. My ho překvapíme.“

„Ale cesta bude stále rozbahněná.“

„Právě proto nás nebudou čekat.“

Dobromil pochopil, že kníže považuje každé varování za důkaz, že by se mělo udělat přesně to, před čím varování chrání.

Ve čtvrtek ráno přšlo.

Nejdříve jemně, potom vytrvale a nakonec tak, že vojáci začali hledat suché místo pod oblézací věží, která měla být původně postavena na výstavu.

Beranidlo bylo připraveno. Vojáci se seřadili a generál Bohdan vydal rozkaz k postupu.

„Vpřed!“

Muži zatlačili.

Kola se pohnula.

Beranidlo se pomalu vydalo na cestu.

Prvních deset kroků proběhlo bez problémů. Při jedenáctém kroku se přední kolo zabořilo do bahna.

Vojáci zatlačili silněji.

Kolo se zabořilo hlouběji.

Přidali další muže.

Zabořilo se ještě hlouběji.

Vladimír sledoval situaci z nedalekého návrší.

„Co se děje?“

Bohdan přiběhl k němu.

„Beranidlo uvízlo v bahně.“

„Tak ho vytáhněte.“

„Potřebujeme lana a další koně.“

„Tak je přiveďte.“

„Koně se také boří.“

Vladimír se zamyslel.

„Pak přiveďte lehčí koně.“

Bohdan se na něj podíval.

„Vaše Výsosti, koně nejsou příčinou problému.“

„Tak proč jste mi je přivedl?“

Generál se rozhodl, že na tuto otázku nebude odpovídat.

Po několika hodinách se podařilo beranidlo vyprostit. Vojáci jej dostali na pevnější cestu a konečně se přiblížili k hradu.

Obránci čekali na hradbách.

Jaroslav měl připravené lučištníky, Olena rozdělila obránce do skupin a Kašpar stál u brány s velkým džbánem vody.

„Proč máš vodu?“ zeptala se Olena.

„Pro případ, že by se nepřítel pokusil bránu zapálit.“

„A jak nám pomůže džbán vody?“

Kašpar se na něj podíval.

„To zatím nevím. Ale v této válce je lepší mít vodu než obléhací kanál.“

Beranidlo se zastavilo před branou.

Generál Bohdan zvedl ruku.

„Připravit!“

Vojáci uchopili lana a začali rozhoupávat těžkou kládu.

„Úder!“

Beranidlo se rozhoupalo vpřed.

První náraz otřásl branou.

Druhý byl ještě silnější.

Třetí způsobil, že se z brány uvolnilo několik třísek.

Vladimír jásal.

„Vidíte! Brána se vzdává!“

Na hradbách se Kašpar podíval na Jaroslava.

„Pokud je tohle kapitulace, pak se každé dveře v mém domě vzdávají pokaždé, když je otevřu.“

Čtvrtý náraz byl tak silný, že se uvolnila jedna z bočních podpěr beranidla.

Pátý náraz už nebyl možný.

Konstrukce se naklonila, kláda se vychýlila a několik vojáků se rozuteklo, aby se vyhnuli padajícím trámům.

Beranidlo se zastavilo šikmo před branou.

Brána zůstala stát.

Vladimír se podíval na Vavřince.

„Proč se brána nezlomila?“

Stavitel si otřel čelo.

„Protože je pevná, Vaše Výsosti.“

„Tak ji udělejte méně pevnou.“

Vavřinec se na něj zadíval.

„Mám oslabit nepřátelskou bránu?“

„Přesně tak.“

„A jak se k ní dostanu?“

Vladimír ukázal na beranidlo.

„Tímto.“

„Ale beranidlo je rozbité.“

„Tak ho opravte.“

Vavřinec se obrátil a odešel. Tentokrát bez jediného slova. Byl to první případ v jeho životě, kdy mlčení považoval za nejvyšší formu sebeobranu.

K večeru se vojsko stáhlo do tábora.

Beranidlo potřebovalo opravu, cesta byla rozbahněná a obléhačívěž stále stála na místě, odkud ji nebylo možné nikam přesunout.

Vladimír svolal důstojníky.

„Dnešní útok byl úspěšný.“

Bohdan otevřel ústa, ale Sergej mu položil ruku na rameno.

„Nechte ho.“

„Brána stále stojí,“ namítl generál.

„Ale naše vojsko prokázalo odvahu.“

„Beranidlo je rozbité.“

„Prokázalo také schopnost čelit nepříznivým okolnostem.“

„A věž se ani nepohnula.“

„Její pouhá přítomnost vyvíjela na nepřítele psychologický tlak.“

Bohdan se podíval na Sergeje.

„Vy tomu opravdu věříte?“

„Ne. Ale věřím, že pokud něco namítnu, budu zítra přenášet trámy.“

Vladimír mezitím pokračoval:

„Nařizuji, aby bylo v oficiálním prohlášení uvedeno, že naše vojsko úspěšně zaútočilo na hradní bránu, donutilo ji ustoupit o několik třisek a přimělo nepřítele k ústupu za vlastní hradby.“

Písař si povzdechl.

„Vaše Výsosti, obránci za hradbami zůstali už před útokem.“

„Tím lépe. Nemuseli jsme je pronásledovat.“

„A brána neustoupila. Jen se z ní odštípaly třísky.“

Vladimír se usmál.

„Každá velká porážka začíná malým ústupkem. Dnes jsme bránu přiměli k prvnímu ústupku.“

Sergej přikývl.

„To je velmi hluboká myšlenka, Vaše Výsosti.“

„Děkuji.“

„A co uděláme zítra?“

Vladimír se zamyslel.

Dlouho se díval na mapu, na níž hrad vypadal jako malá, snadno dobytelná pevnost.

„Zítra zaútočíme znovu.“

Bohdan zbledl.

„Na bránu?“

„Samozřejmě.“

„Ale budeme potřebovat opravit beranidlo.“

„Tak ho opravte.“

„A cesta musí vyschnout.“

„Tak ji vysušte.“

„A obléhací věž...“

„Tu nechte na výstavě.“

Vladimír vstal, přistoupil k východu ze stanu a pohlédl směrem k Hradišti.

„Zítra padne.“

Za hradbami se právě Kašpar ukládal ke spánku. Když zaslechl vzdálený knížecí výkřik, zvedl hlavu.

„Co říkal?“

Olena, která seděla u ohně, se usmála.

„Že zítra padne hrad.“

Kašpar se pohodlně opřel.

„To je dobře. Už jsem se bál, že budeme muset čekat až do pozítří.“

Jaroslav se zasmál.

„Neusínej na vavřínech, Kašpare. Zítra mohou být nebezpečnější.“

Šašek přikývl a přikryl se pláštěm.

„Jistě, pane. Ale pokud jejich zítřejší plán bude stejně dobrý jako dnešní, máme před sebou ještě mnoho klidných nocí.“

A měl pravdu.

Hrad Hradiště stále stál.

Brána stále držela.

Beranidlo čekalo na opravu.

Obléhací věž čekala na lepší cestu.

A kníže Vladimír Veliký se těšil na další vítězství.

Protože v jeho světě nebylo důležité, zda se něco podařilo.

Důležité bylo, zda o tom stihl napsat prohlášení dřív, než se někdo zeptal na výsledek.

Hrdinové, kteří se ztratili cestou

Kníže Vladimír Veliký začínal mít pocit, že mu jeho vlastní vojsko přestává rozumět.

Bylo to nepříjemné zjištění. Ještě nepříjemnější však bylo, že mu přestával rozumět i nepřítel, který se navzdory všem jeho prohlášením odmítal vzdát, a dokonce si dovoľoval bránit svůj hrad.

„Sergeji,“ prohlásil jednoho rána, „naši dosavadní velitelé nedosahují potřebné úrovně.“

Sergej se podíval na generála Bohdana, který právě v rohu stanu zkoušel opravit zlomenou násadu od kopí.

„V čem přesně, Vaše Výsosti?“

„Ve vítězství.“

„To je jistě závažný nedostatek.“

„Přesně tak. Potřebuji muže, kteří nebudou přemýšlet, pochybovat ani se zbytečně ptát. Muže, kteří splní rozkaz, i kdyby jim nedával smysl.“

Sergej pomalu přikývl.

„Takové muže máme.“

„Výborně!“

„Jen nevím, jestli je chceme posílat na hrad.“

Vladimír se zamračil.

„Proč?“

„Protože přesně takové muže už tam posíláme.“

Kníže se rozhodl, že tuto poznámku přeslechl.

„Vyberte dvanáct nejlepších bojovníků. Dostanou zvláštní úkol. Proniknou do hradu tajnou cestou, otevřou bránu zevnitř a umožní našemu vojsku konečně zvítězit.“

Generál Bohdan odložil kopí.

„Jakou tajnou cestou?“

Vladimír ukázal na mapu.

„Tady.“

„To je les.“

„Tak půjdou lesem.“

„A potom?“

„Potom dorazí k hradu.“

„Ale mezi lesem a hradem je řeka.“

„Tak ji překročí.“

„A za řekou jsou hradby.“

„Tak je překonají.“

Bohdan se zadíval na mapu.

„Vaše Výsosti, podle této mapy vede z lesa k hradu pohodlná cesta.“

„Výborně.“

„Ve skutečnosti tam žádná cesta není.“

Vladimír mávl rukou.

„Tak ji najdou.“

A tím bylo rozhodnuto.

Výběr elitní jednotky proběhl slavnostně.

Vladimír osobně vybral dvanáct mužů, kteří měli být příkladem odvahy, věrnosti a vojenské dokonalosti.

První uměl šplhat po hradbách.

Druhý uměl zacházet s mečem.

Třetí uměl číst mapy, pokud nebyly příliš podrobné.

Čtvrtý tvrdil, že se nikdy neztratil.

Pátý se ztratil už při cestě na nástup.

Zbývajících sedm bylo vybráno především proto, že stáli poblíž, když se kníže zeptal, kdo se hlásí dobrovolně.

Velitelem se stal rytíř Oldřich, muž širokých ramen, mohutného hlasu a sebevědomí, které by vystačilo na tři armády.

„Vaše Výsosti,“ prohlásil, „přísahám, že se vrátíme s otevřenou branou!“

„A pokud ji neotevřete?“ zeptal se Vladimír.

„Pak se nevrátíme.“

Kníže spokojeně přikývl.

„To je správný přístup.“

Sergej se naklonil k Bohdanovi.

„Všiml jste si, že jeho plán má pouze dva výsledky?“

„Ano.“

„A ani jeden nezahrnuje přiznání chyby.“

„Pak se k nám dokonale hodí.“

Jednotka dostala mapu, provaz, tři pochodně, pytel sušeného masa a rozkaz, aby se za každou cenu vyhnula nepřátelským hlídkám.

Mapa byla stará, nepřesná a na místě, kde měl být les, zobrazovala malý obrázek jelena.

„Co znamená ten jelen?“ zeptal se jeden z vojáků.

Oldřich mapu otočil.

„To je značka tajné stezky.“

„A proč je na ní jelen?“

„Protože po ní chodí jeleni.“

„A chodí po ní také lidé?“

Oldřich se zamyslel.

„To zjistíme.“

Vojáci vyrazili.

Po dvaceti minutách se ztratili.

Po čtyřiceti minutách se pohádali při rozhodování, zda jdou na sever, nebo na jih.

Po hodině narazili na vlastní zásobovací vůz.

A po dvou hodinách se velitel Oldřich rozhodl, že bude nejlepší změnit plán.

„Vrátíme se do tábora,“ oznámil.

„Ale pane, ještě jsme se nedostali k hradu.“

„Právě proto. Nepřítel by mohl být někde před námi.“

„Ale co když je za námi?“

Oldřich se ohlédl.

„Pak jsme mu unikli.“

Když se jednotka vrátila do tábora, byla přesvědčena, že splnila mimořádně náročný průzkumný úkol.

Vladimír je přijal před nastoupeným vojskem.

„Tak co?“

Oldřich vystoupil vpřed.

„Vaše Výsosti, nepřátelské území je mimořádně rozsáhlé a plné nečekaných překážek.“

„A brána?“

„Zůstává zavřená.“

„Proč?“

„Abychom ji mohli příště otevřít.“

Vladimír chvíli mlčel.

Potom se obrátil k Sergejovi.

„Sepište prohlášení.“

Poradce už ani nevzdychl.

„Jaké, Vaše Výsosti?“

„Elitní jednotka pronikla hluboko do nepřátelského prostoru, splnila průzkumný úkol a vrátila se bez ztrát. Nepřítel si až do dnešního dne nebyl vědom, jak blízko jsme se dostali.“

Sergej se uklonil.

„A jak blízko jsme se dostali?“

„To je vojenské tajemství.“

„Rozumím.“

Ve skutečnosti se dostali asi dvě stě kroků od vlastního kuchyňského stanu.

Na Hradišti se zpráva o elitní jednotce rozšířila ještě téhož dne.

Zvědové sledovali vojáky, kteří se nejprve ztratili v lese, potom se vrátili k vlastnímu táboru a nakonec slavnostně pochodovali kolem kuchyně, jako by právě dobyli vzdálené království.

Kašpar si vyslechl zprávu a dlouze se zamyslel.

„To je obdivuhodné.“

„Co přesně?“ zeptala se Olena.

„Že dokázali proniknout tak hluboko do nepřátelského území, aniž by opustili vlastní tábor.“

Jaroslav se rozesmál.

„Měli bychom jim za to poděkovat.“

„To bych nedělal,“ odpověděl Kašpar. „Mohli by to považovat za vyhlášení války.“

Olena se podívala směrem k nepřátelským stanům.

„Otče, myslím, že Vladimír začíná ztrácet kontrolu nad vlastním vojskem.“

Jaroslav přikývl.

„Každý velitel může udělat chybu. Rozdíl je v tom, zda se z ní poučí.“

„A Vladimír?“

„Ten si z každé chyby udělá vítězství. Tím se připravuje o jedinou možnost, jak se zlepšit.“

Kašpar si ukousl jablko.

„A navíc přichází o zásoby. To je při obléhání mnohem praktičtější problém.“

Tentokrát se nesmál nikdo.

Jaroslav věděl, že navzdory Vladimírově neschopnosti může být situace stále nebezpečná. Vojsku docházely zásoby, ale pořád mělo dost mužů a zbraní na to, aby způsobilo škody.

Rozhodl se proto poslat do nepřátelského tábora nabídku na výměnu raněných a odchod civilistů z okolních vesnic.

Vladimír ji odmítl.

Prý by takový krok mohl být vykládán jako projev slabosti.

Když mu Sergej opatrně připomněl, že slabostí může být také neschopnost dohodnout se na čemkoli, kníže ho poslal hlídat zásobovací vozy.

Od té chvíle Sergej mluvil o míru jen tehdy, když si byl jistý, že v místnosti nejsou dveře.

Následujícího rána Vladimír svolal válečnou radu.

„Pánové, situace vyžaduje rozhodný krok.“

Generál Bohdan si připravil pergamen, aby mohl zaznamenat další katastrofu.

„Dosavadní pokusy o dobytí hradu byly pouze přípravou,“ pokračoval kníže. „Nyní zahájíme operaci, která rozhodne o celém tažení.“

„Jak se bude jmenovat?“ zeptal se Sergej.

„Operace Nevyhnutelné vítězství.“

„To je velmi odvážný název.“

„Protože jde o velmi odvážný plán.“

Vladimír rozložil mapu.

„Zaútočíme současně na tři místa. Na bránu, na severní hradbu a na jižní věž.“

Bohdan se podíval na mapu.

„Vaše Výsosti, severní hradba je na strmém svahu.“

„Tím lépe. Obránci budou překvapeni.“

„Jižní věž stojí nad propastí.“

„Tak na ni zaútočíme z druhé strany.“

„Z druhé strany je řeka.“

„Už zase řeka?“ rozčílil se Vladimír.

Nikdo neodpověděl.

„A brána?“ zeptal se kníže.

„Je stále pevná,“ řekl Bohdan.

„Pak zaútočíme na všechny tři cíle současně. Obránci nebudou vědět, kam mají poslat své muže.“

Sergej se odvážil namítnout:

„A naši muži budou vědět, kam mají jít?“

Vladimír se usmál.

„Samozřejmě. Dostanou rozkazy.“

Generál Bohdan se podíval na ostatní členy rady.

„Kdo bude velet severnímu útoku?“

„Vy.“

„A jižnímu?“

„Také vy.“

„A útoku na bránu?“

„Já osobně.“

Bohdan pomalu zavřel oči.

„Vaše Výsosti, nemohu velet třem útokům najednou.“

„Proč?“

„Protože mám jen jedno tělo.“

Vladimír se zamyslel.

„Tak použijte posly.“

„A kdo jim bude dávat rozkazy?“

„Vy.“

„A jak se ke mně dostanou, když budu na druhé straně bojiště?“

„To je důvod, proč máme posly.“

V místnosti se rozhostilo ticho.

Nakonec se Bohdan rozhodl položit jedinou otázku, která ho zajímala.

„A co uděláme, když plán selže?“

Vladimír se napřímil.

„Plán nemůže selhat.“

„A kdyby přesto selhal?“

„Pak nebyl správně proveden.“

Sergej si zapsal do soukromého deníku: *Dnes jsem pochopil, že kníže nepovažuje chybu za možnost. Považuje ji za událost, za kterou může potrestat někoho jiného.*

Útok začal krátce po poledni.

Na severní hradbu vyrazila skupina vojáků s žebříky. Na jihu se jiná skupina pokoušela dostat k věži úzkou cestou podél řeky. U brány se shromáždilo beranidlo,

které Vavřinec opravil tak rychle, že se nestačil ujistit, zda je opravené správně.

První problém nastal na severu.

Vojáci vystoupali do poloviny svahu, když zjistili, že jejich žebříky jsou příliš krátké.

„Co teď?“ volal velitel.

„Přineseme delší!“

„Odkud?“

„Z tábora!“

„A jak se sem dostanou?“

„Na žebříku!“

Velitel si uvědomil, že tato konverzace nikam nevede, a nařídil mužům ustoupit.

Na jihu se vojáci dostali až k úzkému mostku přes potok. První muž přešel bez potíží. Druhý také. Třetí se však zastavil, protože si všiml, že mostek je starý a pod jeho nohama praská dřevo.

„Musíme se vrátit!“ vykřikl.

„Proč?“

„Most nevydrží všechny!“

„Tak jděte po jednom!“

Vojáci se začali vracet. Jenže jejich velitel, který právě přijel na koni, nepochopil, proč se jednotka pohybuje opačným směrem.

„Vpřed!“ zařval.

Muži se pokusili otočit.

Mostek praskl.

Nikdo nespádl do hluboké řeky, protože potok byl sotva po kolena. Přesto bylo dost vody na to, aby se polovina jednotky proměnila v mokré, nadávající vojáky.

U brány se mezitím rozběhlo beranidlo.

Tentokrát narazilo do brány správně.

Brána se zachvěla.

Beranidlo se zachvělo.

A potom se zachvěla také jeho konstrukce, která nevydržela sílu nárazu. Uvolněná kláda se vychýlila do strany a strhla s sebou část dřevěného rámu.

Vojáci se rozutekli.

Jeden z nich uklouzl v bahně a narazil do důstojníka, který právě přinášel nový rozkaz.

Důstojník upadl, rozkaz se rozmáčel a posel, který měl zprávu odnést na severní svah, zamířil omylem na jih.

Na jihu potkal velitele, který se právě vracel od potoka.

„Rozkaz od generála!“ zvolal.

„Jaký rozkaz?“

„Ustoupit!“

„My už ustupujeme!“

„Výborně. Tak pokračujte!“

Velitel se otočil ke svým mužům.

„Slyšeli jste! Ustupujeme podle plánu!“

Na severu zatím vojáci spatřili, jak se jižní skupina vrací do tábora.

„To je znamení!“ vykřikl jeden z nich.

„Jaké znamení?“

„Že máme také ustoupit!“

A tak ustoupili.

Všichni tři směry se během půl hodiny proměnily v jediný proud mužů, kteří spěchali zpět do tábora a

snázili se navzájem přesvědčit, že právě oni dostali rozkaz k ústupu jako první.

Vladimír stál před svým stanem a sledoval, jak se jeho vojsko vrací.

„Co to má znamenat?“

Generál Bohdan, který se vracel s poslední skupinou, si sundal přilbu.

„Operace skončila, Vaše Výsosti.“

„Skončila? Ale hrad je stále nedobytý!“

„Ano.“

„Tak proč se vojsko vrací?“

Bohdan se na něj podíval s výrazem člověka, který právě pochopil, že žádná odpověď nebude dostatečně dobrá.

„Protože se všichni tři velitelé domnívali, že dostali rozkaz k ústupu.“

„Kdo ten rozkaz vydal?“

„To zatím nevíme.“

Vladimír zrudl.

„Najděte viníka!“

Bohdan přikývl.

„A co když žádný viník není?“

„Pak ho najděte rychleji!“

Ještě téhož večera vydal Vladimír další oficiální zprávu.

Operace Nevyhnutelné vítězství prokázala mimořádnou pohyblivost našeho vojska. Jednotky úspěšně zaútočily na tři strategické body, přinutily nepřítele soustředit síly na obranu a následně provedly plánovaný přesun do výchozích pozic. Hrad Hradiště zůstává pod neustálým tlakem a jeho pád je otázkou času.

Sergej si prohlášení přečetl.

„Vaše Výsosti, co když se někdo zeptá, proč jsme hrad nedobyli?“

„Odpovíme, že operace měla jiný cíl.“

„Jaký?“

Vladimír se zamyslel.

„Zjistit, zda lze hrad dobýt.“

„A lze?“

Kníže se zamračil.

„To je předmětem dalšího zkoumání.“

Sergej se uklonil.

„Pak jsme dosáhli významného pokroku.“

„Přesně tak.“

Vladimír byl spokojený. Alespoň do chvíle, než mu Prokop oznámil, že zásoby vystačí sotva na několik dalších dní.

Pak se ukázalo, že ani nejvelkolepější prohlášení nedokáže uvařit večeri.

Kníže nařídil snížit příděly, zakázal vojákům stěžovat si a přikázal písařům, aby zveřejnili zprávu o mimořádné hojnosti v táboře.

Téhož večera dostal každý voják polovinu obvyklé porce chleba.

Vladimír dostal dvě.

Protože, jak vysvětlil Sergejovi, vládce musí mít dostatek sil, aby mohl nést odpovědnost za své poddané.

Sergej si do deníku zapsal další poznámku.

*Vojákům dochází jídlo. Knížeti dochází trpělivost.
Pravdě dochází místo v kronice. Jediné, čeho máme*

stále dost, jsou důvody, proč za nic nemůže nikdo z nás.

A na Hradišti?

Tam se připravovali na další den.

Nikdo netušil, jak dlouho ještě obléhání potrvá. Ale všichni začínali chápat, že Vladimír může být mnohem nebezpečnější pro vlastní vojsko než pro jejich hrad.

A to byla zpráva, která se jednoho dne měla dostat až do jeho vlastní země.

Tam, kde lidé dosud věřili, že jejich kníže je mocný, neporazitelný a neomylný.

Tam, kde se zatím nikdo neodvážil říci nahlas, že vládce, který nedokáže dobýt ani sousední hrad, možná není tak velký, jak o sobě tvrdí.

Ale takové věci se v knížectví říkaly jen šeptem.

A šeptání, jak se mělo brzy ukázat, bývá někdy nebezpečnější než řev celé armády.

Zprávy, které neměly dorazit

První zpráva dorazila do Vladimírova knížectví za deštivého rána.

Přivezl ji voják, který měl ovázanou hlavu, roztržený plášť a výraz člověka, jenž se během posledních týdnů naučil o životě více, než si kdy přál.

Na tržišti v hlavním městě právě prodával řezník vepřové maso, pekař vykládal chleby a městský hlasatel oznamoval další zvýšení daní.

„Na rozkaz Jeho Výsosti, knížete Vladimíra Velikého, se od příštího měsíce zvyšuje daň z mouky, soli, dobytka a všech dalších věcí, které dosud nebyly dostatečně zdaněny!“

„A co vzduch?“ zavolal kdosi z davu.

Hlasatel se zarazil.

„Vzduch?“

„Ano. Dýcháme ho všichni. To by přece mohla být další daň.“

Několik lidí se zasmálo.

Hlasatel si upravil čepici.

„Takové návrhy nejsou na pořadu dne.“

„Zatím!“ zavolal řezník.

Tentokrát se zasmálo celé tržiště.

A právě v tu chvíli dorazil voják od Hradiště.

Seskočil z koně, dopotácel se ke kašně a vypil tolik vody, že se přítomné ženy začaly obávat, zda se nechystá vypít i samotnou kašnu.

„Co se stalo?“ zeptal se pekař.

Voják si otřel ústa.

„Obléháme hrad.“

„To víme. Kníže nám poslal zprávu, že je téměř dobytý.“

Voják se rozesmál.

Nebyl to veselý smích. Byl to smích člověka, který si právě uvědomil, že pokud se nezačne smát, bude muset křičet.

„Téměř dobytý? Ten hrad?“

„Ano.“

„Tak to je zvláštní. Já tam byl a brána pořád stojí.“

Lidé ztichli.

„A co naše vojsko?“ zeptal se řezník.

„Stále před hradem.“

„A vítězství?“

Voják se podíval na všechny kolem sebe.

„To je v prohlášeních.“

Chvíli bylo ticho.

Potom se někdo z davu zasmál. Další se přidal. A za okamžik se smálo celé tržiště.

Tentokrát už nešlo o daň ze vzduchu.

Tentokrát se smáli knížeti.

A to bylo mnohem nebezpečnější.

Zprávy se šířily rychleji než královské rozkazy.

V hospodách se vyprávělo o beranidle, které se rozpadlo při útoku na bránu. O oblévací věži, která byla tak velká, že se nedala přemístit. O kanálu, který místo hradu zaplavil vlastní tábor.

A samozřejmě o větru, jenž měl být podle knížete poražen, ale místo toho odnesl jeho stan.

Každý příběh byl při vyprávění o něco delší a každá další verze obsahovala o něco více bahna, vody a ponížených důstojníků.

Jeden kupec tvrdil, že Vladimír osobně bojoval s řekou.

Podle jiného se kníže pokusil zatknout vítr.

A jistý opilec přísahal, že slyšel, jak Vladimír svolává poradu se třemi mraky, aby jim vysvětlil, že déšť musí padat pouze na nepřátelské území.

Nikdo nevěděl, co z toho je pravda.

Ale lidem to začínalo být jedno.

Důležité bylo, že kníže, který celé roky tvrdil, že je neporazitelný, najednou vypadal směšně.

A směšný vládce ztrácí autoritu rychleji, než vládce, kterého lidé považují za mocného.

Druhý den se v jedné hospodě objevil nový obrázek.

Byl na něm Vladimír v plné zbroji, jak stojí po kolena ve vodě a ukazuje prstem na řeku.

Pod obrázkem stálo:

**VLADIMÍR VELIKÝ - PRVNÍ KNÍŽE, KTERÝ VYHRÁL
VŠECHNY BITVY, KTERÉ SE NESTALY.**

Majitel hospody obrázek pověsil nad výčep.

Když se ho hosté zeptali, zda se nebojí trestu, pokrčil rameny.

„Bojím. Ale nájem platím tak jako tak. A když už mám přijít o hospodu, alespoň se předtím pobavím.“

Zprávy o posměchu se dostaly díky poslům až do tábora.

Vladimír právě snídal, když mu sluha předal dopis od správce jeho hradu.

Přečetl si jej jednou.

Potom podruhé.

A nakonec tak prudce udeřil do stolu, že pohár s vínem převrhl do mísy s kaší.

„Co to má znamenat?!“

Sergej, který stál u vchodu, se pomalu otočil.

„Co se stalo, Vaše Výsosti?“

„Lidé se mi smějí!“

Sergej se podíval na dopis.

„To je nepříjemné.“

„Nepříjemné? Je to vzpoura!“

„Lidé se zatím pouze smějí.“

„A co je smích jiného než vzpoura, která ještě nenašla zbraně?“

Sergej musel uznat, že tentokrát kníže náhodou vyslovil něco, co dávalo smysl.

Vladimír okamžitě odjel s malou skupinou věrných do svého hradu, kde neprodleně svolal radu.

Dorazili ministři, úředníci, velitelé městské stráže a několik mužů, kteří měli za úkol zajišťovat, když si tokníže přál, podporu většiny obyvatelstva.

„Pánové,“ zahájil Vladimír, „naše pověst je v ohrožení.“

„To je strašné,“ řekl ministr financí.

„Naprosto nepřijatelné,“ dodal velitel stráže.

„Neslýchané,“ připojil se správce paláce.

Vladimír se uklidnil.

„Přesně. Musíme okamžitě jednat. Co navrhuje?“

První vystoupil ministr pro veřejný pořádek.

„Zakázal bych šíření nepravdivých informací.“

„Výborně. Jakých informací?“

„Všech, které poškozují Vaši Výsost.“

„A co když jsou pravdivé?“

Ministr se zamyslel.

„Pak budou zakázány ještě důrazněji.“

Vladimír spokojeně přikývl.

Druhý vystoupil správce paláce.

„Navrhuji, abychom pověřili kronikáře přepsáním událostí. V nové verzi bude obléhání Hradiště popsáno jako velkolepá vojenská operace, během níž naše vojsko záměrně setrvalo před hradbami, aby nepříteli poskytlo příležitost k rozumnému rozhodnutí.“

„A co beranidlo?“ zeptal se Vladimír.

„Provedlo úspěšný zkušební náraz.“

„A věž?“

„Představovala strategickou rezervu.“

„A voda?“

„Byla součástí průzkumu vodních možností regionu.“

Kníže se usmál.

„Vidíte? Když člověk správně volí slova, každá událost může být úspěchem.“

Sergej stál u okna a přál si, aby měl možnost být někde jinde.

Nejlépe v zemi, kde se slova používala k popisu skutečnosti, nikoli k jejímu nahrazování.

Třetí návrh přišel od velitele městské stráže.

„Vaše Výsosti, navrhuji zatknout všechny, kteří se Vám vysmívají.“

„Kolik jich je?“

„To zatím nevíme.“

„Tak je spočítejte.“

Velitel sklopil hlavu.

„Obávám se, že to nebude jednoduché.“

„Proč?“

„Protože se smějí téměř všichni.“

Vladimír ztuhl.

„Téměř všichni?“

„Ano, Vaše Výsosti.“

„I kupci?“

„Ano.“

„I řemeslníci?“

„Ano.“

„I úředníci?“

Velitel se odmlčel.

„Někteří.“

Vladimír se otočil k ministrům.

„Vy se mi také smějete?“

„Nikdy, Vaše Výsosti!“ vykřikli všichni současně.

Až na jednoho mladého písaře, který právě upíjel vodu a při slově *nikdy* se zakuckal.

Voda mu vyletěla nosem.

Několik mužů se pokusilo zachovat vážnou tvář.

Jeden si skousl ret.

Druhý se zadíval do stropu.

Třetí vydal zvuk, který připomínal porouchanou kozu.

Vladimír pomalu vstal.

„Všichni ven.“

Rada se okamžitě rozešla.

Když se dveře zavřely, kníže zůstal sám.

Poprvé po mnoha letech si uvědomil, že jeho moc má hranice.

Mohl nařídit zvýšení daní. Mohl zakázat shromáždění.
Mohl poslat stráž proti lidem, kteří protestovali.

Nemohl však přikázat, aby mu věřili.

A už vůbec nemohl přikázat, aby ho respektovali.

To poznání ho děsilo víc než všechny hradby Hradiště.

Rozhodl se vrátit do tábora a dokončit svou bojovou
výpravu.

Když za několik dní dorazil do knížecího tábora posel z
hlavního města, byl Vladimír opět plný nadšení a
rozdával jeden rozkaz za druhým. To, rozkazy plní
s ochotou stále méně vojáků, nevnímal.

Posel přivezl zprávu, kterou měl Vladimír dostat už
před několika dny. Cesty byly špatné, mosty
rozbahněné a lidé na stanovištích si stále častěji
dovolovali ptát se, proč mají pospíchat kvůli vládci,
který nedokáže pospíchat ani ke svému vítězství.

Vladimír dopis roztrhl.

Byl od jeho nejvyššího správce.

Vaše Výsosti,

*ve městě se šíří nespokojenost. Obchodníci odmítají
platit nové poplatky, řemeslníci si stěžují na
nedostatek zakázek a městská rada požaduje*

*vysvětlení, proč se náklady na obléhání zvyšují,
přestože žádné vítězství nebylo dosaženo.*

*Zároveň se množí otázky, zda je Vaše Výsost skutečně
schopna chránit zemi, pokud nedokáže přimět k
poslušnosti ani sousední hrad.*

Doporučuji zvážit návrat do hlavního města.

Vladimír dopis zmačkal.

„Zvážit návrat?“

Sergej mlčel.

„Já se nevrátím jako poražený.“

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

„Vrátím se jako vítěz.“

„Jistě.“

„Vyhlásíme, že Hradiště bylo ušetřeno z milosti
knížete Vladimíra Velikého.“

Sergej se opatrně zeptal:

„A co když se někdo zeptá, proč jsme tedy neodešli
hned?“

Vladimír se zamyslel.

„Protože jsme chtěli dát nepříteli dostatek času, aby pochopil naši velkorysost.“

„A pokud se zeptají, proč jsme ho předtím obléhali?“

Kníže se zamračil.

„Sergeji, vy máte neobyčejný talent kazit každé dobré vysvětlení.“

„Děkuji, Vaše Výsosti.“

„To nebyla pochvala.“

„Rozumím.“

Té noci Vladimír téměř nespál.

Před stanem chodili strážníci, v dálce štěkali psi a od hradu Hradiště se občas ozval smích. Obránci pořádali malou slavnost, protože se dozvěděli o zmatku v nepřátelském táboře.

Vladimír si představoval, jak se mu lidé v hlavním městě budou dívat do očí.

Představoval si otázky.

Proč se vrátil?

Proč nedobyl hrad?

Proč jeho vojáci neměli dost jídla?

Proč jeho vlastní prohlášení odporují tomu, co všichni viděli?

A co bylo nejhorší: představoval si, že na některou z těch otázek nebude mít odpověď.

Vstal, přešel ke stolu a rozvinul mapu Hradiště.

Hrad vypadal pořád stejně.

Malý obrázek pevnosti, několik čar, les, řeka a cesta.

Vladimír do mapy zabodl prst.

„Jednou se sem vrátím.“

Nikdo mu neodpověděl.

„A potom ten hrad dobudu.“

Stále nic.

„Slyšíte mě?“

Za plátnem se ozval Sergejův hlas.

„Ano, Vaše Výsosti.“

„Proč jste neodpověděl?“

„Domníval jsem se, že hovoříte s mapou.“

Vladimír se rozhlédl.

„Sergeji, jestli se ještě jednou vysmějete mým plánům, nechám vás poslat do nejvzdálenější pevnosti v zemi.“

„Rozumím, Vaše Výsosti.“

Poradce se odmlčel.

„A mohu si vzít vlastní mapu?“

Vladimír po něm hodil polštář.

Byl to první předmět, který v této válce zasáhl cíl napoprvé.

A tak skončil další den obléhání.

Hrad Hradiště stále stál.

Vladimírova armáda byla unavená, jeho zásoby téměř vyčerpané a jeho pověst se začínala rozpadat rychleji než obléhací beranidlo.

Zatímco na hradě se obránci připravovali na další ráno, kníže začínal chápat, že jeho největší bitva nebude s Jaroslavem, Olenou ani Kašparem.

Bude s lidmi, kteří na něj čekají doma.

A ti na rozdíl od hradní brány neměli žádné důvody, proč by před ním měli zůstat zavření.

15: Vítězný ústup

Ráno před Vladimírovým stanem panoval nezvyklý ruch.

Vojáci balili stany, kuchaři zachraňovali poslední pytle mouky před hladovými muži, koně dostávali pokyny, aby se pokud možno chovali důstojně, a generál Bohdan se pokoušel zjistit, kdo vlastně velel odjezdu.

„Já myslel, že vy,“ řekl Bohdan Sergejovi.

„Já myslel, že vy.“

„A kníže?“

Sergej ukázal na Vladimírův stan.

„Kníže právě připravuje vítězný projev.“

Bohdan si povzdechl.

„Takže odjíždíme.“

„To jsem neřekl.“

„Nemusíte. Když si kníže připravuje vítězný projev před odchodem z bojiště, znamená to, že odjíždíme.“

Sergej se rozhlédl, zda je nikdo neposlouchá.

„Mluvte tišeji. V oficiálních záznamech jsme se ještě nerozhodli.“

„A kdy se rozhodneme?“

„Až se kníže rozhodne, že jeho rozhodnutí bylo od začátku rozhodnuté.“

Bohdan přikývl.

Po několika týdnech války mu to připadalo jako nejrozumnější věta, kterou slyšel.

Vladimír vystoupil před shromážděné vojsko v naleštěné zbroji. Na hlavě měl přilbu s tak vysokým chocholem, že se o ni při průchodu pod jednou větví zachytil.

Dva vojáci mu pomohli osvobodit se.

Kníže dělal, jako by se nic nestalo.

„Vojáci!“ zvolal. „Dnes stojíme na prahu historického okamžiku!“

Několik mužů si vyměnilo pohledy.

„Naše tažení proti Hradišti přineslo výsledky, které si naši nepřátelé nedokážou ani představit!“

„To je pravda,“ zamumlal jeden voják. „Já si je taky nedokážu představit.“

Jeho soused ho dloubnul loktem do žeber.

Vladimír pokračoval.

„Dokázali jsme, že žádná překážka není nepřekonatelná!“

„Brána pořád stojí,“ zašeptal někdo vzadu.

„Dokázali jsme, že příroda se musí podříditi vůli člověka!“

„Řeka nám odnesla zásoby,“ poznamenal další.

„A dokázali jsme, že skutečná síla nespočívá pouze v dobývání hradů, nýbrž také ve schopnosti rozhodnout, kdy je třeba přestat dobývat!“

Tentokrát bylo ticho.

Vojáci se na sebe dívali s výrazem lidí, kteří právě zjistili, že jejich velitel považuje útěk za strategickou filozofii.

Vladimír zvedl ruce.

„Proto jsem se rozhodl, že Hradiště ponecháme jeho současným obyvatelům!“

Z davu se ozvalo opatrné zatleskání.

„Ne proto, že bychom jej nedokázali dobýt,“ dodal rychle, „ale proto, že jsme se rozhodli ušetřit jeho obyvatele následků našeho vítězství!“

Tentokrát zatleskal pouze Sergej.

A ještě k tomu jen jednou rukou, protože v druhé držel svitek s připraveným oficiálním prohlášením.

„Od dnešního dne,“ pokračoval kníže, „bude toto tažení označováno jako Operace Velkorysost!“

Vojáci se konečně začali pohybovat.

Nejdřív pomalu, potom rychleji.

Když totiž zaslechli slovo *odchod*, pochopili, že projev konečně dospěl k části, která je zajímavá.

„Generále Bohdane!“ zavolal Vladimír.

„Ano, Vaše Výsosti!“

„Připravte vojsko k odchodu.“

„Kam přesně, Vaše Výsosti?“

Vladimír na něj pohlédl, jako by se ptal na něco naprosto zbytečného.

„Domů.“

„Rozumím. Jakou cestou?“

„Tou, kterou jsme přišli.“

Bohdan vytáhl mapu.

„Ta cesta vede kolem řeky.“

„Tak půjdeme jinudy.“

„Jinudy vede cesta přes les.“

„Tak přes les.“

„A v lese jsme se při průzkumu ztratili.“

Vladimír sevřel čelist.

„Generále, je vaším úkolem najít cestu, nikoli vysvětlovat, proč žádná neexistuje.“

„Samozřejmě, Vaše Výsosti.“

Bohdan zasalutoval a odešel.

Po několika minutách se vrátil.

„Našli jsme cestu.“

„Výborně!“

„Je to ta původní.“

Vladimír zavřel oči.

„Jděte pryč, generále.“

„Rozkaz!“

A tak se vojsko vydalo zpět po cestě, kterou před několika týdny slavnostně překročilo v přesvědčení, že se vrátí jako dobyvatelé.

Na čele jela knížecí garda. Za ní vojáci, povozy, kuchaři, zranění muži a zbytky obléhacích strojů.

Obléhací věž zůstala na místě.

Byla příliš velká, příliš těžká a příliš hluboko zapadlá do bláta.

Vavřinec ji ještě jednou obešel a poklepal na její konstrukci.

„Jednou se nám bude hodit.“

„Na co?“ zeptal se Bohdan.

„To ještě nevím.“

„Tak proč ji stavíme?“

Vavřinec se zamyslel.

„Protože ji už máme.“

Bohdan se rozhodl, že se nebude ptát dál.

Na hradbách Hradiště se mezitím shromáždili obránci.

Jaroslav stál vedle Oleny a Kašpara. Matěj si připravil pergamen, aby zaznamenal okamžik, kdy nepřátelské vojsko odtáhne.

„Tak přece jen odcházejí,“ řekl Jaroslav.

„Možná se vracejí pro posily,“ poznamenala Olena.

Kašpar si přiložil ruku k čelu a předstíral, že pozoruje vzdálený obzor.

„Ne. Podle rychlosti jejich pohybu soudím, že se vracejí pro večeři.“

Jaroslav se usmál.

„Měl bys mít trochu úcty k poraženému nepříteli.“

„Mám, pane. Proto mu přeji šťastnou cestu.“

Vojáci na hradbách se rozesmáli.

Když Vladimír projížděl podél opevnění, zvedl hlavu.

„Obyvatelé Hradiště!“ zavolal. „Zapamatujte si tento den! Mohli jste být svědky naší síly, ale místo toho jste byli svědky naší milosti!“

Kašpar se opřel o cimbuří.

„Vaše Výsosti!“

Vladimír se zarazil.

„Co je?“

„Až se příště rozhodnete projevit nám milost, mohl byste to udělat rovnou od svého hradu? Ušetřilo by nám to spoustu práce.“

Na hradbách propukl smích.

Vladimír zrudl.

„Toho šaška si zapamatuji!“

„To bych vám doporučil!“ odpověděl Kašpar. „Jsem totiž jediný člověk v této válce, který se dokázal trefit do cíle bez beranidla!“

Tentokrát se smál dokonce i Matěj, který si jinak hlídal, aby do kroniky nevkládal příliš mnoho osobních názorů.

Zapsal si však jednu větu:

Dne tohoto odtáhl kníže Vladimír od Hradiště, které nedobyl. Obyvatelé hradu se radovali a kníže se tvářil, jako by se radoval také.

Potom chvíli přemýšlel a připsal:

Rozdíl mezi oběma radostmi byl patrný i na vzdálenost jedné míle.

První den pochodu proběhl téměř bez problémů.

Druhý den se ztratil zásobovací vůz.

Třetí den se ukázalo, že vůz nezabloudil, ale že jej vojáci zapomněli naložit.

Čtvrtý den se několik mužů pokusilo prodat zbytky obléhacího vybavení místním sedlákům. Ti však odmítli, protože už měli dost vlastního dřeva na topení a nepotřebovali draze kupovat konstrukci, která nedokázala dobýt ani obyčejnou bránu.

Pátý den se vojsko zastavilo před mostem, který byl příliš úzký pro povozy.

Vladimír přikázal, aby se most rozšířil.

Vavřinec oznámil, že to bude trvat tři dny.

Kníže nařídil, aby se most rozšířil do večera.

Vavřinec přikývl, postavil vedle mostu dvě prkna a oznámil, že nyní je širší.

První povoz přešel.

Druhý se převrátil.

Třetí se zasekl.

Čtvrtý se rozhodl, že zůstane na břehu, což bylo v dané situaci nejrozumnější rozhodnutí celé armády.

„Jak je to možné?“ křičel Vladimír.

„Most je širší, Vaše Výsosti,“ vysvětloval Vavřinec.

„Tak proč se povozy převracejí?“

„Protože most není delší.“

Kníže se na něj dlouze zadíval.

„Vy jste skutečně stavitel?“

„Ano, Vaše Výsosti.“

„A kdo vám dal oprávnění stavět?“

„Vy.“

Vladimír se otočil k Sergejovi.

„Až se vrátíme, nechám přezkoumat všechny stavební práce, které tento muž provedl.“

„To bude dlouhý seznam.“

„Proč?“

Sergej se podíval na rozpadlý most.

„Protože některé práce budeme muset nejprve najít.“

Vladimír ho poslal pěšky.

Sergej šel.

A poprvé po mnoha letech měl pocit, že se mu možná jde lehčeji než jeho pánovi.

Když se vojsko konečně přiblížilo k hlavnímu městu, očekával Vladimír slavnostní přivítání.

Nařídil, aby se vojáci seřadili, aby se zvedly prapory a aby se všichni tvářili, že právě dokončili největší vojenské tažení v dějinách knížectví.

Sám si oblékl čistý plášť.

„Jaký je program?“ zeptal se Sergeje.

„U bran vás má přivítat městská rada.“

„Výborně.“

„Připravili také prohlášení.“

„Je oslavné?“

Sergej zaváhal.

„To se teprve uvidí.“

Když se vojsko přiblížilo k městské bráně, stáli tam radní, několik úředníků a zástupci cechů.

Nebyly připraveny žádné květiny.

Nebyly slyšet fanfáry.

Nikdo neházel na cestu okvětní lístky.

Místo toho drželi lidé v rukou malé obrázky knížete, na nichž byl vyobrazen po kolena ve vodě a s větrem zamotaným do pláště.

Vladimír zastavil koně.

„Co to má znamenat?“

Předstoupil nejstarší radní.

„Vítejte doma, Vaše Výsosti.“

„Kde jsou slavnostní fanfáry?“

„Městští hudebníci dnes nemohli přijít.“

„Proč?“

„Mají jiné vystoupení.“

„Jaké vystoupení?“

Radní se nadechl.

„Připravili píseň o Vašem tažení.“

Vladimír se rozzářil.

„Výborně! A kde jsou?“

„V hospodě U Zlaté husy.“

„Tak je přiveďte!“

Radní sklopil oči.

„Oni tam už jsou, Vaše Výsosti.“

„A proč nehrají?“

„Protože se smějí tak silně, že nemohou zpívat.“

Vladimír pomalu otočil hlavu k Sergejovi.

Sergej se díval na oblohu.

Byla to jediná věc v okolí, která se zatím nesmála.

Kníže pobídl koně a projel branou.

Tentokrát bez proslovu.

Bez vítězného výkřiku.

A bez jediného člověka, který by mu zatleskal.

Vladimír Veliký se vrátil do svého města.

Jenže město, které opouštěl jako neomezený vládce, už nebylo stejné.

Lidé viděli, že se vrátil bez vítězství. Viděli jeho unavené vojáky, prázdné povozy a rozbité vybavení. A začali si klást otázku, kterou si dosud dovolovali vyslovovat jen šeptem.

Jestliže nedokázal dobýt jeden hrad, jak dlouho ještě dokáže udržet celé knížectví?

Vladimír tu otázku slyšel, i když ji nikdo nevyslovil přímo.

A poprvé v životě se začal bát vlastního lidu.

Kníže za zavřenými dveřmi

Vladimír Veliký se vrátil do svého hradu v pozdním odpoledni.

Projížděl nádvořím, na němž se obvykle shromažďovali poddaní, aby pozdravili svého vládce. Tentokrát tam stálo jen několik sluhů, dva unavení strážníci a starý zahradník, který se pokoušel dostat kolečko z bláta.

Nikdo nezvolal jeho jméno.

Nikdo nepadl na kolena.

Nikdo ani nepředstíral, že je překvapený.

Vladimír sesedl z koně a předal otěže sluhovi.

„Kde jsou lidé?“ zeptal se.

„Doma, Vaše Výsosti.“

„A proč nejsou tady?“

„Mají své povinnosti.“

„Všichni?“

„Zdá se, že ano.“

Vladimír se zamračil. Kdysi by jediným rozkazem dokázal zaplnit nádvoří stovkami lidí. Stačilo poslat

vojáky do ulic, přikázat zavřít obchody a vyhlásit, že se bude konat slavnost. Poddaní by přišli, protože by se báli nepřijít.

Jenže dnes už si lidé začali uvědomovat, že strach není totéž, co úcta.

A že člověk, který musí každé ráno přikazovat, aby ho měli ostatní rádi, nejspíš není příliš oblíbený.

„Svolejte radu!“ přikázal Vladimír.

„Okamžitě, Vaše Výsosti.“

„A přivedte Sergeje.“

„Ten už čeká v trůnním sále.“

Vladimír vykročil ke schodišti. Na třetím stupni se zastavil.

„A zahradníkovi řekněte, ať to kolečko vytáhne.“

„Ale Vaše Výsosti, vždyť se snaží.“

„Tak ať se snaží rychleji!“

Kníže pokračoval nahoru.

Zahradník se podíval za ním, znovu zabral za kolečko a tiše řekl:

„Kdybych měl jeho rozum, vytáhl bych ho z bláta už dávno.“

Strážný se zasmál.

Zahradník se také zasmál.

A oba se poprvé po dlouhé době nezalekli vlastního smíchu.

Trůnní sál byl plný mužů, kteří se naučili poznat nebezpečí podle zvuku knížecích kroků.

Sergej stál u okna. Vedle něj seděli generál Bohdan, stavitel Vavřinec, právník Ctibor a několik dalších rádců. Na stole ležely účetní knihy, mapy a seznamy škod, které nikdo nechtěl ukázat Vladimírovi.

„Pánové,“ zahájil kníže, „situace je vážná.“

Všichni přikývli.

„Můj lid se směje.“

Všichni přikývli ještě opatrněji.

„Můj lid pochybuje.“

Tentokrát někteří přikývli tak málo, že to téměř nebylo vidět.

„A někteří dokonce tvrdí, že jsem ve válce neuspěl!“

Vladimír udeřil pěstí do stolu.

„To musí skončit!“

Sergej se nadechl.

„Vaše Výsosti, možná bychom měli zvážit...“

„Zakážeme pomluvy!“

„Jistě.“

„Zakážeme šíření nepravdivých zpráv!“

„Samozřejmě.“

„Zakážeme veřejné zesměšňování vládce!“

Právník Ctibor si odkašlal.

„Vaše Výsosti, mohu se zeptat, co přesně budeme považovat za zesměšňování?“

„Všechno, co mě rozčílí!“

Ctibor si otevřel zápisník.

„To bude právně poněkud široká kategorie.“

„Pak ji zúžíme.“

„Na co?“

„Na všechno, co mě rozčílí!“

Ctibor zápisník zase zavřel.

„Rozumím.“

Vladimír se uklidnil natolik, že mohl pokračovat.

„Od této chvíle bude každý poddaný povinen projevovat spokojenost se stavem knížectví. Každý obchodník bude při otevření krámu vyvěšovat prapor. Každý hospodský bude při čepování piva připíjet na mé zdraví. Každý kronikář bude zaznamenávat pouze události, které posilují důvěru v mou vládu.“

Sergej přikývl.

„A co když se někdo nebude tvářit spokojeně?“

„Bude potrestán.“

„A co když bude spokojený, ale nebude to dostatečně vidět?“

Vladimír se zamyslel.

„Tak bude potrestán také.“

Bohdan sklopil hlavu, aby nebylo vidět, jak se mu chvějí koutky úst.

Vladimír se obrátil k němu.

„Generále, máte nějakou připomínku?“

„Žádnou, Vaše Výsosti.“

„Výborně. Konečně rozumná odpověď.“

Bohdan si pomyslel, že kdyby byl na vojenské poradě před Hradištěm každý nápad přijat tak snadno, možná by se jim podařilo dobýt alespoň vlastní tábor.

Nařízení bylo vyhlášeno ještě téhož dne.

Heroldi procházeli ulicemi a četli je na náměstích. Strážní přibíjeli listiny na dveře radnice, městských bran a hospod.

Lidé poslouchali.

Někteří se tvářili vážně.

Jiní se dívali do země.

A někteří se tak usilovně snažili nesmát, že jejich tváře vypadaly jako bolestivě zkroucené masky.

První zatčený byl pekař.

Ne proto, že by knížete urazil. Ne proto, že by odmítl vyvěsit prapor.

Zatkli ho, protože se při čtení nařízení rozesmál.

„Čemu se směješ?“ zahřměl velitel stráže.

„Nic, pane. Vzpomněl jsem si na něco.“

„Na co?“

„Na nic.“

„Tak proč se směješ?“

Pekař se snažil zvážnět.

„Protože jsem hloupý, pane.“

„Přiznáváš tedy, že zesměšňuješ knížete?“

„Ne, pane! Přiznávám, že jsem hloupý.“

„A kdo tě udělal hloupým?“

Pekař se zarazil.

„To nevím, pane.“

„Lžeš!“

Odvedli ho do žaláře.

Zpráva se rozšířila městem rychleji než požár na suché střeše. Večer už o ní věděla každá hospoda, každý trh a každá dílna.

A právě tam se stalo něco, co Vladimír nečekal.

Lidé se přestali smát nahlas.

Ale začali si vyprávět vtipy šeptem.

Vyprávěli je dětem před spaním, řemeslníci učňům při práci a kupci svým zákazníkům, když si předávali zboží. Vtipy o knížeti putovaly z města do města, z vesnice do vesnice, a nakonec i přes hranice.

Čím přísněji je Vladimír zakazoval, tím více jich vznikalo.

Jeden zněl:

„Proč kníže Vladimír nezavřel bránu Hradiště?“

„Protože ji nedokázal otevřít.“

Jiný:

„Co je největší vítězství knížete Vladimíra?“

„Když se mu podaří přesvědčit vlastního koně, aby šel správným směrem.“

A další:

„Jak poznáš, že kníže prohrál?“

„To nepoznáš. Dozvíš se to z jeho vítězného prohlášení.“

Vladimír nařídil hledat autory těchto vtipů.

Našel tři.

Pak sedm.

Potom dvacet.

Když se počet zatčených začal blížit stovce, požádal Sergej o rozhovor.

„Vaše Výsosti, máme problém.“

„Jaký?“

„Nemáme dost žalářů.“

„Postavíme nové.“

„A nemáme dost strážných.“

„Povoláme další.“

„A nemáme dost peněz na jejich žold.“

Vladimír se zamračil.

„Tak zdaníme měšťany.“

Sergej chvíli mlčel.

„Vaše Výsosti, právě to je jeden z důvodů, proč se vám lidé smějí.“

„Tak zakážeme smát se i kvůli daním!“

Sergej už neodpověděl.

Začínal totiž chápat, že jeho pán nepotřebuje rádce.
Potřebuje zrcadlo, které mu bude tvrdit, že je
nejkrásnější, i když se před ním rozbije.

Následující týdny byly pro knížectví těžké.

Obchodníci začali odkládat platby daní. Někteří
městští radní odmítli podepsat nové odvody.
Řemeslnické cechy se dožadovaly náhrady za
zabavené zboží a vojáci, kteří se vrátili z tažení, žádali
svůj žold.

Vladimír odpovídal rozkazy.

Když se město vzepřelo, poslal tam strážce.

Když strážce odmítly zasáhnout proti vlastním
příbuzným, vyměnil jejich velitele.

Když nový velitel požádal o peníze na výplaty, kníže
mu nařídil, aby byl důslednější.

A když se ukázalo, že důslednost nemůže nahradit
chybějící peníze, zakázal o tom mluvit.

Jednoho rána vstoupil do trůnního sálu a zjistil, že je
téměř prázdný.

Někteří rádcové se omluvili nemocí.

Jiní měli neodkladné povinnosti.

Ctibor poslal dopis, v němž stálo, že se nemůže účastnit jednání, dokud mu nebude vyplacena odměna za předchozí právní služby.

Vavřínek oznámil, že musí dohlédnout na opravu mostu.

„Jakého mostu?“ zařval Vladimír.

„Toho, který jsme rozšířili při návratu z tažení, Vaše Výsosti.“

„Ten přece stojí!“

„Ano. Ale pouze z jedné strany.“

Vladimír dopis roztrhal.

Zůstal mu Sergej, generál Bohdan a několik mužů, kteří se báli odejít, protože nevěděli, zda by je někdo zaměstnal jinde.

„Kde jsou všichni?“ zeptal se kníže.

Sergej odpověděl opatrně:

„Vaše Výsosti, lidé mají stále více vlastních starostí.“

„A proč se nestarají o mě?“

Sergej dlouho mlčel.

„Protože jste jim dlouho nedovoloval starat se o nic jiného.“

Vladimír se na něj podíval, jako by ho poprvé spatřil.

„To je vzpoura?“

„Ne, Vaše Výsosti.“

„Tak co to je?“

„Následek.“

Kníže vstal.

„Vypadněte!“

Sergej se uklonil a odešel.

Bohdan se zvedl také, ale Vladimír ho zastavil.

„Vy zůstanete.“

Generál se znovu posadil.

„Vy jste mi vždy sloužil věrně,“ řekl Vladimír.

„Ano, Vaše Výsosti.“

„Tak mi řekněte pravdu. Co se děje?“

Bohdan si sundal přilbu a položil ji na stůl.

„Lidé se vás přestávají bát.“

Vladimír zbledl.

„To je nemožné.“

„Není, Vaše Výsosti.“

„Mám vojsko!“

„Část vojáků nedostala žold.“

„Mám stráž!“

„Někteří strážníci mají rodiny ve městech, která jste potrestal.“

„Mám hrad!“

„Ano.“

„Tak co mi ještě chybí?“

Bohdan sklopil oči.

„Důvod, proč by vás lidé měli následovat.“

Vladimír se posadil.

Tentokrát neměl žádný rozkaz.

Ani žádnou odpověď.

Generál vstal, uklonil se a odešel. Ne proto, že by se přestal bát knížete. Ale protože už nevěděl, jak mu pomoci.

A Vladimír zůstal sám.

Zpočátku si kníže myslel, že jeho osamělost potrvá jen několik dní.

Nařídil připravit slavnostní hostinu a pozvat nejvýznamnější měšťany. Nikdo však nepřišel.

Potom svolal přehlídku vojska. Zúčastnila se jí jen část vojáků a několik praporů museli nést sluhové, protože muži, kteří je obvykle nosili, odešli za prací.

Nakonec se rozhodl, že promluví k lidu osobně.

Vyšel na balkon.

Na náměstí se shromáždili lidé, kteří se dozvěděli, že kníže bude hovořit. Někteří přišli ze zvědavosti, jiní proto, aby se přesvědčili, zda je skutečně tak slabý, jak se říkalo.

Vladimír se nadechl.

„Lidé mého knížectví!“

Dav mlčel.

„Vím, že se mezi vámi šíří nepravdivé zprávy.“

Někdo v zadní části náměstí se zasmál.

Kníže se zachvěl.

„Vím, že někteří pochybují o mém vedení.“

Další smích.

„Ale já jsem váš vládce!“

Z davu se ozval hlas:

„Tak nám vládněte!“

Náměstím prošlo tiché zamručení souhlasu.

Vladimír se chytil zábradlí.

„Já vám vládnu!“

„Ne,“ zavolal jiný hlas. „Ty nám jen přikazuješ!“

Kníže ustoupil od okraje balkonu.

Byla to obyčejná věta. Nebyla v ní hrozba, nebyla v ní zbraň ani výhrůžka. Přesto ho zasáhla silněji než všechny kameny, které kdy dopadly na jeho obléhací stroje.

Protože v ní poznal pravdu.

Lidé na náměstí se nerozešli v panice. Neutekli před jeho hlasem. Zůstali stát a dívali se vzhůru.

Vladimír zavolal strážce.

Nikdo nepřišel.

Zavolal podruhé.

Z chodby se ozvaly kroky, ale místo vojáků vstoupil do sálu starý sluha.

„Kde jsou strážé?“ zeptal se kníže.

„U brány, Vaše Výsosti.“

„Tak je přiveďte!“

„Obávám se, že nepřijdou.“

„Proč?“

Sluha se uklonil.

„Říkají, že mají službu u brány.“

„Já jsem jejich pán!“

„Ano, Vaše Výsosti.“

„Tak ať poslechnou!“

Sluha sklopil hlavu.

„Kdysi poslouchali, protože jste jim to přikázal. Dnes se ptají, proč by měli.“

Vladimír ho chtěl udeřit.

Ale sluha stál tak klidně, že kníže nedokázal zvednout ruku.

„Odejděte,“ zašeptal.

Sluha se uklonil a zmizel za dveřmi.

Vladimír zamkl balkonové dveře.

Potom zamkl dveře do chodby.

A nakonec přikázal, aby se zavřela hlavní brána hradu.

Teprve tehdy se cítil trochu bezpečněji.

Jenže bezpečí, které musí člověk uzamknout za třemi dveřmi, už není příliš podobné moci.

Od toho dne Vladimír téměř nevycházel ze svého hradu.

Nejdříve tvrdil, že pracuje na důležitých státních záležitostech. Potom oznámil, že se potřebuje zotavit z namáhavého tažení. Nakonec prohlásil, že se rozhodl vládnout z ústraní, protože skutečný vládce nepotřebuje být viděn, aby jeho vůle byla cítit.

Lidé si tuto zprávu vyslechli a pokračovali ve svém životě.

Města si volila vlastní představitele. Obchodníci se znovu pustili do práce. Cechy uzavřely dohody, které nikdo nepotřeboval schvalovat v knížecím paláci. A vojáci se postupně vraceli ke svým rodinám.

Vladimír posílal další a další listiny.

Nařizoval, zakazoval, vyhrožoval.

Listiny však často zůstávaly ležet na stolech, aniž by je někdo četl.

Jednoho večera přinesl Sergej poslední zprávu.

„Vaše Výsosti, městská rada se rozhodla, že nebude nadále odvádět mimořádné daně.“

Vladimír seděl v křesle u krbu. Na stole před ním ležela mapa knížectví, na níž byly červeným inkoustem vyznačeny všechny oblasti, které považoval za své.

„Pošlete vojsko.“

„Nemáme dost mužů.“

„Povoláme nové!“

„Nemáme dost peněz.“

„Zvýšíme daně!“

„Rada je odmítá vybírat.“

„Tak potrestáme radní!“

Sergej se na něj podíval.

„A kdo ten trest vykoná?“

Vladimír otevřel ústa.

Potom je zase zavřel.

„Vy,“ řekl nakonec.

Sergej sklonil hlavu.

„Ne, Vaše Výsosti.“

V místnosti zavládlo ticho.

Vladimír pomalu vstal.

„Co jste to řekl?“

„Řekl jsem ne.“

Kníže ustoupil o krok.

Celý život byl zvyklý, že lidé před jeho hněvem uhýbali. Že jeho rozkazy plnily chodby, nádvoří i vzdálené vesnice. Že jediný pohled stačil k tomu, aby se dospělí muži začali omlouvat za věci, které neudělali.

A teď před ním stál člověk, který mu sloužil dlouhá léta, a prostě odmítl.

„Vy se mě nebojíte?“ zašeptal Vladimír.

Sergej se zamyslel.

„Bojím se, Vaše Výsosti. Ale bojím se také toho, co se stane, když vám budu dál říkat, že máte pravdu.“

Potom se uklonil a odešel.

Vladimír zůstal stát uprostřed místnosti.

Na stole ležela mapa.

Hradiště bylo na ní označeno malým černým křížkem.

Kníže k němu přistoupil a položil na něj prst.

„Kvůli vám,“ zamumlal. „Kvůli vám se to všechno stalo.“

Jenže hrad Hradiště stál daleko odtud. Jeho obyvatelé už dávno opravili bránu, zaseli obilí a přestali se o Vladimíra zajímat.

Válka skončila.

A přesto se Vladimír stále cítil obklíčený.

Uplynuly měsíce.

Vladimír přestal chodit do velkého sálu, protože mu připomínal prázdné porady. Přestal jíst u dlouhého stolu, protože nesnesl pohled na místa, kde kdysi sedávali jeho rádci. Přestal se dívat z oken do nádvoří, protože každý hlas zvenčí považoval za možnou hrozbu.

Nechal přibít okenice.

Dveře nechal vyztužit železem.

Nařídil, aby mu jídlo přinášeli pouze sluhové, které osobně znal. Potom začal podezírat i je.

Jednoho dne zaslechl na nádvoří smích.

Vyskočil z křesla.

„Kdo se směje?“

Nikdo neodpověděl.

„Kdo se tam směje?!“

Do místnosti vstoupil sluha s podnosem.

„To byli dva chlapci, Vaše Výsosti. Hráli si.“

„O čem mluvili?“

„Nevím.“

„Lžeš!“

Sluha se zachvěl.

„Opravdu nevím, Vaše Výsosti.“

Vladimír přistoupil k oknu, ale nedokázal odhrnout okenici. Místo toho se od ní odtáhl, jako by za ní čekal nepřítel.

„Mohli by mě chtít zabít,“ zašeptal.

Sluha mlčel.

„Mohli by se dostat dovnitř.“

Sluha stále mlčel.

„Všichni mě chtějí zabít!“

„To nevím, Vaše Výsosti.“

„Tak co víš?!“

Sluha položil podnos na stůl.

„Vím jen, že jste už dlouho nebyl venku.“

Vladimír ho vyhnal.

Od té chvíle se jeho strach změnil v každodenní obřad.

Nechal kontrolovat jídlo, prohledávat chodby a měnit strážce, přestože se počet strážných stále zmenšoval. Spal v jiné komnatě každou noc. Pod postel si nechával nosit meč a u dveří přikázal postavit těžkou truhlu, aby se dovnitř nikdo nedostal.

Někdy se probudil uprostřed noci a volal strážce.

Jindy nařizoval zamknout dveře, které už zamčené byly.

A pokaždé, když zaslechl kroky na chodbě, zadržel dech a čekal, zda se ozve zaklepání.

Nikdo však nepřicházel.

Jeho moc se rozpadala venku, mezi lidmi, kteří se naučili žít bez jeho rozkazů.

Jeho strach rostl uvnitř, mezi zdmi, které si nechal postavit, aby ho chránily.

A čím více zdí kolem sebe stavěl, tím méně prostoru mu zbývalo.

O osudu Vladimíra Velikého se později vyprávělo mnoho příběhů.

Někteří tvrdili, že zešílel.

Jiní říkali, že se stal obětí vlastních rádců.

Další byli přesvědčeni, že jej zradili všichni, kterým kdy důvěřoval.

Kronikář Matěj z Hradiště však do své knihy napsal pouze toto:

Vladimír Veliký vytáhl do války, aby dokázal svou moc. Nedobyl hrad, ztratil vojsko, rozhádal se se svými rádci a nakonec přišel o důvěru vlastního lidu.

Poté přikázal, aby se o jeho neúspěchu nemluvílo. Lidé však mluvili dál.

Přikázal, aby se mu všichni klaněli. Lidé se však přestali klanět.

Přikázal, aby se ho všichni báli. A nakonec se začal bát on jich.

Matěj odložil pero a chvíli přemýšlel.

Potom připsal poslední větu:

Největší porážkou Vladimíra Velikého nebylo to, že nedokázal dobýt Hradiště. Bylo to, že nedokázal pochopit, proč mu lidé přestali věřit.

Kronikář zavřel knihu.

Za okny se ozýval život.

Na náměstí obchodníci vykládali zboží, kováři pracovali u výhní a děti běhaly mezi stánky. Někde v dálce se někdo smál. Možná vyprávěl příběh o řece, která odmítla spolupracovat, o větru, který porazil knížecí vojsko, nebo o obléhací věži, jež nikdy nedorazila k hradbám.

Možná vyprávěl o knížeti, který dokázal poručit tisícům mužů, ale nedokázal přimět jediného člověka, aby mu řekl pravdu.

A možná se smál jen proto, že byl rád na světě.

Vladimír ten smích slyšel i přes zavřené okenice.

Přistoupil ke dveřím a zkontroloval závoru.

Potom zkontroloval zámek.

Nakonec přisunul ke dveřím truhlu.

Vrátil se do křesla a sevřel v ruce meč.

„Ať se nikdo neodváží vstoupit,“ zašeptal.

Venku se mezitím stmívalo.

Hrad, který kdysi býval sídlem mocného vládce, se ponořil do ticha. V jeho komnatách hořely svíce, na stolech ležely neotevřené listiny a v prázdných sálech se usazoval prach.

Vladimír nevycházel ven.

Bál se měšťanů, vojáků, rádců i vlastních sluhů. Bál se každého zaklepání, každého hlasu a každého kroku na chodbě. Bál se, že mu někdo vezme život, a proto se rozhodl život uzavřít za dveřmi, které už nikdy nedokázal otevřít sám.

Za hradbami se jeho knížectví pomalu měnilo.

Uvnitř hradu však čas zůstal stát.

A tak skončil příběh Vladimíra Velikého.

Ne smrtí na bojišti.

Ne pádem pod nepřátelským mečem.

Ale za zamčenými dveřmi vlastního hradu, kde měl stále korunu, stále trůn a stále dost rozkazů, které mohl vydávat.

Jen už neměl nikoho, kdo by je poslouchal.

Protože vládce může ovládnout zemi silou, může umlčet lidi hrozbami a může si vynutit poslušnost trestem. Nikdy však nemůže rozkazem získat úctu. A kdo si splete strach s věrností, může jednoho dne zjistit, že jeho nejpevnější hradbou není kámen, ale také jeho nejhlubším vězením.

LÍBIL SE TI PŘÍBĚH? PODPOŘ MĚ 😊

QR Platba